

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Pavel ROUBÍNEK

**KOMPLEXNÍ SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA ORP
LITOVEL**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: RNDr. Pavel PTÁČEK, Ph.D.

Olomouc 2008

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracoval sám, pod vedením RNDr. Pavla Ptáčka, Ph.D., a také, že jsem veškerou použitou literaturu a zdroje uvedl v seznamu použité literatury a použitých zdrojů.

V Olomouci dne 13. dubna 2008.

Handwritten signature of Pavel Roubínek in blue ink, written over a dotted line.

podpis autora

Na tomto místě bych rád poděkoval RNDr. Pavlu Ptáčkovi, Ph.D., za jeho cenné rady a připomínky a ochotu pomoci během vzniku této práce. Dále bych rád poděkoval Mgr. Petru Kladivovi za pomoc při získávání dat a za cenné rady a připomínky a Ing. Vladimíru Poláškovvi, zaměstnanci Krajské správy Českého statistického úřadu v Olomouci, za poskytnutá data a cenné rady a připomínky.

Vysoká škola: Univerzita Palackého

Fakulta: Přírodovědecká

Katedra: Geografie

Školní rok: 2006/07

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

pro

Pavla ROUBÍNKA

obor

1301R005 Geografie

Název tématu:

Komplexní socioekonomická charakteristika ORP Litovel
(Complex socioeconomic characteristic of Litovel district)

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je provést komplexní socioekonomickou charakteristiku ORP Litovel. Student se zaměří na charakteristiku postavení regionu v rámci širšího kontextu, historii, přírodní, demografický a ekonomický potenciál, výsledkem bude SWOT analýza regionu.

Struktura práce:

1. Postavení mikroregionu v širším regionálním kontextu
2. Přírodní potenciál a jeho vztah k socioekonomickému rozvoji
3. Sociálně-demografický potenciál
4. Hospodářství
5. Přírodní a socioekonomická analýza (SWOT analýza oblasti)
6. Závěr

Bakalářská práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách:

rešerše literárních pramenů	červenec-říjen 2007
kapitola č. 2	červenec-listopad 2007
kapitoly č. 3	prosinec 2007-únor 2008
kapitoly č. 4 a 5	únor 2008-červen 2008

Rozsah grafických prací: text a rozšiřující přílohy: grafy, tabulky.

Rozsah průvodní zprávy: 30 stran + BP v elektronické podobě

Seznam odborné literatury:

Bartoš a kol.: Historický místopis Moravy a Slezska, okres Olomouc.

Hampl a kol.: Geografická organizace společnosti a transformační procesy v ČR. PŘF UK Praha, 1996

Hampl a kol.: Regionální vývoj: specifika české transformace, evropská integrace a obecná teorie. PŘF UK Praha, 2001

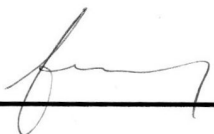
Ivanička, K.: Základy teorie a metodologie socioekonomické geografie. Bratislava, 1987

Časopisy, pramenná díla: ČSÚ – informace k ORP, Historický lexikon obcí, výsledky SLDB v retrospektivě

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Pavel Ptáček, PhD.

Datum zadání bakalářské práce: červen 2006

Termín odevzdání bakalářské práce: červen 2007

vedoucí katedry

vedoucí bakalářské práce

OBSAH

1.	ÚVOD	7
2.	VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA OBLASTI	10
3.	HISTORICKÝ VÝVOJ LITOVELSKA	13
3.1	Historický vývoj do roku 1848	13
3.2	Historický a správní vývoj od roku 1848 do současnosti	14
3.2.1	Vývoj v letech 1848 – 1918	14
3.2.2	Vývoj v letech 1919 – 1948	16
3.2.3	Vývoj v letech 1949 – 2007	16
4.	PŘÍRODNÍ POTENCIÁL OBLASTI	18
4.1	Geomorfologie	18
4.2	Klima	19
4.3	Hydrologie	20
4.4	Půdy a biota	21
4.5	Přírodní potenciál oblastí	22
5.	VÝVOJ POČTU OBYVATEL	23
5.1	Vývoj počtu obyvatel města Litovle	23
5.2	Vývoj počtu obyvatel správního obvodu ORP Litovel	23
6.	POHYB OBYVATELSTVA	27
7.	STRUKTURA OBYVATELSTVA	30
7.1	Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví	30
7.2	Náboženská struktura	32
7.3	Národnostní struktura	34
7.4	Vzdělanostní struktura	35
7.5	Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity	37
8.	DOJÍŽDKA OBYVATEL ZA PRACÍ	41
9.	HOSPODÁŘSTVÍ	43
9.1	Doprava	43
9.2	Zemědělství	44
9.3	Průmysl	46
9.3.1	Historie průmyslu na Litovelsku	46
9.3.2	Současný průmysl na Litovelsku	49
9.4	Služby	53
9.5	Situace na trhu práce	54
10.	ZÁVĚR	57
10.1	SWOT analýza	58
11.	SUMMARY	59
12.	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	60
12.1	Seznam literatury a mapových děl	60
12.2	Seznam internetových zdrojů	61
13.	SEZNAM PŘÍLOH	65

1. ÚVOD

Primárním cílem této bakalářské práce je zpracování komplexní socioekonomické charakteristiky území, vymezeného správním obvodem obce s rozšířenou působností (SO ORP) Litovel. Dílčím cílem je především osvětlení historického vývoje regionu, (s přihlédnutím ke správnímu vývoji), dále pak nástin fyzicko-geografických poměrů oblasti a zhodnocení přírodního potenciálu oblasti ve vztahu k možnostem rozvoje. Práce reflektuje především změny, ke kterým došlo po roce 1989.

V úvodní části je popsáno postavení správního obvodu obce s rozšířenou působností Litovel v širším regionálním kontextu a jeho vnitřní struktura. Další kapitola je věnována historickému vývoji oblasti, zejména pak správnímu vývoji, s důrazem na období let 1848 – 2007. Následuje nástin fyzicko-geografických podmínek a zhodnocení přírodního potenciálu oblasti. Další kapitolou fakticky začíná vlastní socioekonomická charakteristika. Po popisu početního vývoje obyvatelstva ve městě Litovel i v celém regionu v letech 1869 – 2001 je věnována pozornost pohybu obyvatelstva a to jak přirozenému, tak mechanickému v letech 1991 – 2006. Další kapitola pojednává o struktuře obyvatelstva podle různých kritérií (podle věku, pohlaví, náboženství, národnosti, vzdělanosti a ekonomické aktivity). Následuje analýza dojížděky obyvatel za prací. Samostatná kapitola je věnována hospodářství (dopravní situace, zemědělství, průmysl a služby). Zpracována je i situace na trhu práce. Výstupem na závěr je provedení tzv. SWOT analýzy, díky které je možno zhodnotit silné (Strengths) a slabé (Weaknesses) stránky, příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats) rozvoje regionu.

Hlavní metodou zpracování je komparace zkoumaného území se stejnými nebo vyššími územními jednotkami (ostatní SO ORP v okrese Olomouc, okres Olomouc, Olomoucký kraj a Česká republika). Odlišnosti zkoumaných jevů ve srovnávaných územních jednotkách jsou komentovány a vysvětlovány. Práce je tvořena s pomocí informací, získaných studiem literatury, týkající se zkoumaného území, popř. konkrétních zkoumaných jevů. Dále je použito statistických dat a mapových děl.

V práci jsou použita relevantní statistická data, především ze Sčítání lidu, domů a bytů 1991 a 2001, které většinou prošly vlastním zpracováním pro potřeby této studie. Použita jsou také data z publikací zveřejněných Krajskou správou Českého statistického úřadu v Olomouci.

Pro zpracování historicko-správního vývoje oblasti je použito zejména těchto monografií: Bartoš, J. a kol.: Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1918. Svazek III: okresy: Olomouc město a venkov, Litovel, Šternberk, Mor. Beroun; Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl; Kolektiv

autorů: Bibliografie okresu Olomouc 2, ostatní města a obce olomouckého okresu; Kuča, K.: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. 3. díl. Fyzicko-geografické poměry oblasti jsou zpracovány na základě prostudovaných mapových děl a publikací: Culek, M. a kol.: Biogeografické členění České republiky; Demek, J. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny; Quitt, E.: Klimatické oblasti ČSR 1 : 500 000; Tomášek, M.: Půdy České republiky a Vlček, V. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR. Vodní toky a nádrže. Početní vývoj obyvatelstva je zpracován pomocí publikace Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. Kapitoly o pohybu, struktuře obyvatelstva a dojížděcí za prací jsou zpracovány na základě výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 1991 a 2001, zveřejněných v publikacích Českého statistického úřadu (zejména Kolektiv autorů Federálního statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991 za okres Olomouc; Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc; Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo, byty a domácnosti Olomoucký kraj; Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo Česká republika). Dále je použito dat získaných z internetových stránek Českého statistického úřadu <http://www.czso.cz/>. Pro zpracování kapitoly o hospodářství bylo mimo jiné využito databáze HBI (Hoppenstedt Bonnier Information), dat pocházejících z interní databáze Centra pro regionální rozvoj Masarykovy univerzity v Brně a informací pocházejících z internetových stránek konkrétních podniků. Data pro zhodnocení situace na trhu práce pocházejí ze statistik nezaměstnanosti, které uveřejňuje Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. Veškerá použitá literatura, zdroje (včetně internetových) a mapová díla jsou uvedeny v příslušném seznamu.

Součástí práce jsou přílohy, ve kterých je několik kartogramů, týkajících se nejdůležitějších socioekonomických charakteristik zkoumaného regionu, dále pak tabulky s daty, se kterými bylo pracováno.

Vývoj počtu obyvatel SO ORP Litovel je zhodnocen na základě výpočtu řetězových a bazických indexů. Pohyb obyvatelstva je demonstrován pomocí hrubé míry porodnosti (hmp), hrubé míry úmrtnosti (hmú), přirozeného přírůstku, migračního salda a celkového přírůstku obyvatelstva. K rozdělení obyvatelstva podle věku (podle produktivity) je použita nová metodika (předproduktivní obyvatelstvo 0-14 let, produktivní obyvatelstvo 15-64 let, poproduktivní obyvatelstvo 65+ let). Struktura obyvatelstva je hodnocena pomocí indexu stáří, indexu ekonomické závislosti, indexu feminity a ukazatele vzdělanostní úrovně. Pro analýzu dojížděčky obyvatel za prací je mimo jiné použito počtu obsazených pracovních míst

(OPM). Ten se zjistí vzorcem $OPM = Z+D-V$, kde Z jsou osoby zaměstnané v obci, D jsou osoby do obce za prací dojíždějící a V jsou osoby z obce za prací vyjíždějící. Obce jsou pak klasifikovány podle indexu pracovní funkce. Ten je podílem mezi OPM v obci a počtem zaměstnaných ekonomicky aktivních obyvatel v dané obci žijících.

Kategorie jsou následující:

- 0 – 0,25: obec s funkcí výrazně obytnou
- 0,26 – 0,75: obec s funkcí obytnou
- 0,76 – 1,25: obec s funkcí obytnou i pracovní
- 1,26 – 1,75: obec s funkcí pracovní
- 1,75 a více: obec s funkcí výrazně pracovní

Saldo dojížděky za prací, se kterým je také pracováno je rozdílem počtu obyvatel dojíždějících a vyjíždějících.

Pro tvorbu práce byla použita sada programů MS Office 2003. Pro zpracování grafů a tabulek program Microsoft Office Excel 2003, pro psaní a editaci samotného textu pak program Microsoft Office Word 2003. Kartogramy jsou vytvořeny pomocí programu sady Windows XP – Malování. Podkladem pro kartogramy je mapa získaná z internetových stránek Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního <http://katastralnimapy.cuzk.cz/>. Převod do formátu PDF byl uskutečněn pomocí programu PDFCreator.

2. VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA OBLASTI

Tato práce je zaměřena na území správního obvodu obce s rozšířenou působností Litovel, který vznikl po zrušení okresního úřadu Olomouc, 1. ledna 2003, podle zákonů č. 314/2002 Sb. a 388/2004 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.¹ Okresy jako územní jednotky pro potřeby statistiky regionů zůstaly zachovány.² K 1. lednu 2003 začalo v České republice fungovat 205 ORP, jejichž obvody byly stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra České republiky č. 388/2002 Sb. a 388/2004 Sb., a na ORP tak byla přenesena většina kompetencí zrušených okresních úřadů. SO ORP Litovel je dle výše uvedených vyhlášek totožný s obvodem obce s pověřeným obecním úřadem Litovel.

Zájmové území SO ORP Litovel zahrnuje 20 obcí a leží v západní části okresu Olomouc, v Olomouckém kraji, v České republice. V rámci SO ORP Litovel má pouze samotná Litovel statut města a je jedním z přirozených center okresu Olomouc. ORP Litovel je jednou ze 13 ORP Olomouckého kraje (Hranice, Jeseník, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov a Zábřeh na Moravě). SO ORP Litovel hraničí na severu se SO ORP Mohelnice a Uničov, na východě se SO ORP Šternberk a Olomouc, na jihu se SO ORP Prostějov a Konice a na západě se SO ORP Moravská Třebová (Pardubický kraj, okres Svitavy).

Nejjižnější bod SO ORP Litovel se nachází na území obce Senice na Hané, nejsevernější bod na území obce Bílá Lhota. Nejzápadnější bod se nachází na území obce Bouzov a nejvýchodnější bod na území obce Pňovice.

Podle počtu obyvatel i podle rozlohy je SO ORP Litovel pátým nejmenším v rámci Olomouckého kraje. SO ORP Litovel má k 31. 12. 2006 rozlohu 24 750 ha a počet obyvatel 23 451.³

¹ Ministerstvo vnitra České republiky: *Sbírka zákonů č. 314 / 2002* [online]. © 2002 [citováno 18. 11. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/sbirka/2002/sb114-02.pdf>>

² Pozn.: V souladu s legislativou EU došlo s účinností od 1. ledna 2008 ke zrušení okresů, jako územních jednotek NUTS 4. Regionální členění území je řešeno novým systémem LAU (Local Administrative Units), kde na úroveň LAU 1 byla v Eurostatu automaticky převedena bývalá úroveň NUTS 4 a úroveň LAU 2 je tvořena obcemi.

Zdroj informací k pozn.: Český statistický úřad: *Klasifikace CZ-NUTS* [online]. © 2007 [citováno 25. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_cz_nuts_nuts_208>

³ Český statistický úřad: *Vybrané údaje o správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2006* [online]. © 2007 [citováno 18. 11. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/vybrane_udaje_o_spravnich_obvodech_obci_s_rozsirenou_pusobnosti_v_roce_2006>

Tab. č. 1: Počet obyvatel, rozloha a hustota obyvatelstva v obcích SO ORP Litovel k 1. 1. 2006 (tučně zvýrazněné obce nad 1 000 obyvatel).

území obce	počet obyvatel	rozloha (ha)	hustota obyvatelstva (obyv./km ²)
Bílá Lhota	1088	1820,4	59,8
Bílsko	213	372,8	57,1
Bouzov	1463	4231,4	34,6
Červenka	1354	1129,9	119,8
Dubčany	205	343,6	59,6
Haňovice	450	280,0	160,7
Cholina	670	899,2	74,5
Litovel	10073	4639,2	217,1
Loučka	217	619,8	35,0
Luká	792	1 484,2	53,4
Měrotín	289	213,8	135,0
Mladeč	765	1 208,5	63,3
Náklo	1424	1145,9	124,3
Olbramice	208	304,4	68,4
Pňovice	841	1 639,0	51,3
Senice na Hané	1828	1924,6	95,0
Senička	323	569,1	56,8
Slavětín	206	490,8	42,0
Střeň	534	578,6	92,2
Vilémov	471	855,1	55,1
SO ORP Litovel	23414	24750,3	82,75

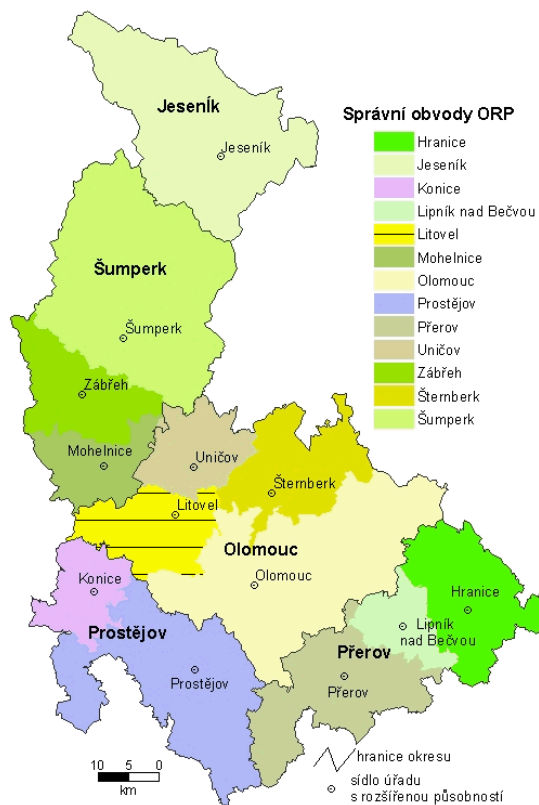
Zdroj: Český statistický úřad: *Obce Olomouckého kraje – územní a správní struktura k 1. 1. 2006* [online]. © 2006 [citováno 18. 11. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/p/13-7112-06>>; vlastní zpracování

Z důvodu koordinace postupu při řešení problémů týkajících se rozvoje samosprávy obcí, hospodářského a společenského rozvoje obcí a vztahu k orgánům státní správy a krajské samosprávy vznikl 21. října 2003, v souladu s ustanoveními zákona 128/2000 Sb. O obcích, ve znění pozdějších předpisů, dobrovolný svazek obcí s názvem „Mikroregion Litovelsko“. Členy tohoto spolku jsou všechny obce, spadající pod SO ORP Litovel. K tomuto spolku náleží ještě obce Náměšť na Hané a Loučany, které patří k SO ORP Olomouc. Hlavními společně realizovanými projekty jsou např. koncepce rozvoje cyklistické dopravy a cykloturistiky a následný projekt cyklostezek a doprovodných služeb, projekt koncepce zachování kulturního dědictví, strategie rozvoje mikroregionu atd. Obecnými společnými cíli je snaha o vyšší čerpání státních dotací, využívání peněz z programů EU, rozvoj podnikání a koordinace při řešení problematiky životního prostředí.⁴

Obce spadající pod SO ORP Litovel jsou v mnohém ovlivněné blízkostí města Olomouce, přičemž vazby na toto krajské město jsou velmi významné. To v mnohém tento region ovlivňuje a formuje.

⁴ *Mikroregion Litovelsko* [online]. © 2006 [citováno 18. 11. 2007]. Dostupné z WWW: <http://litovelsko.mikroregion.cz/index_cz/hlavni.jsp>

Mapa č. 1: SO ORP Litovel v Olomouckém kraji

Zdroj: Český statistický úřad Olomouc: *Mapy a grafy kraje: Správní rozdělení kraje* [online]. © 2007 [citováno 25. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www2.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/spravni_rozdeleni_kraje>; vlastní zpracování

Mapa č. 2: Administrativní rozdělení SO ORP Litovel

Zdroj: *Okres Olomouc: Mapa administrativního rozdělení* [online]. © 2007 [citováno 25. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www2.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/mapa_administrativniho_rozdeleni_okresu_olomouc>; vlastní zpracování

3. HISTORICKÝ VÝVOJ LITOVELSKA

3.1 Historický vývoj do roku 1848

Počátky Litovle nebyly dosud spolehlivě objasněny. Lokačnímu městu zde nepochybně předcházelo starší vesnické osídlení, Lutova ves. Předlokační situace zde zřejmě byla složitější a mohla se skládat ze dvou či více sídlišť.⁵

V nejstarší listině z r. 1287, uložené v archívu města, potvrzuje Václav II. práva a povinnosti prvního rychtáře Jindřicha Epicha. Město založili zřejmě němečtí kolonisté z nedaleké Olomouce pod vedením lokátora Epicha, který se později stal rychtářem. Roku 1291 udělil Václav II. Litovli určitá privilegia, jako právo mílové a Jan Lucemburský městečko roku 1327 povýšil na město a udělil mu stejná práva jako měla Olomouc a Uničov.⁶

Lokace města se výrazně projevila i v nejbližším okolí. Hlavní směr kolonizační činnosti směřoval do královského lesního komplexu Doubravy, táhnoucího se převážně podél levého břehu Moravy a dosahující ve středověku až k městu. Již před rokem 1287 byla založená emfyteutická ves Černá (pozdější Červenka). Vlastní městskou kolonizací vznikly v okolí města čtyři malé osady – Víska, Dürrenbach, Doubrava a Greyden. Tři posledně jmenované později zanikly. Později se k novým městským vesnicím přiřadily ještě Tři Dvory.⁷

Po husitských válkách měšťané ztratili výsadní postavení královského města a dostali se pod ochranu Vlašimů, sídlících na nedalekém Úsově. Jejich znak, dvě supí hlavy a letopočet 1489, najdeme na dvorním portále radnice.

Z původní královské zástavy se stalo poddanství, které bylo stvrzeno, když Vladislav Jagellonský věnoval Litovel na poč. 16. století Boskovicům. Město pod jejich vládou rozkvétalo.

Na počátku 17. století vyženili Litovel Lichtenštejnové. V této době však město začalo postupně ztrácet svůj dřívější význam. Úpadek završila třicetiletá válka, v jejímž závěru byla Litovel vydrancována Švédy. K úplné zkáze, z níž se město jen pomalu zotavovalo, se navíc přidaly velké požáry a morová epidemie. Barokní přestavby změnilly podobu řady historických budov, obou kostelů, radnice i měšťanských domů.

⁵ Kuča, K.: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. 3. díl, s. 577. První vydání. Praha 1998.

⁶ *Město Litovel – oficiální stránky města: O městě Litovel* [online]. © 2007 [citováno 19. 11. 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/o-meste/o-meste-litovel.html#HiStory>>

Čermák, M. – Spišák, J.: Historie a současnost podnikání na Olomoucku, s. 98 – 101. První vydání. Žehušice 2004.

⁷ Kuča, K.: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. 3. díl, s. 578.

Vlivem tzv. raabizace (tj. přidělení části vrchnostenské půdy za poplatek nevolníkům) se pozvolna na přelomu 18. a 19. stol. měnil národnostní charakter doposud německé Litovle. Do města přicházelo stále více dělníků a domkařů, kteří zde začali hospodařit na malých pozemcích koupených od města. V dalších desetiletích se česká menšina rozrůstala a v podmínkách tzv. hospodářského a politického liberalismu se brzy začala hlásit o své „místo na slunci“. V Litovli bylo založeno několik českých spolků a vzdělávacích institucí, které tvořily protiváhu těm německým.⁸

3.2 Historický a správní vývoj od roku 1848 do současnosti

3.2.1 Vývoj v letech 1848 - 1918

Rok 1848 byl pro habsburskou monarchii, a tedy i pro české země předělovým. Tehdy došlo ke zrušení poddanství a k reformě dosavadního správního systému, který byl do té doby založen na výkonu veřejné správy v první instanci patrimoniálními, neboli vrchnostenskými úřady nebo magistráty. Vyšším článkem tehdejší správy byla krajská hejtmanství. Proces postátnění správy byl dovršen nahrazením patrimoniální správy důsledně správou státní (zeměpanskou).⁹

Podle této nové organizace veřejné správy, která vstoupila v platnost 1. ledna 1850, stál v čele jednotlivých korunních zemí místodržitel a země se dělily na kraje, v jejichž čele stál krajský prezident. Tyto kraje se dále dělily na nejnižší správní jednotky, kterými se staly okresy v čele s okresními hejtmany. V souvislosti s touto správní reorganizací došlo k oddělení soudnictví od správy. Okresních úřadů, které se staly nejnižší složkou státní zeměpanské správy, bylo v Čechách zavedeno 80 (včetně Prahy), na Moravě 25 a ve Slezsku 7. Náplní činnosti okresních úřadů byla především politická agenda dříve vykonávaná patrimoniálními úřady a z části někdejšími krajskými úřady. V sídlech jednotlivých politických okresů byla zřízena okresní hejtmanství a ta následně podléhala jednotlivým krajským vládám, v případě Moravy vládám v Brně a Olomouci. Tyto vlády pak podléhaly Moravskému místodržitelství v Brně.¹⁰

Litovelské okresní hejtmanství bylo vytvořeno v roce 1849 a dále se dělilo na tři soudní okresy s centry v Litovli, Konici a Uničově. Území tohoto okresního hejtmanství bylo

⁸ *Město Litovel – oficiální stránky města: O městě Litovel* [online]. © 2006 [citováno 16. 10. 2006].

Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/o-meste/o-meste-litovel.html#HiStory>>

Čermák, M. – Spišák, J.: *Historie a současnost podnikání na Olomoucku*, s. 98 – 101. První vydání. Žehušice 2004.

⁹ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: *Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005*. I. díl, s. 10. První vydání. Praha 2006.

¹⁰ Tamtéž, s. 10.

součástí Olomouckého kraje a bylo podřízeno krajskému úřadu v Olomouci. Území dnešního SO ORP Litovel tak bylo tehdy součástí politického i soudního okresu Litovel. V roce 1855 došlo k vytvoření tzv. smíšených okresních úřadů, vykonávajících správu politickou i soudní, a vznikly tak samostatné okresy se sídly v místě dosavadních soudních okresů. Tato reforma však neměla dlouhého trvání, a již v roce 1868 bylo obnoveno okresní hejtmanství litovelské ve svých původních hranicích, zahrnující dřívější soudní okresy Litovel, Konice a Uničov.¹¹

Bývalý soudní okres Litovel od jeho počátku v roce 1849 tvořilo 50 obcí a tento počet zůstal nezměněn až do roku 1869, kdy se snížil na 44 obcí. Příčinou bylo odloučení a slučování některých obcí, např. Javoříčko bylo připojeno k soudnímu okresu Konice, obce Kozov a Svojanov byly připojeny k Blažovu atd. K dalším dílčím změnám docházelo v letech 1880, 1884 a 1912. Těmito změnami se počet obcí zvýšil na 48 a k dalším změnám došlo až po vzniku samostatného Československa v roce 1919.¹² Území soudního okresu Litovel bylo, dle stavu z roku 1903, téměř totožné s územím dnešního SO ORP Litovel. Chyběly v něm pouze dvě obce z dnešního SO, a to Luká a Pňovice.

Mapa č. 3: Soudní okres Litovel – stav k roku 1903

Zdroj: Pinkava, V.: Vlastivěda moravská. II. Místopis Moravy, s. 313. První vydání. Brno 1903.

¹¹ Kolektiv autorů: Bibliografie okresu Olomouc 2, ostatní města a obce olomouckého okresu, s. 26. První vydání. Brno 1996.

¹² Tamtéž, s. 26, 27.

3.2.2 Vývoj v letech 1919 – 1948

Po vzniku samostatného Československa byly tzv. recepčním zákonem (zákon č. 11/1918 Sb. z. a n.) ponechány v platnosti stávající právní předpisy rakouské, a tím byla zachována kontinuita s právním řádem a veřejnou správou Rakousko-Uherska. V organizaci politické správy nedošlo k žádným podstatným změnám, kromě změn názvů úřadů. První instance byla přejmenována na „úřad okresní správy politické“, v jehož čele stál okresní hejtman, druhou instancí zůstala místodržitelství, přejmenovaná na „úřady zemské správy politické“, v čele se zemským prezidentem.¹³

Roku 1919 se v osamostatnila Červená Lhota, samostatnými obcemi se staly i Kozov, Lhota a v roce 1923 se oddělila Víška od Nasobůrek a stala se samostatnou obcí. Tento stav, kdy litovelský soudní okres čítal 52 obcí, pak vytrval až do konce roku 1938.¹⁴

Důsledkem mnichovského diktátu bylo v případě litovelského soudního okresu připojení těch obcí, které zůstaly po záboru několika sousedních okresů a jejich začlenění k Říši na území Česko-Slovenska. Bylo připojeno několik obcí z okresů Moravská Třebová, Zábřeh a Šternberk. Tím se počet obcí litovelského soudního okresu rozšířil na 67, avšak v roce 1941 přibýly ještě další obce od okresu Jevíčko a počet obcí se ustálil na 72, což se nezměnilo až do konce války v květnu 1945.¹⁵

V květnu 1945 byl obnoven politický i soudní okres Litovel s obvodem z roku 1938 a místní správu vykonával nově vytvořený okresní národní výbor se sídlem v Litovli, který podléhal zemskému národnímu výboru v Brně.¹⁶

3.2.3 Vývoj v letech 1949 – 2007

V roce 1949 došlo k nové organizaci státu, ke zrušení zemského zřízení a k zavedení krajského zřízení. Byly provedeny změny i v organizaci soudních obvodů tak, že území nově vytvořených správních okresů se krylo s obvodem okresního soudu. Pro dosavadní litovelský okres tato reorganizace znamenala podstatný vzrůst, neboť připojením většiny obcí zrušeného soudního okresu Konice, obcí Benkova a Králové (z okresu Šternberk) a Kladek (z okresu Moravská Třebová) a krátkodobým odloučením Pňovic, které v letech 1949 – 1950 byly součástí okresu Šternberk a poté se opět vrátily, se počet obcí litovelského okresu zvětšil na 89. Okres přetrvával v nezměněné podobě až do roku 1960, kdy při nové územní reorganizaci

¹³ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 12.

¹⁴ Kolektiv autorů: Bibliografie okresu Olomouc 2, ostatní města a obce olomouckého okresu, s. 27.

¹⁵ Tamtéž, s. 27.

¹⁶ Bartoš, J. a kol.: Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1918. Svazek III: okresy: Olomouc město a venkov, Litovel, Šternberk, Mor. Beroun, s. 130. První vydání. Ostrava 1972.

byl zrušen a jeho obvod rozdělen mezi nově vytvořené okresy Prostějov, kam byly včleněny především obce z Konicka a okres Olomouc, do něhož vplynuly všechny obce někdejšího soudního okresu Litovel.¹⁷

V éře let 1960 – 1989 probíhaly (nejen) v okrese Olomouc integrace obcí (fenomén střediskové obce). Integrace probíhaly celkem v šesti fázích a maxima dosáhla integrační akce v roce 1976. Na závěr tohoto integračního období z původních 131 obcí okresu Olomouc v roce 1960 zůstalo do roku 1989 jen 44 samostatných obcí.¹⁸

Po změnách v souvislosti s rokem 1989 měly obce, které svou integraci považovaly za nevhodnou, možnost osamostatnit se. Toho využila v rámci SO ORP Litovel v roce 1992 obec Savín, která se oddělila od Luké a v roce 1993 obec Střeň, která se oddělila od Nákla.¹⁹

Přijetí ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, na jehož základě bylo na území České republiky vytvořeno 14 krajů, vedlo k ukončení činnosti okresních úřadů. Ke zrušení okresních úřadů došlo podle zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, k 31. prosinci 2002. Tímto zákonem byla ukončena činnost okresních úřadů jako orgánů územní státní správy.²⁰ V 90. letech zároveň v rámci reformy státní správy ukončily svou působnost krajské národní výbory a vznikly tzv. pověřené obecní úřady.

Většina kompetencí zrušených okresních úřadů byla přenesena na 205 obcí s rozšířenou působností, které zahájily svou činnost k 1. lednu 2003 a zbytek těchto kompetencí převzalo 14 vyšších územně správních celků (krajů), které vznikly v roce 2000.

Olomoucký kraj se od roku 2000 skládá z okresů Jeseník (obnoven k roku 1996), Šumperk, Olomouc, Přerov z dřívějšího kraje Severomoravského a z okresu Prostějov, z dřívějšího kraje Jihomoravského. Pod okres Olomouc náleží čtyři správní obvody obcí s rozšířenou působností, a to Olomouc, Litovel, Šternberk a Uničov.

¹⁷ Kolektiv autorů: Bibliografie okresu Olomouc 2, ostatní města a obce olomouckého okresu, s. 27.

¹⁸ Tamtéž, s. 31, 32.

¹⁹ Tamtéž, s. 32.

²⁰ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 15.

4. PŘÍRODNÍ POTENCIÁL OBLASTI

4.1 Geomorfologie

Dle Demkova geomorfologického členění leží Litovelsko na rozhraní Hercynského a Alpsko – himalájského systému.

Do Alpsko – himalájského systému na území Litovelska dále spadá subsystém Karpaty, provincie Západní Karpaty, subprovincie Vněkarpatské sníženiny. V rámci Vněkarpatské sníženiny se zde nachází území Hornomoravského úvalu a v něm zejména v okolí samotného města Litovle Středomoravská niva a dále směrem na jih Křelovská pahorkatina a směrem na sever Červenecká rovina.²¹

Středomoravská niva je střední část Hornomoravského úvalu, je to akumulární rovina podél řeky Moravy a dolní Bečvy. Její rozloha činí 415 km², střední výška 206,1 m n. m., stř. sklon 0°22'. Porosty tvoří především lužní lesy, dále se zde vyskytují louky a pole.²²

Křelovská pahorkatina je severní částí Prostějovské pahorkatiny, je to nížinná pahorkatina převážně na neogenních a kvartérních sedimentech. Je to staré údolí řeky Moravy mezi Litovlí a obcí Těšetice.²³

Do Hercynského systému na území Litovelska dále spadá subsystém Česká vysočina, Krkonoško-jesenická provincie, subprovincie Jesenická. V rámci Jesenické subprovincie se zde nachází Ludmírovská vrchovina, Maletínská vrchovina a Žádlovická pahorkatina (v oblasti Bouzovska). Výše uvedené vrchoviny a pahorkatina jsou součástí Zábřežské vrchoviny.²⁴

Významným bodem Ludmírovské vrchoviny je Třesín (345 m), 1,5 km zsz. od obce Mladeč. Je to protáhlý vrch směru Z – V, vrchol kry spadající zlomovým svahem na V do průlomového údolí řeky Moravy, složený z devonských vápenců. Vyskytují se zde krasové jevy – Mladečské jeskyně.²⁵

Severovýchodně od Litovle zasahuje na území SO ORP Medlovská pahorkatina. Ta je jižní částí Úsovské vrchoviny a je tvořena devonskými fylity, místy s polohami křemenců, spodnokarbonskými drobami a břidlicemi. Je to klínová kra mezi jižní částí Mohelnické brázdy a severní částí Hornomoravského úvalu. Nejvyšší bod je Jelení vrch – 344 m n. m.²⁶

²¹ Demek, J. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny, s. 81. První vydání. Praha 1987.

²² Tamtéž, s. 482.

²³ Tamtéž, s. 303.

²⁴ Tamtéž, s. 81.

²⁵ Tamtéž, s. 519.

²⁶ Tamtéž, s. 346.

Svou jižní částí zasahuje na území SO ORP Litovel i Mohelnická brázda, což je úzká protáhlá sníženina mezi Zábřežskou vrchovinou na Z a Hanušovickou vrchovinou na V. Je to tektonická sníženina směru SSZ – JJV široká 3 – 5 km, vyplněná pliocenními a čtvrtohorními usazeninami. Osu sníženiny tvoří široká údolní niva řeky Moravy dosahující mocnosti až 28 m.²⁷

4.2 Klima

Na území SO ORP Litovel se nejchladnější klimatické oblasti nachází zejména v jeho východní části (v souvislosti s nárůstem nadmořské výšky). Naopak nejteplejší oblast se vyskytuje na západě zkoumaného území, v oblasti samotné Litovle a nivy řeky Moravy.

Dle Quittovy klimatické klasifikace náleží SO ORP Litovel celkem do pěti klimatických oblastí. Velká část regionu je tvořena teplou oblastí T 2 a mírně teplou oblastí MT 11. Hranice oblastí MT 11 a T 2 prochází přibližně v linii Mladeč – Haňovice – Dubčany. Samotné město Litovel a obce severně, západně a jižně od něj (v rámci SO ORP) se nachází v oblasti T2. Východní části SO ORP, zejména oblasti Bouzova a Luké řadí Quitt k mírně teplým oblastem MT 10, MT 9 a MT 5.²⁸

Tab. č. 2: Charakteristiky klimatických oblastí SO ORP Litovel

Klimatické charakteristiky	oblast T2	obl. MT11	obl. MT10	obl. MT9	obl. MT5
počet letních dnů	50 – 60	40 – 50	40 – 50	40 – 50	30 – 40
počet dnů s prům. tepl. 10°C a více	160 – 170	140 – 160	140 – 160	140 – 160	140 – 160
počet mrazových dnů	100 – 110	110 – 130	110 – 130	110 – 130	130 – 140
počet ledových dnů	30 – 40	30 - 40	30 - 40	30 – 40	40 – 50
průměrná teplota v lednu (°C)	-2 – -3	-2 – -3	-2 - -3	-2 – -3	-4 – -5
průměrná teplota v červenci (°C)	18 – 19	17 – 18	17 – 18	17 – 18	16 – 17
průměrná teplota v dubnu (°C)	8 – 9	7 – 8	7 – 8	6 – 7	6 – 7
průměrná teplota v říjnu (°C)	7 – 9	7 – 8	7 – 8	7 – 8	6 – 7
prům. poč. dnů se srážkami 1 mm a více	90 – 100	90 – 100	100 – 120	100 – 120	100 – 120
srážkový úhrn ve vegetačním období	350 – 400	350 – 400	400 – 450	400 – 450	350 – 450
srážkový úhrn v zimním období	200 – 300	200 – 250	200 – 250	250 – 300	250 – 300
počet dnů se sněhovou pokrývkou	40 – 50	50 – 60	50 – 60	60 – 80	60 – 100
počet dnů zamračených	120 – 140	120 – 150	120 – 150	120 – 150	120 – 150
počet dnů jasných	40 - 50	40 - 50	40 - 50	40 – 50	50 – 60

Zdroj: Quitt, E.: Klimatické oblasti ČSR 1:500 000.

²⁷ Tamtéž, s. 359.

²⁸ Quitt, E.: Klimatické oblasti ČSR 1:500 000. Brno 1975.

4.3 Hydrologie

Území SO ORP Litovel náleží hydrologicky k povodí Dunaje, který odvádí vodu do Černého moře. Nejvýznamnějším vodním tokem na Litovelsku je řeka Morava, která se v okolí Litovle i ve městě samotném větví do řady ramen. Litovel si ne nadarmo vysloužila přezdívku „hanácké Benátky“. Z významnějších přítoků je třeba jmenovat alespoň pravostranné – Třebůvku a Blatu. Dále se zde vyskytuje celá řada malých vodních toků, často i bezejmenných. Z menších vodních toků jsou to např.: Břenůvka, Javoříčka (pravostranné přítoky Třebůvky), dále pak Cholinka, Hradečka, Loučka, Savínský potok (pravostranné přítoky Moravy), aj.

Řeka Morava je vodním tokem II. řádu, pramení na jižních svazích Kralického Sněžníku v nadmořské výšce 1380 m n. m. a ústí zleva do Dunaje. Její délka je 353,1 km a protéká hornatinou Kralického Sněžníku, Branenskou vrchovinou a Mohelnickou brázdou.²⁹ V oblasti Litovelska protéká řeka Morava původním korytem, časté jsou meandry a slepá ramena. Unikátní přírodní struktury vytvořené řekou Moravou jsou chráněny v rámci CHKO Litovelské Pomoraví. Na některých místech, a to i v samotné Litovli byl však tok řeky Moravy v minulosti regulován. Některé oblasti říční nivy na Litovelsku, které nejsou chráněny v rámci CHKO Litovelské Pomoraví byly v minulosti antropogenně přeměněny těžbou šterkopísků. Tím na mnoha místech vznikla hluboká jezera, z nichž největší je pískovna Náklo, jejíž plocha přesahuje 100 ha a hloubka 20 m. Těžba zde probíhá i v současnosti, a to na severní straně jezera.

V severozápadní části SO ORP Litovel protéká řeka Třebůvka. Je to vodní tok III. řádu. Pramení u Maletína ve výšce 548 m n. m. a ústí do Moravy zprava u Moravičan ve výšce 245 m n. m. Povodí Třebůvky se rozkládá na ploše o rozloze 584,6 km² a délka toku je 48,3 km. Průměrný průtok u ústí je 2,38 m³/s.³⁰

Severně od Vilémova pramení ve výšce 440 m n. m. řeka Blata. Je to vodní tok III. řádu. Ústí zprava do Moravy u Lobodic ve výšce 193 m n. m. Plocha povodí je 305,6 km², délka toku je 45,1 km. Průměrný průtok u ústí je 0,62 m³/s.³¹

Jedinou větší vodní plochou na Litovelsku je již zmiňovaná pískovna Náklo.

²⁹ Vlček, V. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR. Vodní toky a nádrže, s. 181. První vydání. Praha 1984.

³⁰ Tamtéž, s. 277.

³¹ Tamtéž, s. 62.

4.4 Půdy a biota

Na Litovelsku se vyskytují v hojné míře nivní půdy a černozemě. Méně jsou zastoupeny hnědozemě a hnědé půdy (se surovými půdami a kyselé).

Nivní půdy se zde vyskytují především v nivě řeky Moravy. Půdotvorným substrátem jsou výhradně nivní uloženiny (potoční a říční náplavy). Tyto půdy jsou vývojově velmi mladé a půdotvorný proces je často periodicky přerušován při záplavách. Pod nevýrazným humusovým horizontem leží přímo matečný substrát, tvořený naplaveným materiálem. Nivní půdy středně těžkého zrnitostního složení jsou stanovišti nejkvalitnějších lučních porostů.³²

Nivní půdy přecházejí směrem na jih od Litovle v černozemě. Černozemě jsou rozšířeny v teplých a suchých oblastech. Matečným substrátem jsou většinou spraše, jíly nebo vápnité písky. Hlavním procesem při vzniku černozemí byla intenzivní humifikace. Je zde nápadně mocný humusový horizont, který zasahuje do hloubky 60 – 80 cm. Černozemě jsou vhodné pro naše nejnáročnější plodiny: cukrovku, kukuřici, pšenici, ječmen a vojtěšku.³³

Pás černozemí přechází na západě v hnědozemě. U hnědozemí je půdotvorným substrátem nejčastěji spraš a sprašová hlína. Hlavním půdotvorným procesem je u hnědozemí illimerizace, při které je svrchní část profilu ochuzována o jílnaté součástky, které jsou vsakující vodou přemísťovány do hlubších půdních horizontů. Hnědozemě jsou kvalitní zemědělské půdy.³⁴

Ve vyšších polohách SO ORP, zejména na západě zkoumaného území přechází hnědozemě v hnědé půdy.

Podle biogeografického členění České republiky spadá Litovelsko do Litovelského a částečně do Dražanského bioregionu. Oblast leží převážně v mezofytiku a zaujímá fyto geografický okres Zábřežsko-uničovský úval, severovýchodní část fyto geografického podokresu Bouzovská pahorkatina a severní část fyto geografického podokresu Hornomoravský úval, který leží již v termofiku. Flora i fauna je zde dosti pestrá, zejména pak v oblasti CHKO Litovelské Pomoraví, kde je přítomen výrazný zbytek luhů s neregulovaným tokem Moravy. Z flory jsou zde zastoupeny hygrofilní typy lesů, z nelesních porostů pak zejména rozmanité tyty vlhkých luk. Z fauny jsou zastoupeni např. pisík obecný, břehule říční, moudivláček lužní, dvojzubka lužní ad.

Nejvýznamnější část bioregionu v nivě Moravy je chráněna jako CHKO Litovelské Pomoraví. Kromě toho zde byly zřízeny četné rezervace. K nejdůležitějším patří především

³² Tomášek, M.: Půdy České republiky, s. 56. První vydání. Praha 2000.

³³ Tamtéž, s. 43, 44.

³⁴ Tamtéž, s. 46.

NPR Vrapač, NPR Ramena řeky Moravy a NPR Třesín. Z dalších rezervací je možno jmenovat např. PR Doubrava, PR Bradlec, PR Kačení louka, PR Templ, PR Hejtmanka, PR Dolní les, PR Šargoun, PR Velký ostrov, PR Tůně u Střeně a PR Panenský les.³⁵

4.5 Přírodní potenciál oblasti

Na území Litovelska je výskyt některých nerostných surovin, vhodných k těžbě. Významný je zejména vápenec, zpracovává ve Vápence Vitoul v Chudobíně. Přírodní vápenec, jehož barva a chemické složení jsou dány výchozí surovinou lokality Skalka Měrotín, je zde vyráběn jemně mletý a velmi jemně mletý, popř. tříděný a dodávaný v uváděných třídách podle ČSN 72 1217.³⁶ Další z těžebních lokalit na Litovelsku je Nová Ves u Litovle. V lomu jsou těženy kulmské sedimenty rozstáňského souvrství na výrobu drceného kameniva. Převažují zde droby až gravelity; přítomny jsou i jílové břidlice a siltovce.³⁷

V oblasti nivy řeky Moravy je důležitá těžba šterkopísků, a to zejména v lokalitě Náklo. Na Litovelsku je také ložisko těžby cihlářských hlín (Nasobůrky – Haňovice).

Při těžbě ložisek je nutné řešit otázky ochrany významných zdrojů podzemních i povrchových vod. Ke střetům zájmů mezi snahou o využívání ložisek nerostných surovin a ochranou půdního fondu dochází rovněž při požadavcích na zábory lesní i zemědělské půdy, nutných pro přípravu otvůrek, zejména ložisek šterkopísků.

Okolí Litovelska má svým přírodním potenciálem co nabídnout turistům, cyklistům i milovníkům přírody. Existuje zde celá řada naučných stezek (např. Luhy Litovelského Pomoraví, atd.). Dále je možné navštívit rozsáhlé krasové jevy, ať už podpovrchové, jako Javoříčské nebo Mladečské jeskyně, nebo povrchové, které je možno pozorovat např. na komplexu naučných stezek Javoříčsko-mladečským krasem. Arboretum v obci Bílá Lhota zaujme milovníky flory.

Region jako takový má z hlediska přírodního potenciálu z čeho čerpat a co nabídnout a perspektiva rozvoje v oblasti cestovního ruchu a rekreace je zde velká. Velkou výhodou je neznečištěné životní prostředí a velká krajinná rozmanitost SO ORP Litovel.

Z hydrologického hlediska však představuje řeka Morava velké ohrožení oblasti. V posledních letech se v regionu několikrát vyskytovaly povodně a v této souvislosti je na pořadu dne budování protipovodňových opatření, které v současnosti probíhá.

³⁵ Culek, M. a kol.: Biogeografické členění České republiky, s. 68 – 71. První vydání. Praha 1996.

³⁶ *Vápenka Vitoul: výroba – popis* [online]. © 2007 [citováno 23. 10. 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.vitoul.cz/www/frame.php?timestamp=1195833685&screenw=1280>>

³⁷ *Mineralogicko-petrografický exkurzní průvodce po území Moravy a Slezska: Exkurzní lokalita Nová Ves u Litovle* [online]. © 2007 [citováno 23. 10. 2007].

Dostupné z WWW: <http://pruvodce.geol.morava.sci.muni.cz/NovaVes_Litovel/Ves_text.htm>

5. VÝVOJ POČTU OBYVATEL³⁸

5.1 Vývoj počtu obyvatel města Litovle

Početní vývoj obyvatelstva města Litovle ve sledovaném období (v letech 1869 – 2001) nevykazuje žádné výrazné výkyvy, s výjimkou druhé světové války. Do roku 1900 docházelo v Litovli k nárůstu obyvatelstva. Tento jev měl více příčin. Jednou z nich bylo uzákonění živnostenského řádu a zrušení cechů v roce 1859, tím byla zajištěna všeobecná svoboda podnikání a rozvoj města. Začaly se budovat první moderní průmyslové podniky a v letech 1885–1886 byla vybudována železniční trať. Litovel měla velmi silnou vazbu na potravinářský průmysl, a tak zde v roce 1900 stály podniky jako rolnický pivovar, lihovar, droždárna a sladovna. Tyto podniky přitahovaly obyvatelstvo do města za prací. Průmyslová základna byla na začátku 20. století v podstatě vybudována a postavení města v regionu se až do druhé světové války výrazně neměnilo. Počet obyvatel v roce 1930 tak byl téměř stejný jako v roce 1900. V důsledku nepříznivého vlivu druhé světové války došlo v Litovli k poklesu obyvatelstva na hodnotu z roku 1880. Tento trend byl však v průběhu 50. let obrácen a v souvislosti s novým rozvojem průmyslu a velkými změnami na venkově, docházelo k růstu města, který trval 30 let, až do roku 1980. Od tohoto roku počet obyvatel města stagnoval a v 90. letech došlo k mírnému poklesu. V roce 2001 žilo v Litovli 10 030 obyvatel, což je o 37,7 % více než v roce 1869 (tehdy to bylo 6 254 obyvatel).

V grafu č. 1 je patrný trend růstu významu města ve srovnání s jeho zázemím, přibližně od 50. let 20. stol. Nejvíce obyvatel ve městě samotném a naopak nejméně obyvatel v jeho zázemí se vyskytuje v roce 1991 a 2001. Nikdy se však město nestalo takovým centrem oblasti, aby mělo více obyvatel než jeho zázemí (SO ORP).

5.2 Vývoj počtu obyvatel správního obvodu ORP Litovel

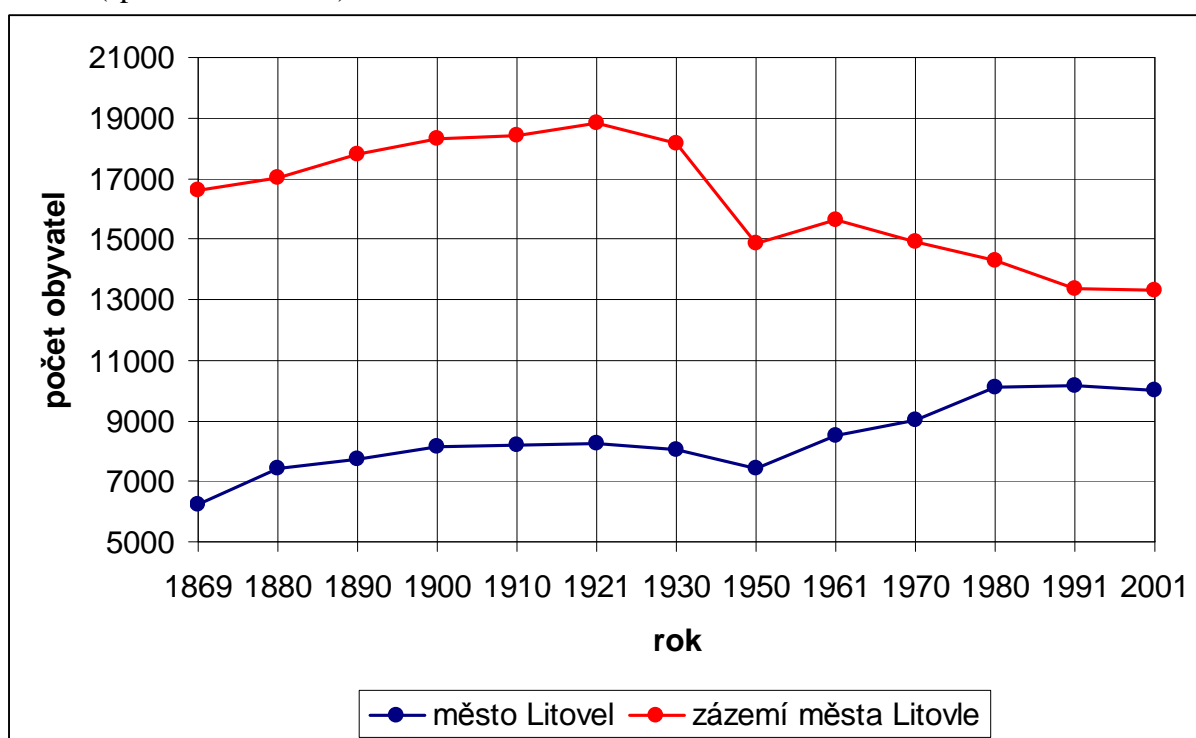
V počátečním období vykazuje vývoj počtu obyvatel SO ORP Litovel obdobný trend jako samotné město Litovel. V období let 1869–1921 docházelo k početnímu nárůstu obyvatel, přičemž rok 1921 znamenal s počtem 18 840 obyvatel v zázemí města absolutní vrchol ve sledovaném období. V průběhu dalšího desetiletí došlo k mírnému úbytku obyvatel, následovaného enormním úbytkem v dalším intercenzálním období. Je zřejmé, že primární příčinou tohoto jevu byla druhá světová válka a následný odsun německého obyvatelstva

³⁸ Pozn.: Veškeré údaje o počtech obyvatel, použité v této kapitole pochází z publikace Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005, a jsou přepočteny podle administrativního rozdělení z roku 2005, kvůli možnosti vzájemného srovnání.

z části zkoumaného území. V průběhu 50. let docházelo k mírnému nárůstu počtu obyvatel (dosídlovací proces), avšak od roku 1961 až do roku 1991 počet obyvatel v zázemí Litovle výrazně klesal, a počet obyvatel samotného města Litovel v součinnosti s tímto jevem rostl, a město tak posilovalo svou funkci centra. V 90. letech se trend úbytku obyvatel téměř zastavil a stav obyvatelstva stagnoval.

Při porovnání stavu obyvatel za celý SO ORP, včetně města Litovle z roku 1869 s rokem 2001 zjistíme, že v roce 2001 bylo na tomto území pouze o 2,1 % obyvatelstva více než v roce 1869. Pomineme-li tedy výkyvy v průběhu 20. století, můžeme říci, že celkový stav obyvatelstva na zkoumaném území zůstal téměř nezměněn.

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel města Litovle (včetně dnes integrovaných obcí) a jeho zázemí (správního obvodu)

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 654 - 661.; vlastní zpracování

Tab. č. 3: Vývoj počtu obyvatel ve SO ORP Litovel v letech 1869 - 2001

rok	počet obyvatel v SO ORP	bazický index (%)	řetězový index (%)	podíl počtu obyvatel města Litovle k celému SO ORP (%)
1869	22850	100,0	100,0	27,4
1880	24444	107,0	107,0	30,3
1890	25525	111,7	104,4	30,3
1900	26429	115,7	103,5	30,8
1910	26586	116,4	100,6	30,8
1921	27080	118,5	101,9	30,4
1930	26209	114,7	96,8	30,7
1950	22292	97,6	85,1	33,4
1961	24102	105,5	108,1	35,2
1970	23947	104,8	99,4	37,7
1980	24416	106,9	102,0	41,5
1991	23540	103,0	96,4	43,3
2001	23341	102,1	99,1	43,0

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 654 - 661.; vlastní zpracování

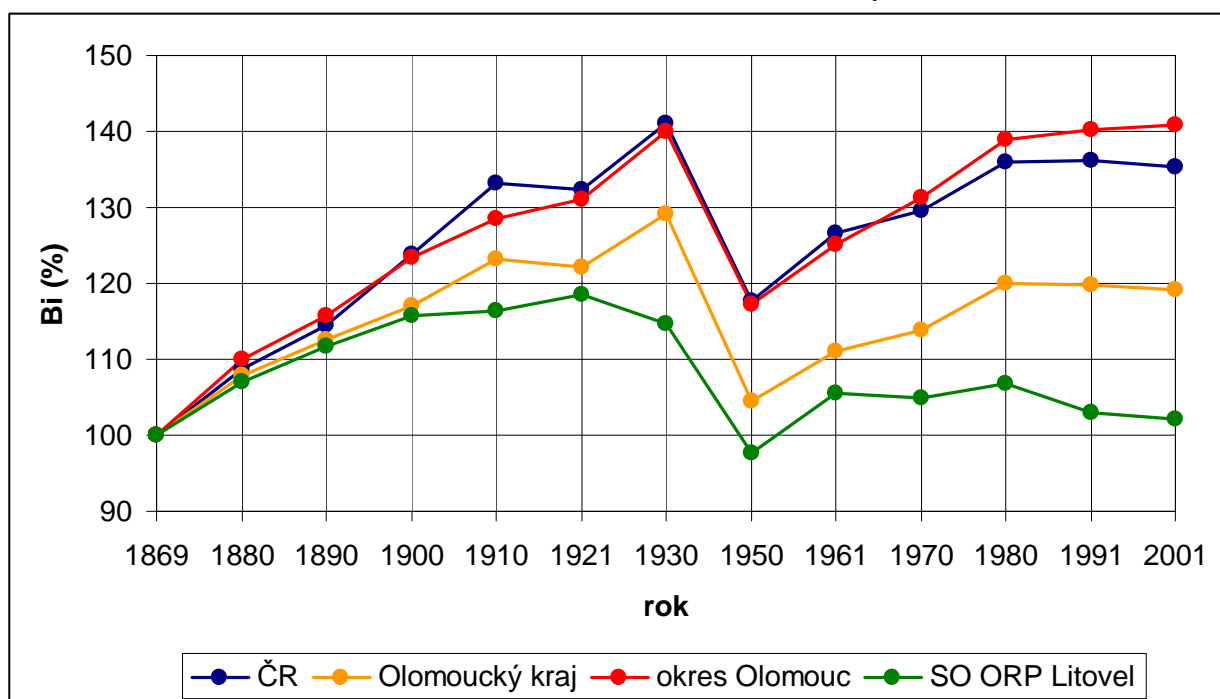
V roce 1869 bylo na území SO ORP Litovel celkem 6 obcí s více než 1 000 obyvatel. Byly to tyto obce (podle počtu obyvatel řazené sestupně): Litovel, Bouzov, Bílá Lhota, Senice na Hané, Náklo a Luká. V roce 2001 mělo více než 1 000 obyvatel také celkem 6 obcí. Dle počtu obyvatel sestupně jsou to tyto: Litovel, Senice na Hané, Bouzov, Náklo, Červenka, Bílá Lhota. Je zřejmé, že kromě obce Luká jsou v této velikostní kategorii všechny obce stejné, pouze v roce 2001 byla obec Luká nahrazena obcí Červenka a pořadí obcí se pozměnilo.

K nárůstu počtu obyvatel v období let 1869 – 2001 došlo celkem u šesti obcí, přičemž největší nárůst zaznamenala obec Červenka (téměř o 53 %) a město Litovel (téměř o 38 %). Výraznější pokles počtu obyvatel ve sledovaném období je u celkem sedmi obcí. Nejvýrazněji poklesl počet obyvatel v obci Bouzov a to o téměř 55 %. V obcích Loučka a Luká je pokles téměř padesátiprocentní. U ostatních obcí lze hovořit o stagnaci nebo malé změně v počtu obyvatel. Při porovnání podílu města Litovle na celkovém počtu obyvatel SO ORP Litovel v roce 1869 a 2001 zjistíme, že tento stoupl z 27,4 % na 43,0 % a je tedy možno konstatovat, že ve sledovaném období proběhl proces urbanizace. Ten se zmírnil v 90. letech 20. stol.

Při porovnání populačního vývoje SO ORP Litovel, okresu Olomouc, Olomouckého kraje a České republiky, dospějeme k následujícím závěrům. Přibližně do roku 1890 vykazovaly všechny výše uvedené územní jednotky společný trend výrazného početního růstu obyvatelstva. Tento růst pokračoval i dále, až do roku 1910 a byl nejvyšší u ČR jako celku. Naopak nejnižší růst byl u SO ORP Litovel. První světová válka znamenala pro české země populační pokles, který se projevil i na území dnešního Olomouckého kraje. Je však zajímavé, že jak dnešní okres Olomouc, tak SO ORP Litovel zaznamenaly populační růst. V průběhu

20. let je patrný všeobecný trend růstu počtu obyvatel, kterému se však vymykal SO ORP Litovel, u nějž počet obyvatel snížil přibližně na úroveň roku 1900. Druhá světová válka velmi negativně ovlivnila všechny sledované územní jednotky, ale propad v počtu obyvatelstva byl nejhorší u SO ORP Litovel, protože se jako jediná, ze sledovaných územních jednotek dostala pod úroveň počtu obyvatel z roku 1869. V průběhu padesátých let je opět společný trend růstu počtu obyvatel (dosídlovací proces). Růst pokračoval u všech sledovaných územních jednotek až do roku 1980, s výjimkou SO ORP Litovel, kde docházelo ke stagnaci. Od roku 1980 do roku 2001 stagnoval růst počtu obyvatel ve všech územních jednotkách, s výjimkou SO ORP Litovel, kde počet obyvatel klesal.

Graf č. 2: Porovnání vývoje počtu obyvatel v České republice, Olomouckém kraji, okresu Olomouc a SO ORP Litovel v letech 1869 – 2001 na základě bazických indexů

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 36 - 39.; vlastní zpracování

6. POHYB OBYVATELSTVA

Pohybem obyvatelstva se rozumí změna jeho počtu za určitou časovou jednotku na určitém území (např. SO ORP Litovel). Pohyb obyvatelstva je buď přirozený (porodnost, úmrtnost), nebo mechanický (migrační pohyb obyvatelstva).

Tab. č. 4: Pohyb obyvatelstva ve SO ORP Litovel v letech 1990 - 2006

rok	střední stav obyvatelstva	počet živě narozených	počet zemřelých	hmp ³⁹ (‰)	hmú ⁴⁰ (‰)	migrační saldo	přirozený přírůstek	celkový přírůstek
1991	23582	313	341	13,3	14,5	95	-28	67
1992	23620	290	288	12,3	12,2	36	2	38
1993	23627	297	316	12,6	13,4	26	-19	7
1994	23648	245	275	10,4	11,6	51	-30	21
1995	23561	210	282	8,9	12,0	-15	-72	-87
1996	23443	176	321	7,5	13,7	27	-145	-118
1997	23468	220	285	9,4	12,1	90	-65	25
1998	23435	213	304	9,1	13,0	58	-91	-33
1999	23447	209	270	8,9	11,5	73	-61	12
2000	23428	201	278	8,6	11,9	58	-77	-19
2001	23398	227	240	9,7	10,3	24	-13	11
2002	23425	209	269	8,9	11,5	87	-60	27
2003	23494	217	261	9,2	11,1	113	-44	69
2004	23435	203	295	8,7	12,6	33	-92	-59
2005	23414	206	250	8,8	10,7	23	-44	-21
2006	23451	203	252	8,7	10,8	86	-49	37

Zdroj: Český statistický úřad Olomouc: Data za jednotlivé správní obvody obcí s rozšířenou působností: SO ORP Litovel [online]. © 2007 [citováno 28. 11. 2007].

Dostupné z WWW: <http://notes.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/so_orp_litovel>; vlastní zpracování

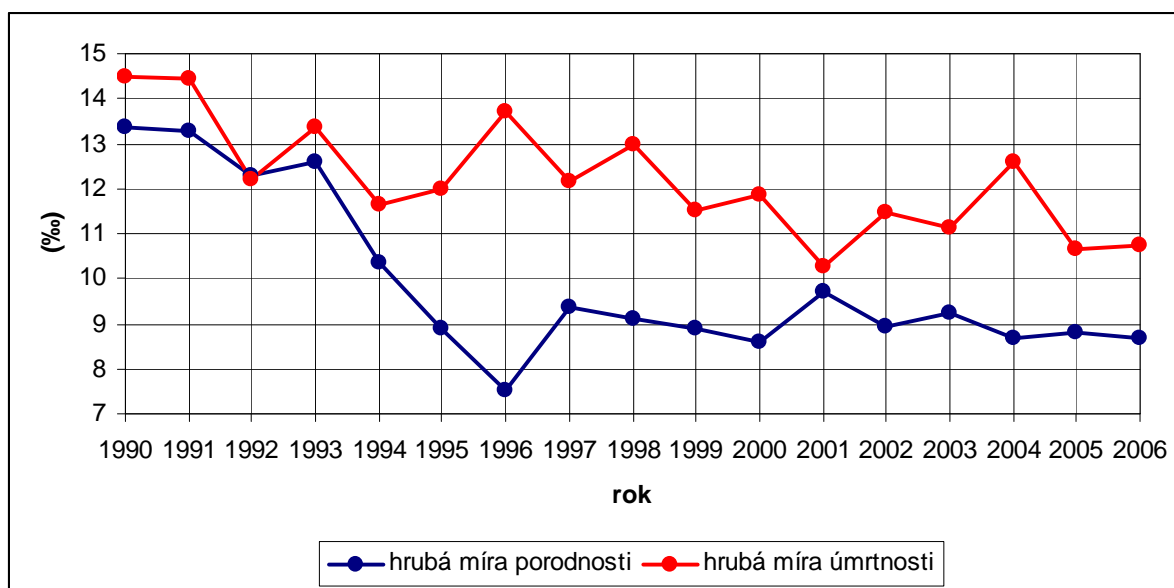
Obecně lze říci, že počet obyvatel SO ORP Litovel se za sledovanou dobu 15 let téměř nezměnil. V roce 2006 byl o 131 obyvatel nižší než v roce 1991. Maxima dosáhl v roce 1994 (23 648 obyvatel), minima v roce 2001 (23 398 obyvatel).

Ve zkoumaném období, tedy v letech 1991 – 2006, měl ve SO ORP Litovel přirozený přírůstek obyvatelstva zápornou hodnotu (-888 osob). V jednotlivých letech přirozené přírůstky dosahovaly, s výjimkou roku 1992, záporných hodnot. Nejhorší byla pro region situace v roce 1996, kdy přirozený přírůstek dosáhl hodnoty (-145) a nejlepší naopak v roce 1992, kdy přirozený přírůstek dosáhl hodnoty 2 osob.

³⁹ hmp: hrubá míra porodnosti

⁴⁰ hmú: hrubá míra úmrtnosti

Graf č. 3: Vývoj hrubé míry porodnosti a hrubé míry úmrtnosti ve SO ORP Litovel v letech 1991 – 2005

Zdroj: Český statistický úřad Olomouc: Data za jednotlivé správní obvody obcí s rozšířenou působností. SO ORP Litovel [online]. © 2007 [citováno 28. 11. 2007].

Dostupné z WWW: <http://notes.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/so_orp_litovel>; vlastní zpracování

Problémem pro region, ostatně jako pro celou ČR, je nízká úroveň porodnosti. Nejvyšší hrubá míra porodnosti byla v roce 1991, a to 13,3 ‰. Ve zkoumaném období dochází v rámci SO ORP Litovel k postupnému snižování porodnosti, v posledních letech pak ke stagnaci na neuspokojivě nízké hodnotě. Hmp od roku 1993 prudce klesala a svého minima dosáhla v roce 1996, kdy poklesla na úroveň 7,5 ‰. V roce 1997 došlo k mírnému zlepšení situace, ovšem v dalších letech pokles porodnosti pokračoval, a to až do roku 2001, kdy se přiblížila hmú, avšak její hodnoty nedosáhla. Od roku 1995 hmp nikdy nedosáhla hodnoty 10 ‰. Od roku 1991 do roku 2006 poklesla hodnota hmp o 4,6 ‰.

V roce 1991 byla také nejvyšší hrubá míra úmrtnosti, a to 14,5 ‰. V průběhu roku 1992 hmú poprvé a naposled poklesla pod hodnotu hmp. Také v případě hmú můžeme hovořit o trendu jejího postupného snižování, i když jeho průběh byl vyrovnanější, než v případě hmp. Výjimku tvoří zmiňovaný rok 1996, kdy byla hmú na své druhé nejvyšší hodnotě (13,7 ‰), a v tomto roce vyšší o 6,2 ‰ než hmp. Přirozený přírůstek měl tak v tomto roce zápornou, a vůbec nejhorší, hodnotu (-145 obyvatel). Svého minima dosáhla hmú v roce 2001 a v současnosti se drží na poměrně nízkých hodnotách, s výjimkou jejího krátkodobého nárůstu v roce 2004. Od roku 1991 do roku 2006 poklesla hodnota hmú o 3,7 ‰.

Tab. č. 5: Hmp a hmú v letech 1995, 2000 a 2005 ve SO ORP Litovel, Olomouckém kraji a v České republice

	rok 1995		rok 2000		rok 2005	
	hmp (‰)	hmú (‰)	hmp (‰)	hmú (‰)	hmp (‰)	hmú (‰)
SO ORP Litovel	8,9	12,0	8,6	11,9	8,8	10,7
Olomoucký kraj	9,2	11,0	8,6	10,5	9,7	10,1
Česká republika	9,3	11,4	8,8	10,6	10,0	10,5

Zdroj: Český statistický úřad Olomouc: *Data za jednotlivé správní obvody obcí s rozšířenou působností: SO ORP Litovel* [online]. © 2007 [citováno 28. 11. 2007].

Dostupné z WWW: <http://notes.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/so_orp_litovel>; vlastní zpracování

Tamtéž: *Časové řady kraje* [online]. © 2007 [citováno 28. 11. 2007].

Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/t/3E004A02B9/\\$File/7101060101.xls](http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/t/3E004A02B9/$File/7101060101.xls)>; vlastní zpracování

Tamtéž: *Základní údaje o České republice – Tab. 1 Obyvatelstvo* [online] © 2007 [citováno 28. 11. 2007].

Dostupné z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/tab_1_obyvatelstvo_zu/\\$File/1zu_oby.xls](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/tab_1_obyvatelstvo_zu/$File/1zu_oby.xls)>; vlastní zpracování

Hmp v letech 1995, 2000 a 2005 je v případě SO ORP Litovel vždy nižší nebo stejná než v Olomouckém kraji a v ČR. Naopak hmú je vždy o něco vyšší než v případě kraje a republiky. Obecné trendy jsou ale společné, trvalý pokles hmú, pokles hmp v roce 2000 a její nárůst v roce 2005. V případě SO ORP Litovel však změna v hmp není tak markantní jako v Olomouckém kraji a v ČR. Všechny územní jednotky mají společný přirozený úbytek obyvatelstva.

Nepříznivou úroveň bilance porodnosti a úmrtnosti, v případě SO ORP Litovel částečně vyrovnává migrace. Migrační saldo, tedy poměr přistěhovalých a vystěhovalých, bylo za sledované období pouze v jednom případě záporné, a to v roce 1995. V ostatních letech vždy počet přistěhovalých převýšil počet vystěhovalých. Hodnota migračního salda je poměrně kolísavá a v průběhu let 1991 – 2005 je možné vysledovat několik period jejího poklesu a opětovného nárůstu, přičemž maximální hodnoty 113 osob, bylo dosaženo v roce 2003. Za sledované období se do SO ORP Litovel přistěhovalo o 863 osob více, než se jich vystěhovalo, což téměř vyrovnává počet 888 osob, o které region v tomto období přišel v rámci nepříznivé bilance porodnosti a úmrtnosti. Zájem o přistěhovalectví vypovídá o atraktivitě SO ORP Litovel.

7. STRUKTURA OBYVATELSTVA

7.1 Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví

Struktura obyvatelstva SO ORP Litovel v průběhu sledovaného období let 1991 až 2005 vykazuje jednoznačný trend stárnutí. Na struktuře obyvatelstva má stabilně největší podíl skupina produktivní (15-64 let), jejíž podíl se od roku 1991, do roku 2001 zvýšil o 4,4 %. Za další čtyři roky došlo k nárůstu o jeden procentní bod. Ve sledovaném období se zvýšil i podíl poproduktivní skupiny obyvatelstva (více než 65 let). Nárůst v této skupině nebyl nijak markantní, její zastoupení se od roku 1991 do roku 2005 zvýšilo o 0,8 %. Sestupnou tendencí se naopak vyznačuje předproduktivní skupina obyvatelstva (0-14 let). Její podíl se v průběhu 90. let snížil o 4,6 % a od roku 2001 do roku 2005 ještě o dalších 1,6 %. V roce 2005 byl podíl poproduktivní skupiny obyvatelstva pouze o 0,4 % nižší, než podíl předproduktivní skupiny. Vzhledem k trendu vývoje je velmi pravděpodobné, že v nejbližších letech dojde k obrácení poměru a poproduktivní skupina obyvatelstva bude na Litovelsku početnější, než předproduktivní. Tuto hypotézu podporuje vývoj indexu stárí, který v letech 1991 – 2005 vzrostl o 32,4 %. To je způsobeno poklesem podílu předproduktivní složky obyvatelstva, nárůstem podílu produktivní složky obyvatelstva a relativní stagnací podílu poproduktivní složky obyvatelstva.

Tab. č. 6: Věková struktura obyvatelstva SO ORP Litovel v letech 1991, 2001 a 2005

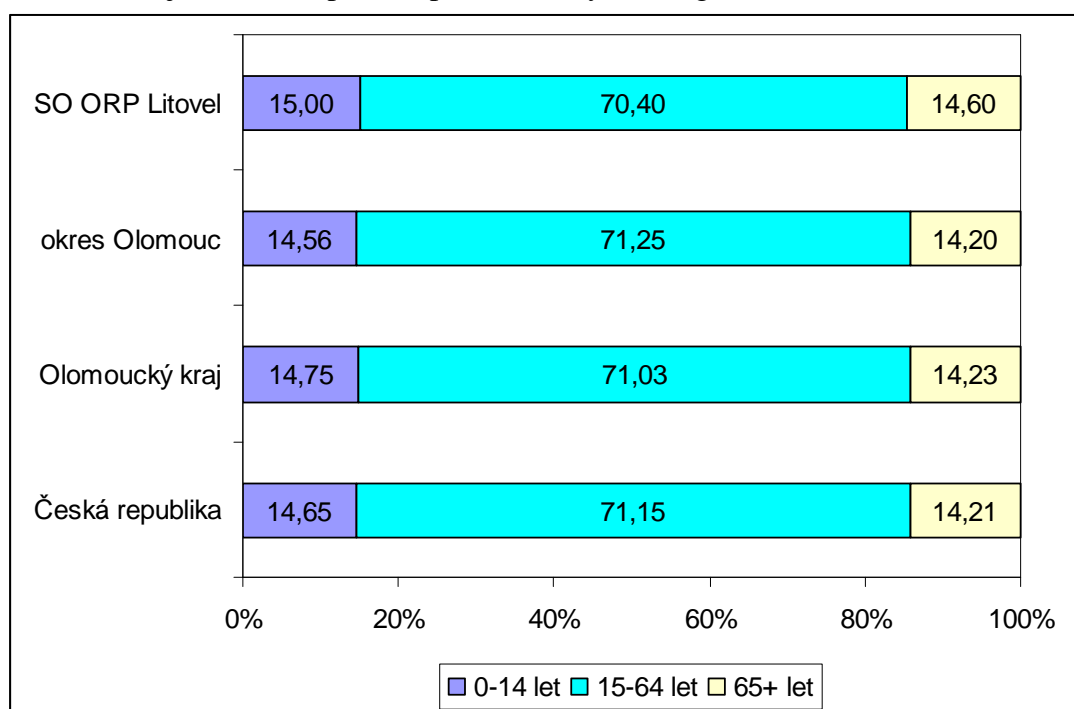
rok	obyv. celkem	z toho ve věku						index stárí (%)	index ekonomické závislosti (%)
		0-14		15-64		65+			
		absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%		
1991	23540	4987	21,2	15296	65,0	3257	13,8	65,3	53,9
2001	23341	3874	16,6	16210	69,4	3257	14,0	84,1	44,0
2005	23414	3500	15,0	16493	70,4	3421	14,6	97,7	42,0

Zdroj: Český statistický úřad: *Obce Olomouckého kraje – územní a správní struktura k 1. 1. 2006* [online]. © 2006 [citováno 1. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/p/13-7112-06>>; vlastní výpočty a zpracování

Při sledování struktury obyvatelstva podle věku, v roce 2005 v jednotlivých obcích SO ORP Litovel, dojdeme k následujícím zjištěním. V předproduktivní skupině obyvatelstva má největší podíl obec Slavětín (18,9 %) a nejmenší podíl má obec Bílsko (12,2 %). Největší podíl v produktivní skupině mají obce Bílsko a Pňovice (74,2 %), nejmenší obec Slavětín (62,1 %). Poproduktivní skupina obyvatelstva je nejsilnější v obci Loučka (21,2 %), nejslabší je v obci Pňovice (10,9 %). Podle indexu stárí je nejstarší obec Loučka (164,3 %) a nejmladší obec Senička (66,7 %).

Při hodnocení vývoje ve městě Litovel dojdeme ke zjištění, že trend stárnutí obyvatelstva je zde stejný jako v rámci celého SO ORP. Ve sledovaném období byl v Litovli úbytek obyvatelstva v předproduktivní skupině ještě o 1 % výraznější než v rámci SO ORP. V roce 1991 byl vyšší podíl poproduktivní, než předproduktivní složky u 3 obcí. V roce 2001 tomu tak bylo už u 7 obcí, a v roce 2005 dokonce u 9, z celkem 20 obcí SO ORP Litovel. Příčinou tohoto vývoje je snižování hmp a relativní stagnace hmú. Největší pokles v kategorii obyvatel do 14 let nastal v průběhu sledovaného období v obci Dubčany, a to z 26,6 % v roce 1991 na 14,6 % v roce 2005. Největší nárůst v kategorii obyvatel nad 65 let nastal v obci Haňovice, a to z 10,6 % v roce 1991, na 15,6 % v roce 2005.

Graf č. 4: Komparace struktury obyvatelstva ve SO ORP Litovel, okresu Olomouc, Olomouckém kraji a České republice podle věkových kategorií v roce 2005

Zdroj: Český statistický úřad: *Obce Olomouckého kraje – územní a správní struktura k 1. 1. 2006* [online]. © 2006 [citováno 1. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/p/13-7112-06>>

Tamtéž: *Vybrané ukazatele podle okresů Olomouckého kraje v roce 2005* [online]. © 2006 [citováno 2. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<[http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/0c6887de3c21a5fbc1256e2f00325860/a6dabb72c8b5ecffc1256f1e003d5a10/\\$FILE/7101061301.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/0c6887de3c21a5fbc1256e2f00325860/a6dabb72c8b5ecffc1256f1e003d5a10/$FILE/7101061301.pdf)>; vlastní zpracování

Tamtéž: *Česká republika: věkové složení obyvatel podle krajů a věkových skupin k 1.7.2005, obě pohlaví* [online]. © 2006 [citováno 2. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<[http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/9B0030BF7F/\\$File/400306002.xls](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/9B0030BF7F/$File/400306002.xls)>; vlastní zpracování

Při komparaci struktury obyvatelstva v České republice, Olomouckém kraji, okresu Olomouc a ve SO ORP Litovel podle věkových kategorií, dospějeme k závěru, že situace je ve všech zkoumaných územních jednotkách obdobná a liší se celkem nepatrně. U SO ORP

Litovel je ze zkoumaných územních jednotek nejvyšší podíl obyvatel ve skupině do 14 let, ale také ve skupině nad 65 let.

Tab. č. 7: Struktura obyvatelstva podle pohlaví ve SO ORP Litovel v letech 1991, 2001 a 2005⁴¹

rok	obyvatelstvo celkem	z toho ženy	index feminity (‰)
1991	23 540	11 838	1011,6
2001	23 341	11 737	1011,5
2005	23 414	11 781	1012,7

Zdroj: Český statistický úřad: *Obce Olomouckého kraje – územní a správní struktura k 1. 1. 2006*: [online]. © 2006 [citováno 1. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/p/13-7112-06>>; vlastní výpočty a zpracování

Ve všech sledovaných letech měl index feminity vyšší hodnotu než 1000 ‰, což znamená, že v SO ORP Litovel žije více žen než mužů. V roce 1991 to bylo o 136 více, v roce 2001 o 113 více a v roce 2005 o 148 více. Největší podíl žen v roce 2005 byl v obci Slavětín (index feminity 1145,8 ‰) a nejnižší podíl žen byl v témže roce v obci Mladeč (index feminity 770,8 ‰). Více mužů než žen žilo v roce 2005 na Litovelsku v celkem sedmi obcích. Nejvyrovnanější poměr mužů a žen byl v obci Bouzov (index feminity 1004,1 ‰).

7.2 Náboženská struktura

Za období deseti let, od roku 1991 do roku 2001, došlo podle výsledků sčítání lidu, domů a bytů, ve SO ORP Litovel, ke snížení podílu věřících o 13,9 %. V roce 1991 se k nějaké víře přihlásilo ve SO ORP Litovel 56,8 % obyvatel, zatímco v roce 2001 to bylo 42,9 %. U samotného města Litovel došlo ke snížení ze 47,6 % v roce 1991 na 35,2 % v roce 2001, tedy podíl věřících se snížil o 12,4 %, což je méně než hodnota za celý SO ORP. Podíl věřících ve městě Litovel byl však v roce 1991 i 2001 nejnižší z celého SO ORP.

Z jednotlivých obcí je dle výsledků SLDB 2001 nejvyšší podíl věřících v obci Dubčany, a to 70,5 %. Vyšší než padesátiprocentní podíl věřících je v 11 obcích. Nižší než čtyřicetiprocentní podíl je u 3 obcí (Střeň, Mladeč, Litovel).

Z hlediska příslušnosti k jednotlivým vyznáním je dominantní církev římskokatolická, která má ve všech obcích jasnou většinu. Nejkatoličtější obcí je Slavětín (98,3 % věřících se zde hlásí ke katolicismu), nejméně katolickou obcí jsou Haňovice (zde je katolíků 74,6 %). Druhou nejvýznamnější církví je na Litovelsku Československá církev husitská. Nejdominantnější postavení má v obci Haňovice (14,9 % věřících) a u dalších tří obcí, včetně

⁴¹ Tamtéž: *Obce Olomouckého kraje – územní a správní struktura k 1. 1. 2006*: [online]. © 2006 [citováno 1. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/p/13-7112-06>>; vlastní výpočty a zpracování

Litovle, její podíl přesahuje 10 %. Českobratrská církev evangelická má na Litovelsku marginální význam. Maximum věřících, hlásících se k této církvi je ve městě Litovel (1,3 %). Z ostatních církví dosahuje určitého významu také Pravoslavná církev v českých zemích, a to zejména v obcích Vilémov, Haňovice a Olbramice.

Tab. č. 8: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání ve SO ORP Litovel v letech 1991 a 2001

rok	věřící (%)	z toho				bez vyznání (%)	nezjištěno (%)
		Církev římsko-katolická (%)	Církev česko-slovenská husitská (%)	Českobratrská církev evangelická (%)	ostatní ⁴² církve (%)		
1991	56,8	91,4	7,0	1,6	-	25,7	17,5
2001	42,9	85,9	7,1	0,8	6,2	49,1	8,0

Zdroj: Kolektiv autorů Federálního statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991 za okres Olomouc. Tabulkové přílohy – tab. 202. Národnost a náboženské vyznání obyvatelstva – 1991, s. 37 – 39. První vydání. Olomouc 1992.; vlastní výpočty a zpracování

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o

obcích – okres Olomouc, s. 30 – 374. První vydání. Praha 2003.; vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 9: Komparace struktury obyvatelstva podle náboženského vyznání ve SO ORP Litovel, v okrese Olomouc, Olomouckém kraji a v České republice v roce 2001

územní jednotka	obyv. celkem	věřící		bez vyznání		nezjištěno	
		abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)
SO ORP Litovel	23341	10008	42,9	11472	49,1	1861	8,0
okres Olomouc	224613	76538	34,1	128407	57,2	19668	8,8
Olomoucký kraj	639369	236441	37,0	344162	53,8	58776	9,2
Česká republika	10230060	3288088	32,1	6039991	59,0	901981	8,8

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc, s. 30 – 374.; vlastní výpočty a zpracování

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo, byty a domácnosti Olomoucký kraj, s. 52. První vydání. Praha 2003.; vlastní výpočty a zpracování

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo Česká republika, s. 106. První vydání. Praha 2003.; vlastní výpočty a zpracování

Při komparaci výše uvedených územních jednotek je zřejmé, že podíl věřícího obyvatelstva je v rámci SO ORP Litovel více než čtyřicetiprocentní, a je ze srovnávaných územních jednotek nejvyšší (o 10,8 vyšší než v ČR). Při komparaci příslušnosti věřících ke konkrétním církvím ve SO ORP Litovel a v ČR lze konstatovat, že zastoupení Církve římskokatolické je velmi obdobné. V ČR se k ní hlásí 83,4 % věřícího obyvatelstva, ve SO ORP Litovel 85,9 %. Naopak církev Československá husitská má na Litovelsku procentuálně

⁴² Pozn.: Mezi ostatní církve jsou řazeny Slezská církev evangelická, Pravoslavná církev v českých zemích, Náb. spol. Svědkové Jehovovi, Církev adventistů sedmého dne, Starokatolická církev v ČR a ostatní a nepříslušně určené církve. V roce 1991 nebyl tento údaj zjišťován, je proto pravděpodobné, že příslušníci jiných církví byli zahrnuti k Českobratrské církvi evangelické, jakožto další evangelické církve. Údaj 1,6 % z roku 1991 proto může být mírně nadhodnocen.

více než dvojnásobný podíl věřících, než je tomu v ČR. Celorepublikový průměr je 3 % věřících, na Litovelsku se k této církvi hlásí 7 % věřících. Naopak Českobratrská církev evangelická je na Litovelsku pouze okrajovou církví. V ČR se k ní hlásí 3,6 % věřících, ve SO ORP Litovel pouze 0,8 %.⁴³

7.3 Národnostní struktura

Správní obvod ORP Litovel je národnostně homogenní. 97,5 % obyvatelstva se zde v roce 2001 přihlásilo k české nebo moravské národnosti, přičemž českou národnost uvedlo 89,1 % a moravskou 8,4 % obyvatel.

Tab. č. 10: Komparace struktury obyvatelstva podle národnosti ve SO ORP Litovel, okresu Olomouc, Olomouckém kraji a v České republice v roce 2001

územní jednotka	česká (%)	moravská (%)	slovenská (%)	romská (%)	německá (%)	ostatní (%)	nezjištěno (%)
SO ORP Litovel	89,1	8,4	1,0	0,1	0,1	0,5	0,8
okres Olomouc	87,9	8,0	1,5	0,1	0,2	0,9	1,5
Olomoucký kraj	87,8	7,7	1,8	0,1	0,3	1,0	1,4
Česká republika	90,4	3,7	1,9	0,1	0,4	1,8	1,7

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc, s. 14.; vlastní výpočty a zpracování

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo, byty a domácnosti Olomoucký kraj, s. 34.; vlastní výpočty a zpracování

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo Česká republika, s. 97.; vlastní výpočty a zpracování

Podíl moravské národnosti 8,4 % je vyšší než v okrese Olomouc i Olomouckém kraji a je více než dvojnásobný v porovnání s Českou republikou. Ostatní národnosti mají ve SO ORP Litovel pouze marginální význam. Jednoho procentního bodu zde dosahuje podíl slovenské národnosti. Její podíl je však ze zkoumaných územních jednotek nejnižší. Romská a německá národnost je zde naprosto výjimečná.

Z jednotlivých obcí je nejvyšší podíl obyvatel české národnosti v obci Mladeč (93,2 %). U pěti obcí její podíl přesahuje 90 %, a u dvou nedosahuje 80 %. Nejvyšší podíl obyvatel moravské národnosti je v obci Dubčany, a to 21,7 %. Podíl moravské národnosti přesahuje 10 % u celkem deseti obcí. Vypovídá to mnohé o lokálním patriotismu místních obyvatel. Zajímavé je, že obec Dubčany má nejvyšší podíl jak moravské národnosti, tak věřícího obyvatelstva. Spojitost těchto ukazatelů nelze prokázat, nicméně v desítce obcí s vyšším, než desetiprocentním podílem moravské národnosti, je většina silně religiózních obcí. Nejvyšší

⁴³ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo Česká republika, s. 106.; vlastní výpočty

podíl slovenské národnosti je v obci Pňovice, a to 3,6 %. Romská národnost dosahuje maxima v obci Mladeč, německá v obci Bílá Lhota, obojí 0,5 %.

7.4 Vzdělanostní struktura

Struktura obyvatelstva podle vzdělanosti zaznamenala v letech 1991 – 2001 výrazný pozitivní vývoj. Podíl obyvatelstva bez vzdělání, se základním neukončeným vzděláním, se základním vzděláním a nezjištěným vzděláním se snížil o 11,1 %. Naopak u všech ostatních vzdělanostních skupin došlo k nárůstu jejich podílu. Středoškolsky vzdělaní bez maturity a vyučení si polepšili o 3,7 %. Podíl středoškolsky vzdělaných s maturitou a lidí s vyšším odborným vzděláním se zvýšil o 6,3 % a podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí vzrostl o 1,5 %. V této souvislosti došlo také ke zvýšení ukazatele vzdělanostní úrovně o 0,2. Ten tímto nárůstem přesáhl hodnotu 2,0.

Tab. č. 11: Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání ve správním obvodu ORP Litovel v letech 1991 a 2001

rok	celkem obyvatelstvo patnáctileté a starší	v tom								ukazatel vzděl. úrovně	podíl osob majících alespoň maturitu (%)
		základní, bez vzdělání, nezj.		vyučení a střední bez maturity		střední s maturitou a vyšší odborné		vysokoškolské (vč. vědecké přípravy)			
		abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)		
1991	18552	7139	38,0	7192	38,8	3482	18,8	739	4,0	1,9	22,8
2001	19467	5239	26,9	8273	42,5	4890	25,1	1065	5,5	2,1	30,6

Zdroj: Kolektiv autorů federálního statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Tabulky za obce, města a městské části – okres Olomouc, formuláře OB 2, list 110 – 160. První vydání. Praha 1992.; vlastní výpočty a zpracování

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc, s. 30 – 374.; vlastní výpočty a zpracování

Tento pozitivní vývoj však přesto nebyl dostatečný. Při komparaci SO ORP Litovel s vyššími územními celky totiž zjistíme, že Litovelsko má ze všech srovnávaných územních jednotek nejnižší podíl osob, majících alespoň maturitu. Je to o 8,9 % méně než v okrese Olomouc a o 6,6 % méně než v ČR. Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob je druhý nejnižší, po SO ORP Uničov. Hodnota 5,5 % vysokoškolsky vzdělaných osob je o 4,8 % nižší než v okrese Olomouc a o 3,4 % nižší než v ČR. Vysoký je naopak podíl osob se základním vzděláním, bez vzdělání či s nedokončeným základním vzděláním. Ten je sice přibližně o jeden procentní bod nižší, než ve SO ORP Uničov a Šternberk, ale i tak je vyšší, než hodnota za okres Olomouc, Olomoucký kraj i Českou republiku. SO ORP Litovel má ze všech srovnávaných územních jednotek nejvyšší podíl osob vyučených, nebo absolventů středních škol bez maturity. Je to o 5,7 % více než v okrese Olomouc a o 4,5 % více než v ČR.

Ukazatel vzdělanostní úrovně má u SO ORP Litovel hodnotu 2,1. To je o 0,1 méně než v České republice a o 0,2 méně než v okrese Olomouc.

Tab. č. 12: Komparace struktury obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve správních obvodech ORP okresu Olomouc, v okrese Olomouc, Olomouckém kraji a v České republice v roce 2001

územní jednotka	celkem obyv. 15leté a starší	v tom								ukazatel vzděl. úrovně	podíl osob majících alespoň maturitu (%)
		základní, bez vzdělání, nezj.		vyučení a střední bez maturity		střední s maturitou a vyšší odborné		vysokoškol. (vč. vědecké přípravy)			
		abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)		
SO ORP Litovel	19467	5239	26,9	8273	42,5	4890	25,1	1065	5,5	2,1	30,6
SO ORP Olomouc	133603	29501	22,1	47113	35,3	40687	30,5	16302	12,2	2,3	42,7
SO ORP Šternberk	16549	4671	28,2	6335	38,3	4446	26,9	1097	6,6	2,1	33,5
SO ORP Uničov	19116	5362	28,0	7751	40,5	4981	26,1	1022	5,3	2,1	31,4
okres Olomouc	188735	44773	23,7	69472	36,8	55004	29,1	19486	10,3	2,3	39,5
Olomoucký kraj	533985	134302	25,2	208586	39,1	147729	27,7	43368	8,1	2,2	35,8
Česká republika	8575198	2126168	24,8	3255400	38,0	2431171	28,4	762459	8,9	2,2	37,2

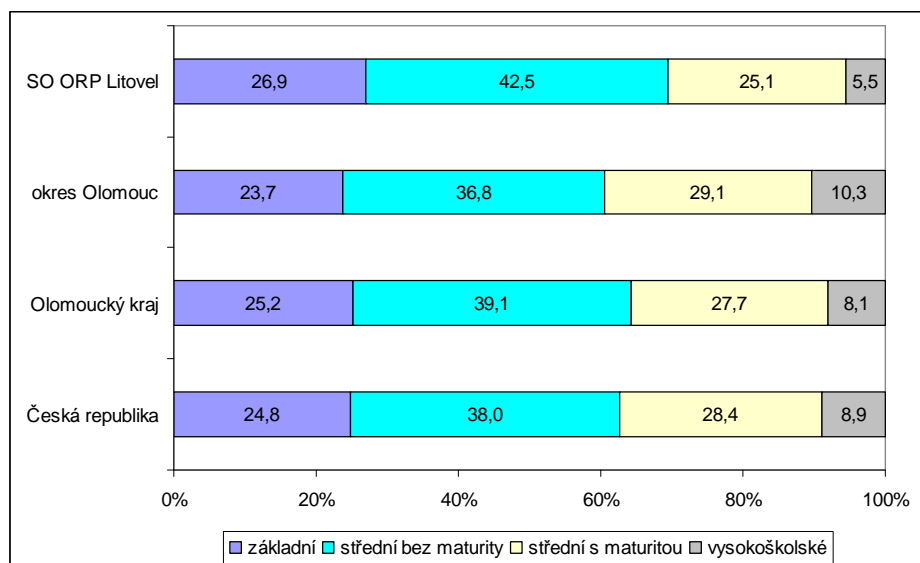
Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc, s. 14 – 385.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad Olomouc: SLDB 2001 – Olomoucký kraj. Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání [online]. © 2007 [citováno 7. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<[http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_ve_veku_15_a_vice let_podle_pohlavi_a_nejvyssiho_ukonceneho_vzdelani)>; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad: SLDB 2001: Obyvatelstvo ČR podle stupně vzdělání [online]. © 2005 [citováno 7. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/tabx/CZ0000>>; vlastní výpočty a zpracování

Graf č. 5: Komparace struktury obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve SO ORP Litovel, v okrese Olomouc, Olomouckém kraji a v České republice v roce 2001

Zdroj: Tytéž jako u tab. č. 12.; vlastní výpočty a zpracování

Zlepšení vzdělanostní struktury od roku 1991 do roku 2001 je patrné u všech obcí SO ORP Litovel. V roce 1991 byla pouze u města Litovel hodnota vzdělanostního ukazatele rovna 2,0. U všech ostatních obcí byla menší nebo rovna 1,9, přičemž nejnižší byla u obce Mladeč, a to 1,5. V roce 2001 byla hodnota vzdělanostního ukazatele větší nebo rovna 2,0 celkem u 14 obcí. Nejvyšší hodnota 2,2 byla ve městě Litovel, nejnižší opět v obci Mladeč, a to 1,8. V obci Mladeč byl v roce 1991 i 2001 nejvyšší podíl osob se základním vzděláním, bez vzdělání či s nedokončeným základním vzděláním. Je to dáno tím, že v části obce Mladeč-Nové Zámky je umístěn ústav sociální péče, jehož pacienti nepříznivě ovlivňují vzdělanostní strukturu obce, protože většinou jsou zcela bez vzdělání, nebo pouze se vzděláním základním. Podíl osob majících alespoň maturitu byl v roce 1991 i v roce 2001 nejvyšší ve městě Litovel. V roce 1991 byl nejnižší v obci Mladeč a v roce 2001 v obci Měrotín. Podíl osob s maturitou byl v roce 2001 u města Litovel téměř dvojnásobný, než v obci Měrotín. Podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva byl v letech 1991 i 2001 nejvyšší také ve městě Litovel (5,3 a 6,7 %). Nejnižší byl v roce 1991 v obci Haňovice (0,6 %, abs. 2 lidé) a v roce 2001 v obci Slavětín (1,8 %, abs. 3 lidé).

7.5 Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity

V období mezi lety 1991 až 2001 došlo na území SO ORP Litovel ke snížení počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva (EAO) o 216 osob. Celkový počet obyvatel se snížil o 199 osob, a podíl EAO na celkovém počtu obyvatel tak zůstal téměř nezměněn. Snížil se z 50,7 %, v roce 1991, na 50,2 % v roce 2001. Ve sledovaném období také došlo ke snížení podílu zaměstnaného obyvatelstva na ekonomicky aktivním obyvatelstvu (EAO) o 10 %. K výrazným změnám došlo v průběhu 90. let ve struktuře zaměstnaného obyvatelstva podle sektorů národního hospodářství. V obecné rovině lze říci, že došlo k poklesu ve sféře primární a sekundární a k nárůstu ve sféře terciární. Ve sféře primární, tedy u zaměstnanců v zemědělství, lesnictví a rybolovu došlo k poklesu o 13,6 %, z 23,2 % na 9,6 %, což je v absolutních číslech pokles o 3/5. K poklesu došlo i ve sféře sekundární (obyvatelstvo zaměstnané v průmyslu a stavebnictví). Tento pokles ale nebyl nijak dramatický, činil 3,7 %. Sekundér byl v roce 1991 sektorem, ve kterém pracovalo nejvíce EAO, ale jeho podíl nebyl většinový, nedosahoval 50 %. Největší změnu ze všech tří sektorů prodělal ve sledovaném období sektor terciární (obyvatelstvo zaměstnané ve službách). U tohoto sektoru došlo k nárůstu o 17,3 %, z 29,5 % na 46,8 %, což je v absolutních číslech nárůst více než o 3/5, a sektor služeb je tak v současnosti na Litovelsku sektorem, ve kterém je zaměstnáno nejvíce EAO, také ale není většinovým. Vývoj ve SO ORP Litovel je obdobný jako v celé České

republiky. K zásadním změnám ve struktuře zaměstnaného obyvatelstva podle sektorů národního hospodářství došlo v důsledku restrukturalizace a privatizace celého hospodářství v průběhu 90. let i na Litovelsku. Obecně lze říci, že došlo k transformaci EAO ze sektoru primárního do sektoru terciárního, při relativní stagnaci (mírném poklesu) sektoru sekundárního.

Tab. č. 13: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a podle sektoru ekonomické činnosti v obcích SO ORP Litovel v roce 1991 a 2001⁴⁴

rok	EAO		zaměstnané obyvatelstvo		ze zaměstnaného obyvatelstva (1991) / z EAO (2001)					
	celkem	(% na celkovém počtu obyvatel)	abs.	(% na EAO)	primér		sekundér ⁴⁵		terciér	
					abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)
1991	11939	50,7	11566	96,9	2686	23,2	5468	47,3	3412	29,5
2001	11723	50,2	10182	86,9	1129	9,6	5112	43,6	5482	46,8

Zdroj: Kolektiv autorů Federálního statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991 za okres Olomouc. Tabulkové přílohy – tab. 203. Ekonomická aktivita obyvatelstva – 1991, s. 40 – 42.; vlastní výpočty a zpracování

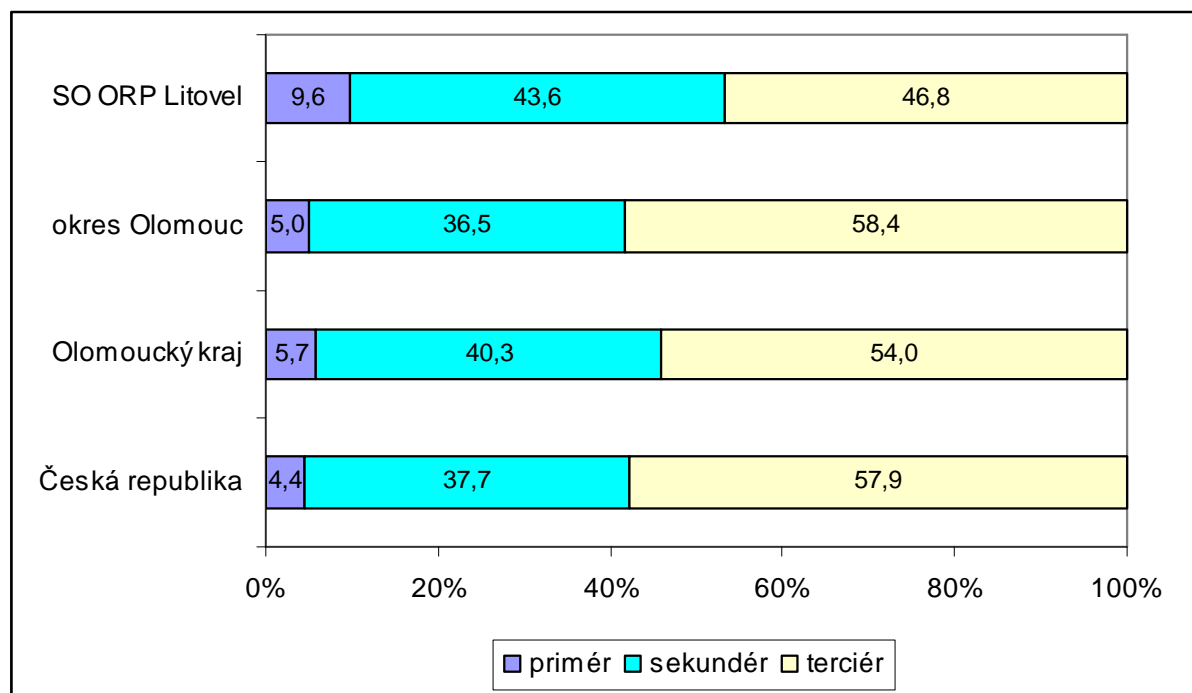
Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc, s. 30 – 374.; vlastní výpočty a zpracování

Při komparaci SO ORP Litovel s vyššími územními celky (okres Olomouc, Olomoucký kraj, Česká republika), zjistíme, že ve všech jednotkách je rozložení EAO v jednotlivých sektorech obdobné, tedy podíl EAO zapojeného v primárním sektoru je nejnižší a v terciárním sektoru nejvyšší. Podíl EAO zapojeného v primárního sektoru je však u SO ORP Litovel ze všech územních jednotek nejvyšší a v porovnání s republikou více než dvojnásobný. To je jistě dáno agrárním zaměřením oblasti. I podíl EAO zapojeného v sekundéru je v případě SO ORP Litovel nejvyšší ze srovnávaných územních jednotek (o 5,9 % vyšší než v republice, o 3,3 % vyšší než v kraji a o 7,1 % vyšší než v okresu Olomouc). Podíl EAO zapojeného v terciéru je naopak ze srovnávaných územních jednotek nejnižší (o 11,1 % nižší než v republice, o 7,2 % nižší než v kraji a o 11,6 % nižší než v okresu Olomouc). U SO ORP Litovel, jako u jediné ze zkoumaných územních jednotek, nedosahuje podíl EAO zapojeného v terciéru nadpoloviční většiny.

⁴⁴ Pozn.: Z publikace Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc, ani z jiných zdrojů, není možné zjistit podíl konkrétních sektorů (primér, sekundér, terciér) na počtu zaměstnaného obyvatelstva, tak jak to bylo možné za údaje z roku 1991. Údaje ze SLDB 2001 udávají podíl sektorů na počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva celkem, ne na počtu zaměstnaného obyvatelstva. Údaje za rok 1991 a 2001 tedy nejsou stoprocentně srovnatelné.

⁴⁵ sekundér zahrnuje pracovníky v průmyslu a stavebnictví

Graf č. 6: Komparace struktury EAO ve SO ORP Litovel, okresu Olomouc, Olomouckém kraji a v České republice podle sektorů národního hospodářství v roce 2001⁴⁶

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc, s. 30 – 374.; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad Olomouc: *SLDB 2001: Ekonomicky aktivní podle pohlaví, věkových skupin a odvětví ekonomické činnosti - okres Olomouc* [online]. © 2007 [citováno 13. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/ekonomicky_aktivni_podle_pohlavi_vekovych_skupin_a_odvetvi_ekonomicke_cinnosti_okres_olomouc>; vlastní výpočty a zpracování

Tamtéž: *SLDB 2001: Ekonomicky aktivní podle pohlaví a odvětví ekonomické činnosti – Olomoucký kraj* [online]. © 2007 [citováno 13. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/ekonomicky_aktivni_podle_pohlavi_a_odvetvi_ekonomicke_cinnosti>; vlastní výpočty a zpracování

Český statistický úřad: *SLDB 2001: Obyvatelstvo ČR podle ekonomické aktivity* [online]. © 2005 [citováno 13. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/tabx/CZ0000>>; vlastní výpočty a zpracování

Při hodnocení situace v jednotlivých obcích SO ORP Litovel, dle výsledků SLDB 2001, zjistíme, že nejvyšší podíl EAO na celkovém počtu obyvatel je v obci Dubčany, a to 54,6 %, což je o 3,2 % více než v České republice, kde je tento podíl 51,4 %. Vyšší hodnota než 51,4 % je celkem v pěti obcích, včetně města Litovel. Nejmenší podíl EAO na počtu obyvatel je v obci Mladeč, a to 40,4 %. Největší podíl zaměstnaného obyvatelstva je v obci Bílsko, a to 93,3 %, nejmenší v obci Dubčany, a to 74,3 %.

Podle příslušnosti EAO k sektorům národního hospodářství není v žádné obci SO ORP Litovel převaha EAO zapojeného v priméru. Nejvíce EAO zapojeného v priméru je v obci Bílsko, a to 26,7 %, nejméně ve městě Litovel, a to 6,3 %. Obec Bílsko je velmi malá, a vzhledem k místním pracovním příležitostem je zapojení velké části obyvatelstva v priméru

⁴⁶ sekundér zahrnuje pracovníky v průmyslu a stavebnictví

přirozené. Celkem v 11 obcích je nejvíce zapojeného EAO v sekundéru, přičemž nejvíce zapojeného EAO v sekundéru je v obci Slavětín, a to 60,5 %. Nejméně zapojeného EAO v sekundéru je v obci Olbramice, a to 27,8 %. Celkem v 8 obcích je nejvíce zapojeného EAO v terciéru. V obci Střeň je podíl EAO zapojeného v terciéru stejný jako podíl zapojeného EAO v sekundéru, a to 45,1 %. Nejvíce zapojeného EAO v terciéru je ve městě Litovel, a to 52,9 %, nejméně v obci Slavětín, a to 32,1 %.

Město Litovel má nejnižší podíl EAO zapojeného v priméru a nejvyšší podíl EAO zapojeného v terciéru ze všech obcí SO ORP Litovel. Tento jev je společný u většiny měst a potvrzuje odlišnost venkovského a městského prostředí. Podíl EAO zapojeného v sekundéru je naopak u města Litovle o 2,8 % nižší, než průměr za SO ORP Litovel. To naznačuje, že město neplní funkci průmyslového centra v pravém slova smyslu. Určitým vysvětlením pro tento jev je velká koncentrace průmyslu v nedalekém městě Olomouc.

8. DOJÍŽDKA OBYVATEL ZA PRACÍ

Dle výsledků SLDB 2001 je na území SO ORP Litovel 11723 ekonomicky aktivních obyvatel. Z tohoto počtu vyjíždí za prací celkem 5599 osob (47,8 %). Nejvíce zaměstnaných osob vyjíždí za prací z města Litovel (1776 osob), nejméně z obce Slavětín (47 osob). Největší podíl vyjíždějících za prací na počtu EAO je v obci Střeň (78,2 %), nejmenší u města Litovel (34,2 %). U 17 obcí SO přesahuje podíl vyjíždějících za prací 50 %.

Celkové saldo dojížděky za prací ve SO ORP Litovel je záporné. Jeho hodnota je -2093 osob, když na území přijíždí za prací 3506 osob a vyjíždí 5599 osob. Počet obsazených pracovních míst dosahuje na Litovelsku hodnoty 9630. To znamená, že v regionu není dostatek pracovních míst, a proto je region výrazně vyjížděkový.

Na území SO ORP Litovel působí jediné centrum dojížděky zaměstnaného ekonomicky aktivního obyvatelstva za prací, a tím je město Litovel. Mimo území SO ORP Litovel je centrem dojížděky pro obce z jejího správního obvodu nedaleké krajské město Olomouc, a také sousední obec s rozšířenou působností Mohelnice. Na území SO ORP Litovel tak dochází ke styku tří nodálních regionů (Olomoucko, Litovelsko, Mohelnicko).

Celkem 8 z 20 obcí SO mají Litovel jako hlavní centrum dojížděky. Jsou to obce Bílá Lhota, Červenka, Haňovice, Cholína, Luká, Měrotín, Mladeč a Slavětín. Z těchto osmi obcí do Litovle dojíždí celkem 608 osob, což tvoří 34,8 % všech osob dojíždějících do Litovle. Nejvíce osob v rámci SO ORP do Litovle dojíždí z obce Červenka (159 osob), která s Litovlí bezprostředně sousedí.

EAO z více než poloviny obcí SO (11), má jako hlavní centrum dojížděky krajské město Olomouc. Jsou to obce Bílsko, Dubčany, Litovel, Loučka, Náklo, Olbramice, Pňovice, Senice na Hané, Senička, Střeň a Vilémov. Z těchto 11 obcí do Olomouce dojíždí celkem 1789 osob, což je téměř trojnásobek dojíždějících v prvním pořadí do Litovle. Z hlediska dojížděky je tedy pro Litovelsko Olomouc důležitější než Litovel. Na počtu všech dojíždějících osob do Olomouce se počet osob dojíždějících sem ze SO ORP Litovel podílí 7,4 %. Nejvíce osob do Olomouce dojíždí z města Litovel (796), dále pak z Nákla a Senice na Hané (obojí 288).

Pouze jediná z dvaceti obcí SO ORP Litovel má jiné hlavní centrum dojížděky než Litovel nebo Olomouc. Je to obec Bouzov, ze které většina EAO dojíždí za prací do centra sousedního SO ORP, Mohelnice. Z Bouzova do Mohelnice dle SLDB 2001 dojíždí celkem 85 osob.

Pouze tři obce SO ORP Litovel mají kladné saldo dojížděky za prací. Jsou to obce Červenka (saldo 39), Mladeč (saldo 28) a Slavětín (saldo 6). Je zajímavé, že obce se výrazně

liší svou velikostí. Červenka měla v roce 2001 1314 obyvatel, Mladeč 784 obyvatel a Slavětín 194 obyvatel. Nelze tedy v případě Litovelska vyslovit domněnku, že saldo dojížděky roste s velikostí obce. Město Litovel má saldo záporné (-28 osob). V případě Litovelska je zřejmá silná vazba na Olomouc. Ačkoliv ve městě Litovel je rozvinutý průmysl a možnosti zaměstnání zde nepochybně jsou, blízkost Olomouce a možnosti zaměstnání zde jsou natolik výrazným faktorem, že se většině obyvatelstva vyplatí denně dojíždět. To je patrné např. na obci Náklo, která má nejvíce záporné saldo (-372 osob). Z této obce do Olomouce dojíždí 288 osob.

Z hlediska pracovní funkce obcí je Litovelsko poměrně homogenní oblastí. Sedm z dvaceti obcí SO má funkci obytnou i pracovní. Jedná se o obce Červenka, Haňovice, Cholína, Litovel, Mladeč, Senice na Hané a Slavětín. Všechny ostatní obce mají funkci obytnou. Z toho je patrná spíše obytná funkce regionu, který je výrazným způsobem závislý na městě Olomouc. To v jeho případě plní pracovní funkci. Index pracovní funkce dosáhl minima u obce Střeň (0,27) a maxima u obce Mladeč (1,09).

9. HOSPODÁŘSTVÍ

9.1 Doprava

Lze konstatovat, že dopravní situace na Litovelsku je dobrá. V rámci správního obvodu ORP Litovel však existují velké rozdíly, a pokud je situace města Litovel a obcí v jeho blízkém okolí velmi dobrá, potom u obcí vzdálenějších od Litovle, zejména v oblasti Bouzovska, je situace špatná.

Páteří osou silniční dopravy na Litovelsku je rychlostní komunikace R35. Po dokončení by měla propojovat Liberec, Turnov, Hradec Králové, Moravskou Třebovou, Mohelnici, Olomouc a Lipník nad Bečvou, a měla by tak měřit 258 km. Zatím je v provozu úsek Mohelnice – Lipník nad Bečvou a Liberec – Turnov. R35 bude po dokončení úseku Hradec Králové – Mohelnice spolu s dálnicí D11 alternativní „severní trasou“ spojující Čechy a Moravu, zejména jejich severní části, což odlehčí dopravě na dálnici D1. R35 je součástí mezinárodní trasy E442 Karlovy Vary – Liberec – Olomouc – Žilina (SR).⁴⁷ Vzhledem k tomu, že město Litovel se nachází v bezprostřední blízkosti R35, její silniční dopravní obslužnost je velmi dobrá, a po dobudování R35 se ještělepší. Jiné silnice první třídy regionem neprochází. Pro vzájemnou propojenost regionu jsou však velmi důležité silnice druhé třídy. Silnice II/635 spojuje Mohelnici s Olomoucí, a je to vlastně předchůdce R35. Tvoří důležitou spojnici pro obce SO ORP Litovel v severojižním směru. Další silnicí druhé třídy je II/373, která spojuje Nasobůrky, Konici, Jedovnice a Brno. Tato silnice propojuje obce v západovýchodním směru. Přes Senici na Hané a Litovel prochází silnice II/449, která spojuje Rýmařov, Uničov a Prostějov.⁴⁸ Ostatní silniční síť je tvořena silnicemi III. třídy, přičemž mnohé z nich se nacházejí ve velmi neutěšeném stavu. Oblast Bouzovska je z hlediska silniční dopravy periferií. V této oblasti prochází pouze silnice III. tříd.

Východním okrajem SO ORP Litovel prochází hlavní železniční trať č. 270, Česká Třebová – Přerov – Hranice na Moravě – Ostrava – Bohumín, která pokračuje z České Třebové pod čísly 010 a 011 do Prahy a z Bohumína do Polska. Tato trať je dvoukolejná a elektrifikovaná a jsou po ní vedeny všechny kategorie osobních vlaků od zastávkových až po SuperCity. Na území SO ORP Litovel jsou železniční zastávky na této trati v obcích Střeň a Červenka. Z Červenky odbočuje celostátní trať číslo 273 Červenka – Senice na Hané, která prochází přes Litovel. V Litovli je pak odbočka regionální dráhy č. 274, Litovel – Mladeč.

⁴⁷ České dálnice: Rychlostní silnice R35 [online]. © 2007 [citováno 21. 12. 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.ceskedalnice.cz/r35.htm>>

⁴⁸ Institut regionálních informací: Územní plán – Olomoucká aglomerace: Silniční doprava [online]. © 2007 [citováno 21. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.iri.cz/vuc/olomouc/kapitoly/B3_silnice.htm>

Přes Senici na Hané prochází trať č. 275. Její úsek Senice na Hané – Olomouc je regionální tratí, úsek Senice na Hané – Prostějov je celostátní tratí.⁴⁹ Stejně jako v případě silniční dopravy je i doprava železniční rozvinuta především v okolí města Litovle a nejbližších obcí. Západní část SO ORP Litovel se bez železniční dopravy musí obejít zcela.

9.2 Zemědělství

Z hlediska využití půdního fondu ve SO ORP Litovel zaujímá největší podíl zemědělská půda⁵⁰ (64,4 %). Druhý největší podíl zaujímají lesní půdy (27,3 %). Podíl zastavěných ploch je 1,5 %, vodních ploch 1 %. Nespecifikované a ostatní plochy zaujímají 5,8 %.⁵¹

Litovelský region patří k velmi úrodným oblastem České republiky. Je to dáno jak příznivými klimatickými podmínkami, tak i kvalitními půdami. Pro rostlinnou výrobu jsou tedy na Litovelsku vynikající podmínky a je zde možno pěstovat i velmi náročné plodiny. Výše položené oblasti SO ORP Litovel, zejména oblast Bouzovské vrchoviny, však nejsou vzhledem k horším klimatickým i půdním podmínkám pro rostlinnou výrobu příliš vhodné. V minulosti byla v těchto oblastech spíše rozvinutá živočišná výroba. V posledních letech však došlo k jejímu útlumu, ale má zde stále významné postavení. Ačkoliv jsou na Litovelsku podmínky pro zemědělství velmi vhodné, v posledních letech došlo k razantnímu úbytku pracujících v sektoru zemědělství, lesnictví a rybolovu (priméru). Jestliže v něm v roce 1991 pracovalo 23,2 % EAO, pak v roce 2001 to bylo pouze 9,6 % EAO. Tento jev je ale celorepublikový a souvisí se zásadní restrukturalizací národního hospodářství v období 90. let. I přes razantní pokles je podíl zaměstnaného obyvatelstva v priméru na Litovelsku více než dvojnásobný, oproti České republice. To dokládá zemědělské zaměření regionu.

Průměrná cena zemědělských pozemků na Litovelsku činí 8 Kč/m², což je v porovnání s cenami v jiných regionech poměrně vysoká hodnota. Opět to potvrzuje dobré podmínky pro zemědělství. Nejvyšší průměrná cena zemědělských pozemků je v katastru obce Dubčany, a to 14,26 Kč/m². Nejnižší cena je v katastrálním území Střemeníčko (součást obce Luká), a to 2,29 Kč/m².⁵²

⁴⁹ *Institut regionálních informací: Územní plán – Olomoucká aglomerace: Železniční doprava* [online]. © 2007 [citováno 21. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.iri.cz/vuc/olomouc/kapitoly/B4_zeleznice.htm>

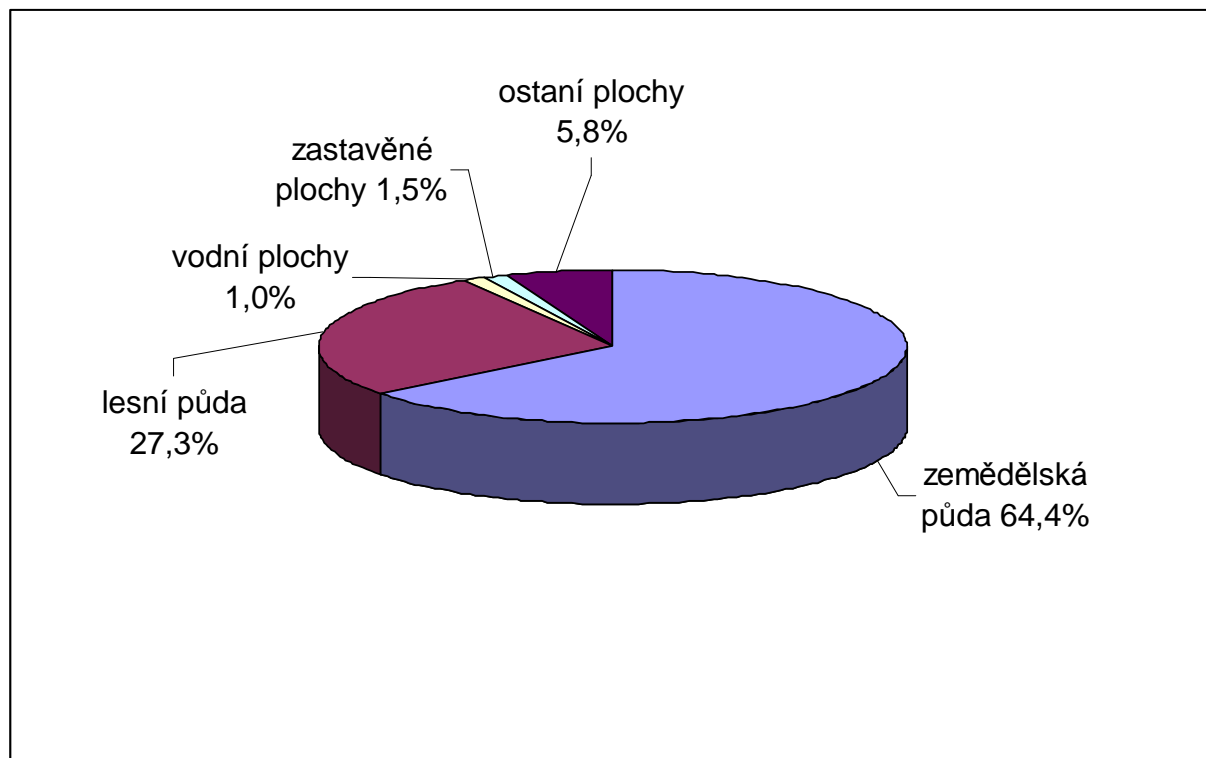
⁵⁰ Pozn.: Zemědělská půda zahrnuje ornou půdu, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty.

⁵¹ *MOS – Městská a obecní statistika: Okres Olomouc* [online]. © 2007 [citováno 22. 12. 2007].

Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0712>; vlastní výpočty

⁵² *Ministerstvo vnitra České republiky: Vyhláška ministerstva zemědělství č. 287/2007 Sb. o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků* [online]. © 2007 [citováno 22. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/sbirka/2007/sb094-07.pdf>>

Graf č. 7: Struktura využití půdního fondu na území SO ORP Litovel k 31. 12. 2006

Zdroj: MOS – Městská a obecní statistika: Okres Olomouc [online]. © 2007 [citováno 22. 12. 2007].
Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0712>; vlastní výpočty a zpracování

V průběhu éry socialismu a centrálně řízené ekonomiky docházelo, (nejen) na Litovelsku, k masovému zakládání jednotných zemědělských družstev a ke scelování zemědělských pozemků. Počáteční potíže s kolektivizací byly postupem času překonány a nově vzniklá JZD začala hospodařit. V průběhu 70. a 80. let docházelo v souvislosti s fenoménem střediskové obce i ke slučování JZD. Na Litovelsku tak v 80. letech působilo např. JZD 9. května, se sídlem v Července, JZD Mír Bouzov, JZD Mírová cesta Senice na Hané a další. Po roce 1989 došlo k privatizaci a k rozpadu JZD. Na jejich tradici však navázala iniciativa soukromých podnikatelů nebo přetrvaly ve formě zemědělských družstev (ZD). V těchto změnách je třeba hledat příčinu onoho úbytku pracujících v primárním sektoru.

V současnosti patří k největším zemědělským podnikům na Litovelsku Zemědělské družstvo Haná, Zemědělské družstvo Senice na Hané, Zemědělské družstvo Unčovice a ZP Červenka, a.s. Zemědělské družstvo Haná a Zemědělské družstvo Senice na Hané se specializují na rostlinnou i živočišnou výrobu a sadařství (jablka, višně, švestky, rybíz). Zemědělské družstvo Unčovice se mimo smíšené rostlinné a živočišné výroby specializuje i

na prodej sadby ovocných stromků. ZP Červenka, a.s. se specializuje především na smíšenou rostlinnou a živočišnou výrobu.⁵³

Tab. č. 14: Vybrané zemědělské a lesnické podniky na území SO ORP Litovel v roce 2007

název podniku	sídlo podniku	počet zaměstnanců (rok 2007)
Farma Nový dvůr, s.r.o.	Červenka - Nový Dvůr	5
Jan Holub s.r.o.	Bouzov - Hvozdečko	neuvedeno
PW FOREST spol. s.r.o.	Luká - Slavětín	neuvedeno
Rolnické družstvo Červenka	Červenka	neuvedeno
SENIMASO s.r.o.	Senice na Hané	neuvedeno
SH odbyt s.r.o.	Senice na Hané	neuvedeno
TRITIKA - odbyt, s.r.o.	Litovel	neuvedeno
URTIKA s.r.o.	Přovice	19
VYZEKO-odbyt, s.r.o.	Litovel	5
Zemědělské družstvo Červenka	Červenka	neuvedeno
Zemědělské družstvo Haná	Senice na Hané	49
Zemědělské družstvo Senice na Hané	Senice na Hané	285
Zemědělské družstvo Unčovice	Litovel - Unčovice	228
ZP Červenka, a.s.	Červenka	49

Zdroj: HBI Česká republika: ON-LINE databáze firem [online]. © 2007 [citováno 22. 12. 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.hbi.cz/search.php>>; vlastní zpracování

9.3 Průmysl

V roce 1991 bylo na Litovelsku v sekundéru (průmyslu a stavebnictví) zaměstnáno 47,3 % EAO. Tento podíl poklesl na 43,6 % v roce 2001.

V souvislosti s vhodnými podmínkami pro zemědělství došlo v minulosti k výrazné profilaci a zaměření regionu na potravinářský a zpracovatelský průmysl. Dalším průmyslovým odvětvím, rozšířeným na Litovelsku, je lehké strojírenství. Ne náhodou se většina průmyslových podniků koncentrovala ve městě Litovel, které bylo a je přirozeným centrem regionu.

9.3.1 Historie průmyslu na Litovelsku

V Litovli se začaly objevovat první průmyslové podniky ve druhé polovině 19. století. Prvním velkým průmyslovým podnikem se stal cukrovar založený v roce 1871, ke kterému do přelomu století přibýly ještě další dva rolnické akciové podniky – pivovar a lihovar s droždárnou.⁵⁴

⁵³ HBI Česká republika: ON-LINE databáze firem [online]. © 2007 [citováno 22. 12. 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.hbi.cz/search.php>>

⁵⁴ Viktořík, M.: Litovelský cukrovar – dějiny podniku od jeho založení až do současnosti, s. 9. První vydání. Litovel 2005.

S jakýmkoliv větším průmyslem je nutně spojena doprava, v 19. století doprava železniční. Jednání o výstavbě státní lokální dráhy z města Litovle do obce Červenky začalo v roce 1882. Šlo především o ekonomický aspekt: vybudovat přímé spojení s Olomoucko-pražskou železniční dráhou, zřízenou v r. 1845 a tím urychlit přepravu cukrové řepy do rolnického akciového cukrovaru v Litovli. Železniční trať byla vybudována během října 1885 až července 1886 nákladem 43000 zlatých.⁵⁵

Roku 1912 byla založena výroba kávovin, kyselého zelí, sušárna čekanky, cukrovky a zeleniny v Nasobůrkách.⁵⁶ Podnikatel Haas založil v roce 1895 sladovnu. Velkou tradici měla v Litovli výroba ručního papíru. Ten se v Litovli vyráběl až do roku 1915 a v roce 1875 k jeho výrobě přibyla i výroba asfaltové lepenky podnikatele Gratzera. V roce 1888 vznikla ve městě knihtiskárna, v roce 1911 zde byla výrobná záparek, cihel a cementového zboží, od roku 1913 mýdla a olejů.⁵⁷

Z vrchnostenského období získalo město tři významnější průmyslové podniky. V Nasobůrkách cihelnu, ke které přibyly ve 30. letech 20. století další cihelny v Litovli a Chořelicích. Rolnický lihovar a droždárna se od roku 1927 transformoval na továrnu na cukrovinky. Cukrovar byl v letech 1919 – 1925 rozšířený. Haasova sladovna fungovala ve 30. letech pod názvem „Moragro“. Vlivem válečných událostí došlo ve sladovně k zastavení výroby, kterou se podařilo obnovit až na podzim roku 1945, (podnik se tehdy jmenoval Hanácké sladovny). Výroba ručního papíru byla po roce 1945 znárodněna, přejmenovala se na Lukavické papírny, n. p., později se stala závodem Olšanských papíren. Od roku 1925 působila v Litovli pekárna. V roce 1945 se stala původní dílna podnikatele Mekisky na plechové zboží, pobočkou továrny Moravia v Hlubočkách.⁵⁸

V průběhu socialistické éry nedocházelo v Litovli k zakládání nových podniků, docházelo zde spíše k znárodnění stávajících podniků a jejich začlenění do větších celků, jako pobočných závodů. Cukrovar byl znárodněn v roce 1948. V průběhu let prodělal řadu reorganizací. Nakonec byl začleněn pod státní podnik Severomoravské cukrovary, s. p. Olomouc.⁵⁹

Od roku 1950 působila pobočka továrny Moravia pod názvem Papcel jako výrobná strojních zařízení pro průmysl celulózy a papíru. Samostatný národní podnik Papcel byl vyhlášen k 1. 4. 1950, přičemž sídlo podniku bylo v Litovli. Podnik prošel rozsáhlým

⁵⁵ Kollmann, V.: 100 let trati Červenka – Litovel 1886 - 1986, (publikace nemá označeny strany). První vydání. Olomouc 1986.

⁵⁶ Kuča, K.: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. 3. díl, s. 576.

⁵⁷ Čermák, M. – Spišák, J.: Historie a současnost podnikání na Olomoucku, s. 102.

⁵⁸ Tamtéž, s. 102

⁵⁹ Viktořík, M.: Litovelský cukrovar – dějiny podniku od jeho založení až do současnosti, s. 60.

vývojem. V 50. letech zde pracovalo 47 zaměstnanců, v 80. letech 840. Od 50. let podnik nesl název n. p. Papcel, strojírna pro průmysl papíru a celulózy, měl vlastní vědecko – výzkumnou základnu, a dodával veškeré zařízení potřebné pro výrobu papíru.

Litovelský pivovar byl zařazen pod Severomoravské pivovary, k. p. Přerov, závod Litovel. V 50. letech probíhala řada reorganizací, které podniku příliš neprospěly. V 80. letech proběhla rekonstrukce ležáckého sklepa a bylo dosahováno výstavu cca 200 000 hl ročně.

I litovelská sladovna byla znárodněna a začleněna do podniku Obchodní sladovny. Na přelomu 50. a 60. let prošel podnik rozsáhlou rekonstrukcí.

Podnikatel Hlaváček vlastnil za první republiky v Nasobůrkách továrnu na výrobu sušené zeleniny a konzervárnu. Tato firma byla známa pod značkou Alibona. V lednu 1948 potkalo podnik znárodnění. V 50. letech se stal národním podnikem Severomoravská FRUTA a bylo k němu přičleněno několik závodů z různých částí Moravy. V 60. letech byl začleněn do nového národního podniku Severomoravské lihovary a konzervárny Olomouc, později pojmenovaném SELIKO. Závod se specializoval na výrobu kompotů, sterilované zeleniny, hotových jídel, limonádových sirupů, konzervačního přípravku Deko a česnekové pasty, dále pak na výrobu kysaného zelí a stáčení lihovin.

Dalším z průmyslových podniků v Litovli byly papírny. Za 2. sv. války byly arizovány a předány německému majiteli. Po období národní správy po roce 1945 byl podnik roku 1948 znárodněn a začleněn pod Moravské papírny. Od roku 1958 až do 80. let byl závod součástí Olšanských papíren, n. p. Olšany u Šumperka, jako závod Litovel. V Litovli se vyráběl balicí papír, ale tato výroba se ukázala jako nerentabilní, proto se v polovině 80. let přešlo na výrobu dámských hygienických potřeb. V roce 1985 jejich produkce v Litovli pokrývala 72 % tuzemské spotřeby.⁶⁰

Sladovna Litovel byla po roce 1948 také znárodněna. Po znárodnění sladařského průmyslu byly domácí komerční sladovny začleněny do dvou podniků – Českých sladoven Praha a Moravských sladoven Olomouc. Sloučením těchto firem vznikly v šedesátých letech Obchodní sladovny, které se později staly součástí koncernu Pivovary a sladovny a patřilo jim více než dvacet sladoven. V letech 1957 až 1962 prodělala sladovna rozsáhlou rekonstrukci, která jí vtiskla dnešní podobu.⁶¹

Rolnický lihovar a droždárna, který ve 30. letech sloužil jako výroba cukrovinek Libo byl v roce 1946 znárodněn a složitým procesem se stalo, že v objektu lihovaru se v roce 1949

⁶⁰ Kollmann, V.: 100 let trati Červenka – Litovel 1886 - 1986, (publikace nemá označeny strany).

⁶¹ *Sladovny Soufflet ČR: Sladovna Litovel* [online] © 2004 [citováno 23. 12. 2007].

Dostupné z WWW:<http://www.slad.cz/sl_litovel.php>

začalo s výrobou gramofonů, která od roku 1952 spadala pod Gramofonové závody Praha. Později vznikl samostatný podnik TESLA Litovel. Pokračovalo se ve výrobě gramofonů a nově i magnetofonů. V 80. letech probíhala kooperace s firmou PHILIPS na vývoji digitálního gramofonu.

Z velkých průmyslových podniků na území SO ORP Litovel, působících mimo město Litovel, je potřeba zmínit alespoň výrobu zemědělských a mlýnských strojů, která vznikla v roce 1896 v Senici na Hané. V roce 1942 koupila továrnu společnost Foglar v. o. s., která zde zahájila výrobu vlečných vozů. V roce 1948 byla v podniku zavedena národní správa a posléze byl začleněn do n. p. KAROSA Vysoké Mýto. V tuto dobu byla provedena rozsáhlá rekonstrukce a modernizace výrobních provozů. Výstavba pokračovala i po začlenění závodu do n. p. Brandýské strojírny a slévárny v roce 1956. Kapacita výroby byla postupně zvýšena až na 10 000 traktorových a silničních přívěsů ročně.⁶²

9.3.2 *Současný průmysl na Litovelsku*

V litovelském regionu působí v dnešní době řada firem a podniků. Většina z nich navazuje na historickou tradici, ale jsou zde i podniky založené teprve nedávno. Podniky, které byly v roce 1989 státní, prošly v 90. letech složitým procesem transformace a privatizace. Některé z nich se nedokázaly v nových poměrech uplatnit a zanikly, nebo změnilly výrobní program. V současnosti se rozšiřuje na okraji Litovle, v blízkosti rychlostní komunikace R35, průmyslová zóna, která je příslibem dalšího rozvoje průmyslu. Nejdůležitější podniky na Litovelsku, (s více než 80 zaměstnanci v roce 2005), se stručnou charakteristikou jejich výrobní náplně, v sestupném pořadí, jsou uvedeny níže.

PANAV, a.s., Nádražní 212, Senice na Hané – 354 zaměstnanců

Firma navazuje na strojírenskou výrobní tradici v Senici na Hané. Vznikla v roce 1990 na základě delimitace n. p. Brandýské strojírny a slévárny. Od roku 1996 byl výrobní areál průběžně rekonstruován a společnost dosáhla finanční stability. Výrobní program v současnosti zahrnuje široké spektrum silničních přívěsů a návěsů o celkové hmotnosti nad 9 tun. Výrobky společnosti jsou homologovány dle legislativy EU a nacházejí své zákazníky především ve střední Evropě. Prodejní zastoupení existují na Slovensku, v Polsku, Itálii, Maďarsku, Bulharsku, Slovinsku a Německu.⁶³

⁶² Panav, a.s.: *Profil firmy* [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.panav.cz/index2.html>>

⁶³ Tamtéž

PAPCEL, a.s., Uničovská 132, Litovel – 218 zaměstnanců

PAPCEL, a.s. je strojírenskou firmou, která již téměř 60 let vyrábí stroje a technologická zařízení pro papírenský průmysl. K dispozici má potřebná předvýrobní oddělení, technický a technologický vývoj, inženýring, konstrukci, zkušebnu, servisní služby a zejména výrobní prostory a montážní haly s veškerým technickým vybavením pro požadovanou strojírenskou výrobu. 80% současné produkce směřuje na zahraniční trhy. Obchodní aktivity jsou zaměřeny v oblasti východní Evropy především na trh Ruska, Litvy, Ukrajiny, Kazachstánu, Lotyšska a Běloruska. V rámci střední Evropy jsou hlavními odběratelskými trhy Česko, Slovensko a Polsko, v západní Evropě trhy Německa a Francie. Společnost rozšiřuje své aktivity do oblasti Asie, Afriky a Latinské Ameriky. Mezi nově získané trhy patří Řecko, Makedonie, Egypt, Tanzánie, Indie, Indonésie, Irán, Chile nebo Ekvádor. Pro rozvoj obchodu se "second-hand" zařízeními byla v roce 2003 založená nová dceřinná společnost PAPCEL USED MACHINERY.⁶⁴

SEV Litovel, s.r.o., Palackého 34, Litovel – 214 zaměstnanců

Společnost SEV Litovel, s.r.o. má krátkou historii. Svoji činnost zahájila dnem 1. října 1999. SEV převzal část výrobních prostor, výrobního zařízení, know-how, výrobní náplně a zákazníků od společnosti ETA, a. s., se sídlem v Hlinsku, která svůj závod v Litovli zrušila. Dlouholetou tradici má výroba elektrotechnická a elektromechanická: gramo přístroje v kvalitě Hi-Fi, autoelektronika a omývače čelních skel automobilů, elektronické regulace vysavačů a kuchyňských strojků, koncové telefonní přístroje, statory a rotory pro firmu Märklin, zdravotní technika.⁶⁵

Pivovar Litovel, a.s., Palackého 924, Litovel – 208 zaměstnanců

Do roku 1996 byl podnik součástí společnosti Moravské pivovary a.s. Poté se pivovar stal součástí holdingu Moravskoslezské pivovary Přerov a.s., který byl v roce 2000 přejmenován na PMS a.s. Přerov. V roce 1994 pivovar vystavil 340 000 hl. Podnik měl v 90. letech finanční problémy, ale nyní si upevnil své postavení na trhu.⁶⁶

⁶⁴ *Papcel, a.s.: Profil firmy* [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.papcel.cz/0101f.htm>>

⁶⁵ *SEV Litovel, s.r.o.: Informace o SEV Litovel* [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007].

Dostupné z WWW: <http://www.sev-litovel.cz/www/doc/SEV_LITOVEL.pdf>

⁶⁶ *Pivovary.Info – informace o českém pivu a pivovarech: Historie pivovaru Litovel* [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.pivovary.info/prehled/litovel/litovel_h.htm>

HTM Sport, s.r.o., Palackého 34, Litovel – 206 zaměstnanců

Společnost vznikla v roce 2004, majitelem je rakouská firma HTM Sport und Freizeitgeräte Aktiengesellschaft. Firma se zabývá výrobou sportovních potřeb značek Head a Tyrolia a potřeb pro potápěče značky Mares.⁶⁷

MJM Litovel, a.s., Cholinská 19, Litovel – 187 zaměstnanců

Firma se specializuje na prodej průmyslových hnojiv, pesticidů, výkup rostlinných produktů, výrobu krmných směsí, výrobu mlynářskou, prodej PHM, aplikační práce v rostlinné výrobě a další služby spojené se zemědělstvím. Po celé Moravě má společnost 9 provozoven, přičemž v Litovli se nacházejí 2. Jedna z nich se zaměřuje na prodej hnojiv, agrochemikálií, krmných směsí, pohonných hmot, olejů a maziv. Druhá litovelská pobočka se zaměřuje na úpravu máku.⁶⁸

HOPAX, s.r.o., Nádražní 106, Červenka – 153 zaměstnanců

Společnost se zabývá výrobou mostových jeřábů, strojním zpracováním dílů na CNC vodorovné vyvrtávače, výrobou a montáží ocelových konstrukcí. Firma úspěšně exportuje do SRN, Ruska, na Slovensko, do Vietnamu, Anglie, Francie, Španělska, Nizozemska a Švýcarska.⁶⁹

Alibona, a.s., Svatoplukova 909, Litovel – 148 zaměstnanců

K obnovení původní firmy Alibona došlo v květnu 1992 z iniciativy restituentů delimitací od Selika Olomouc. Alibona, a. s. je producentem výrobků z ovoce a zeleniny, jako např. kompoty, sterilované omáčky a zeleninové směsi. Dále produkuje potravinové přípravky pro zpracování ovoce a zeleniny Deko a Pektogel. Funguje zde i pěstitelská pálenice.⁷⁰

ADRIANA – výrobce těstovin, s.r.o., Tři Dvory 97, Litovel – 132 zaměstnanců

Závod byl založen v roce 1993. V létě roku 1998 byla výroba rozšířena a zmodernizována technologie výroby. Firma Adriana je největším výrobcem těstovin

⁶⁷ HBI Česká republika: ON-LINE databáze firem: HTM Sport s.r.o. [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<<http://hbi.cz/company.php?Dw=CZ26823888&P=0&page=0&Lang=cs&sCoNam=htm%20sport&sReg=%22CZ0712%22&cmd=MSearch&M=1>>

Firmy.cz: Katalog firem a institucí: HTM Sport s.r.o. [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.firmy.cz/detail/681733-htm-sport-litovel.html>>

⁶⁸ MJM Litovel, a.s.: Profil firmy [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.mjm.cz/index.html>>

⁶⁹ HBI Česká republika. ON-LINE databáze firem: HOPAX, s.r.o. [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007].

Dostupné z WWW:

<<http://hbi.cz/company.php?Dw=C15935&P=0&page=0&Lang=cs&sCoNam=hopax%20s.r.o.&sReg=%22CZ0712%22&cmd=MSearch&M=1>>

⁷⁰ Alibona a.s.: O firmě – současnost [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007].

Dostupné z WWW: <http://www.alibona.cz/index.php/o_firme>

v republice. Výrobní technologie je italská, společnost je však česká. V současné době vyrábí a dodává firma Adriana 36 druhů bezvaječných těstovin ve dvou základních řadách Adriana Exclusive a Adriana Standard.⁷¹

Morávek a Král, spol. s.r.o. – Komenského 357, Červenka – 105 zaměstnanců

Společnost vznikla v roce 1992. V současnosti se zabývá dřevařskou výrobou (pila, stolárna, bednárna, paletárna). V nabídce firmy jsou také dřevěné obaly a dřevěné hřbitovní kříže.⁷²

Litovelská cukrovarna, a.s. – Loštická 131, Litovel – 101 zaměstnanců

Po roce 1989 utrpěl cukrovar značné újmy, v roce 1997 se dokonce dostal do konkurzu a na 4 roky přerušil výrobu. V roce 2001 získala společnost MELI, a. s. strojní zařízení cukrovaru a výrobu obnovila. Podnik dnes vyrábí cukr krystal a krupici v kvalitě EU2.⁷³

Sýrárna ORRERO, a.s. – Tři Dvory 98, Litovel – 86 zaměstnanců

Podnik byl založen v roce 1996. Zakládá si na plně řemeslném zpracování surovin. Vyrábí např. sýr značky Gran Moravia, kterému v roce 2003 Státní zemědělský intervenční fond udělil ocenění národní značkou kvality KlasA.⁷⁴

⁷¹ *Adriana, s.r.o.: Profil firmy* [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.adriana.cz/cz/profil/profil.php>>

⁷² *HBI Česká republika: ON-LINE databáze firem: Morávek a Král, spol. s.r.o.* [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<<http://hbi.cz/company.php?Dw=C30493&P=0&page=0&Lang=cs&sCoNam=mor%20a%20kr%20E11&sReg=%22CZ0712%22&cmd=MSearch&M=1>>

⁷³ Čermák, M. – Spišák, J.: *Historie a současnost podnikání na Olomoucku*, s. 190, 191

⁷⁴ *Sýrárna ORRERO, a.s.: O firmě* [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.orrero.cz/RenderTable.aspx?TabRef=aboutus>>

Tab. č. 15: Průmyslové podniky ve SO ORP Litovel dle počtu zaměstnanců k 31.12. 2005

Název společnosti / název pobočky ⁷⁵	sídlo pobočky (obec)	sídlo společnosti (obec)	adresa sídla společnosti	kód OKEČ	počet zaměstnanců
PANAV, a.s.	Senice na Hané	Senice na Hané	Nádražní 212	342000	354
PAPCEL, a.s.	Litovel	Litovel	Uničovská 132	295500	218
SEV Litovel, s.r.o.	Litovel	Litovel	Palackého 34	323000	214
Pivovar Litovel a.s.	Litovel	Litovel	Palackého 924	159600	208
HTM Sport s.r.o.	Litovel	Litovel	Palackého 34	364000	206
MJM Litovel a.s.	Litovel	Litovel	Cholinská 19	157100	187
HOPAX s.r.o.	Červenka	Červenka	Nádražní 106	281100	153
Alibona, a.s.	Litovel	Litovel	Svatoplukova 909	153300	148
ADRIANA - výrobce těstovin s.r.o.	Litovel	Litovel	Tři Dvory 97	158500	132
Morávek a Král s.r.o.	Červenka	Červenka	Komenského 357	204000	105
Litovelská cukrovarna, a.s.	Litovel	Litovel	Loštická 131	158300	101
ORRERO a.s.	Litovel	Litovel	Tři Dvory 98	155100	86
PAPMONT spol. s r.o.	Litovel	Litovel	Uničovská 132	295500	65
FAST interier a design, s.r.o.	Cholina	Cholina	Cholina 221	361200	57
Moravské šití Litovel (Švarc - Moravská výrobní s.r.o.)	Litovel	Olomouc	Dalimilova 92	182200	55
Bouzovská píla s. r. o.	Bouzov	Bouzov	Bezděkov čp. 11	201000	34
Lachnit - LERZ, s.r.o.	Červenka	Červenka	Komenského 316	316000	34
Vodohospodářská společnost ČERLINKA s.r.o.	Litovel	Litovel	Cholinská 1120	410020	31
Sladovna Litovel (SLADOVNY SOUFFLET ČR, a.s.)	Litovel	Prostějov	Vrahovická 56	159700	31
Štěrkovna Náklo (GZ - Sand, s.r.o.)	Náklo	Otrokovice	Napajedelská 1552	142120	30
HAJDO spol. s r.o.	Litovel	Litovel	Čihadlo 5	295500	27
KVARTA LITOVEL, s.r.o.	Litovel	Litovel	Palackého 928	281100	24
YETTI - mrazené výrobky a.s.	Bouzov	Bouzov	čp. 60	158990	22
Vladimír Hubáček	Cholina	Cholina	čp. 110	311000	21
GLOMERO s.r.o.	Slavětín	Olomouc	Statky 198	222300	21
Českomoravské štěrkovny, a.s.	Haňovice	Brno	Příkop 15	142120	7
TBM s.r.o. Náklo - (Transportbeton Morava s.r.o.)	Náklo	Praha 7	Dělnická 12	266300	3

Zdroj: Interní databáze Centra pro regionální rozvoj Masarykovy univerzity v Brně; vlastní zpracování
HBI Česká republika: ON-LINE databáze firem [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW:
<http://www.hbi.cz>; vlastní zpracování

9.4 Služby

V průběhu let 1991 až 2001, tedy v intercenzálním období, se podíl obyvatelstva zapojeného v sektoru služeb (terciéru), na území SO ORP Litovel zvýšil o 17,3 % (z 29,5 % na 46,8 %). Podíl obyvatelstva zaměstnaného ve službách je tak na Litovelsku největší (o 3,2 % přesahuje podíl obyvatelstva zaměstnaného v průmyslu a stavebnictví). I přesto je na Litovelsku ve službách zaměstnáno o 11,1 % obyvatel méně než v České republice.

Mezi významné zaměstnavatele v sektoru služeb patří na Litovelsku školy, zdravotnická zařízení, a také úřady (městský úřad Litovel, Úřad práce atd.). V soukromém

⁷⁵ Pozn.: Pokud je podnikatelský subjekt, působící na území SO ORP Litovel, pobočkou jiné společnosti, pak je v závorce uveden název společnosti, jejíž je pobočkou.

sektoru je pak velká zaměstnanost v oblasti pohostinství a cestovního ruchu (pro jeho další rozvoj jsou zde vhodné podmínky – Litovelské Pomoraví, Mladečské a Javoříčské jeskyně, hrad Bouzov ad.). Ve městě Litovel je k dispozici turistické informační centrum.

Vybavenost obcí⁷⁶ školskými zařízeními je relativně dostatečná. Ve dvanácti obcích SO ORP Litovel se nachází mateřská škola (celkem na území SO 14 MŠ). Základní škola je taktéž ve dvanácti obcích (celkem na území SO 14 ZŠ). Pouze v Litovli je zastoupeno i školství střední. Působí zde jedno gymnázium, střední odborné učiliště, dvě speciální školy, a také základní umělecká škola. Vysoké školství na území SO ORP Litovel není zastoupeno.

Z hlediska sociálních služeb působí na Litovelsku dva ústavy sociální péče pro mládež (jeden v Litovli, jeden v Nových Zámčích – část obce Mladeč), ústav sociální péče pro dospělé (v Nových Zámčích), tři domy s pečovatelskou službou (v Litovli, Bouzově a Senici na Hané) a pobočka Úřadu práce (v Litovli).

Ordinace praktického lékaře (pro dospělé, děti a dorost), nebo detašované pracoviště, se nachází v deseti obcích. Celkem je na Litovelsku 27 pracovišť praktických lékařů. Ordinace stomatologa (nebo detašované pracoviště) funguje v sedmi obcích (celkem 13 pracovišť na území SO). Ostatních zdravotnických zařízení (ordinace gynekologa a dalších specialistů, lékárny atd.) je na Litovelsku celkem 40. Největší koncentrace ostatních zdravotnických zařízení je ve městě Litovel (34 subjektů). V Litovli působí mimo jiné 3 lékárny a také Detašované pracoviště střediska záchranné služby a rychlé zdravotnické pomoci (jediné ve SO ORP Litovel). Nemocnice ani ambulantní zařízení na území SO ORP Litovel není.

9.5 Situace na trhu práce

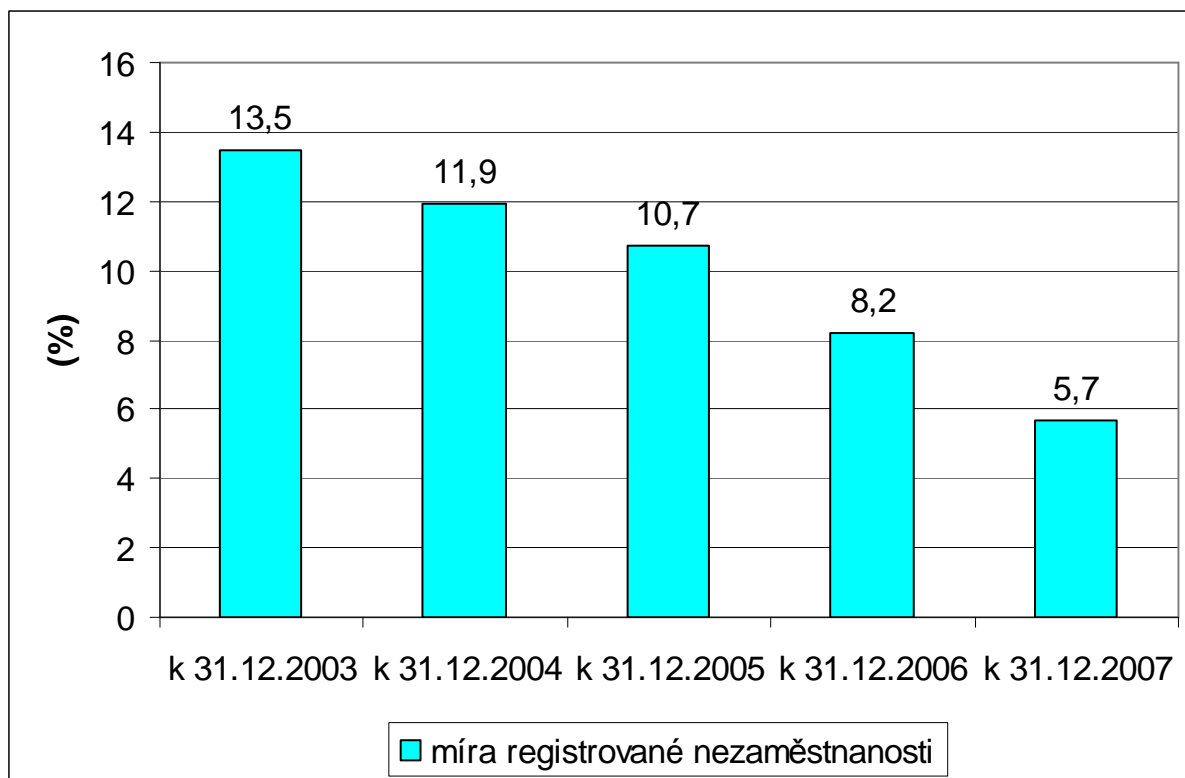
Míra registrované nezaměstnanosti na Litovelsku dosahovala na začátku sledovaného období (prosinec 2003) vysoké hodnoty 13,5 %. Již v roce 2004 však došlo k jejímu poklesu, který se opakoval i v roce 2005. Pokles v roce 2005 je však nutné brát s rezervou, neboť došlo ke změně metodiky výpočtu míry registrované nezaměstnanosti.⁷⁷ Pokles nezaměstnanosti se však nezastavil ani v roce 2006 a v roce 2007 nezaměstnanost poklesla dokonce pod 6 %.

⁷⁶ Pozn.: Údaje o počtu školských zařízení, zařízení sociální péče a zdravotnických zařízení pocházejí z *MOS – Městská a obecní statistika: Okres Olomouc* [online]. © 2007 [citováno 22. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0712>; vlastní zpracování; a jsou platné k 31. 12. 2005.

⁷⁷ Pozn.: Údaje od 31. 12. 2005 včetně jsou uvedeny podle nové metodiky nezaměstnanosti. Uvedeni jsou pouze dosažitelní uchazeči o práci, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují například uchazeči o práci ve výkonu trestu, vykonávající krátkodobé zaměstnání či na mateřské dovolené.

Míra registrované nezaměstnanosti na území SO ORP Litovel je tak na konci roku 2007 více než dvakrát nižší než na konci roku 2003.

Graf č. 8: Vývoj míry registrované nezaměstnanosti (%) na území SO ORP Litovel v letech 2003 – 2007

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. © 2008 [citováno 6. 2. 2008]. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>; vlastní zpracování

K 31. 12. 2003 byla nejvyšší míra registrované nezaměstnanosti v obcích Slavětín (28,4 %), Loučka (22,9 %) a Luká (22,0 %). Naopak nejlépe na tom byly obce Bílsko (7,8 %), Střeň (9,1 %) a Červenka (10,3 %). K 31. 12. 2007 byla nejvyšší míra registrované nezaměstnanosti v obcích Slavětín (16,0 %), Dubčany (9,7 %) a Měrotín (8,8 %). Nejlépe na tom byly obce Haňovice (1,9 %), Bílsko (4,4 %), Červenka, Náklo a Litovel (všechny tři obce 4,9 %). Ve městě Litovel nezaměstnanost poklesla z 12,6 % v prosinci 2003 na 4,9 % v prosinci 2007. V obci Slavětín byla nejvyšší nezaměstnanost ve všech sledovaných letech a v prosinci 2005 zde dosahovala dokonce hodnoty 32,1 %. Za poslední dva roky se i zde situace výrazně zlepšila, ale nezaměstnanost zde zůstává pořád vysoká. Je to dáno nedostatkem pracovních příležitostí v místě i nepříznivou polohou obce.

Tab. č. 16: Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. 2005, 2006 a 2007 ve SO ORP okresu Olomouc, v okrese Olomouc, Olomouckém kraji a v České republice

	k 31.12. 2005	k 31.12. 2006	k 31.12. 2007
SO ORP Litovel	10,7	8,2	5,7
SO ORP Olomouc	8,0	6,9	4,8
SO ORP Šternberk	11,6	9,6	7,4
SO ORP Uničov	12,9	11,0	7,9
okres Olomouc	9,3	7,6	5,5
Olomoucký kraj	10,6	8,9	6,7
Česká republika	8,8	7,6	6,0

Zdroj: *Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska* [online]. © 2008 [citováno 6. 2. 2008]. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>; vlastní zpracování

U všech srovnávaných územních jednotek je možné pozorovat společný trend poklesu míry registrované nezaměstnanosti. Pokud porovnáme nezaměstnanost ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v okrese Olomouc, zjistíme, že ve SO ORP Litovel je ve všech sledovaných letech druhá nejnižší, po SO ORP Olomouc, kde je míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. 2007 nižší jen o 0,9 %. V okrese Olomouc byla nezaměstnanost vždy mírně nižší než ve SO ORP Litovel, dle údajů za prosinec 2007 se hodnoty za okres i SO ORP Litovel téměř vyrovnaly. Okres je na tom lépe o pouhé 0,2 %. Při komparaci s nezaměstnaností v Olomouckém kraji zjistíme, že zde byla míra registrované nezaměstnanosti nižší než na Litovelsku pouze v prosinci 2005, v dalších letech už byla situace lepší ve SO ORP Litovel (v prosinci 2007 o 1,0 %). V porovnání s Českou republikou došlo k obratu ve prospěch SO ORP Litovel až v roce 2007, kdy podle údajů za prosinec byla míra registrované nezaměstnanosti na Litovelsku o 0,3 % nižší než v České republice. V letech 2005 i 2006 byla míra registrované nezaměstnanosti v České republice nižší než na Litovelsku.

K 31. 12. 2007 tak byla na území SO ORP Litovel třetí nejnižší nezaměstnanost ze všech srovnávaných územních jednotek (po SO ORP Olomouc a okrese Olomouc). Obecně lze tedy říci, že situace na trhu práce je na Litovelsku dobrá. Velcí zaměstnavatelé regionu si upevnili své místo na trhu (viz kapitola Průmysl) a pokud bude v příštích letech pokračovat trend poklesu nezaměstnanosti, zařadí se Litovelsko k oblastem České republiky s nízkou nezaměstnaností.

10. ZÁVĚR

Správní obvod obce s rozšířenou působností Litovel leží ve výhodné poloze v blízkosti krajského města Olomouc. Tato poloha přináší Litovelsku mnohé výhody. Region patří k rozvíjejícím se oblastem České republiky, i když je potřeba vnímat určité disproporce mezi jednotlivými obcemi.

Silnou stránkou oblasti je kvalitní životní prostředí, množství přírodních i kulturních památek. Současně jsou zde vhodné podmínky pro zemědělství. Těchto devíz je potřeba v budoucnosti efektivněji, i když citlivě, využívat. Nabízí se zde např. možnost rozvoje ekologického zemědělství, a s ním spojené agroturistiky, či rozšiřování sítě cyklostezek. I když turismus je na Litovelsku poměrně rozvinutý, je potřeba dále dotvářet infrastrukturu a neotřelými metodami přilákat do regionu ještě více turistů. To je jedním z úkolů fungujícího sdružení obcí v rámci SO ORP, mikroregionu Litovelsko, které zde úspěšně působí.

Socioekonomická situace regionu není ideální, ale v průběhu posledních let se značně zlepšila, a region tak patří k vyspělejším oblastem v Olomouckém kraji. Počet obyvatel na Litovelsku mírně klesá, není to ovšem nikterak dramatický pokles. Vážným problémem je ale to, že v posledním desetiletí je zde trvalý přirozený úbytek obyvatelstva, který je dorovnáván pouze kladným migračním saldem. Příčinou je trvale nízká úroveň hrubé míry porodnosti. S tím souvisí proces stárnutí populace, který je však problémem celorepublikovým, ne-li celoevropským.

Problémem na Litovelsku je také nízká vzdělanostní úroveň obyvatelstva. Pouze 30,6 % obyvatelstva zde má maturitu a pouze 5,5 % obyvatelstva je vysokoškolsky vzděláno. Z tohoto hlediska je na tom SO ORP Litovel společně se SO ORP Uničov nejhůř v okrese Olomouc a výrazně zaostává i při porovnání s Olomouckým krajem a Českou republikou. Situace se však v posledních letech mírně zlepšuje. Důkazem toho je, že v roce 2001 byla většina EAO na Litovelsku zaměstnána v sektoru služeb, což je výrazná změna oproti roku 1991, kdy jasně dominovala zaměstnanost v průmyslu a stavebnictví.

V regionu je vybudována poměrně silná základna, zejména lehkého a potravinářského, průmyslu. Přirozeným průmyslovým centrem je město Litovel a také obec Senice na Hané. Největšími zaměstnavateli regionu jsou firmy PANA V, a.s., P A P C E L, a.s., S E V Litovel, s.r.o., Pivovar Litovel, a.s., H T M Sport, s.r.o. a další. Díky dobré dopravní poloze v blízkosti rychlostní komunikace R35 a hlavní železniční trati č. 270 – Česká Třebová – Bohumín mají o region zájem (nejen) zahraniční investoři. Jejich záměry je potřeba podporovat a vycházet jim vstříc. Na okraji města Litovel v současnosti vzniká průmyslová zóna, která se bude dále

rozšiřovat. Na Litovelsku dochází dlouhodobě ke snižování nezaměstnanosti, která je zde podle posledních údajů dokonce nižší než v Olomouckém kraji i České republice.

10.1 SWOT analýza

	<p>S – silné stránky</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kvalitní životní prostředí 2) silný přírodní potenciál (CHKO Litovelské Pomoraví, Javoříčské a Mladečské jeskyně) 3) kulturní památky (hrad Bouzov) 4) kvalitní půdy a dobré klima 5) dobrá dopravní dostupnost (rychlostní komunikace R35, železniční koridor) 6) blízkost krajského města Olomouc 7) trvale klesající nezaměstnanost (5,7 % v prosinci 2007) 8) kladné migrační saldo 9) vyšší podíl věčícího obyvatelstva než v ČR (předpoklad nižší kriminality a sociálně-patologických jevů) 10) existující silná základna lehkého průmyslu 	<p>W – slabé stránky</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nízká vzdělanostní úroveň regionu (pouze 5,5 % vysokoškolsky vzdělaných osob a 30,6 % osob majících maturitu) 2) horší úroveň služeb (dostupnost zdravotní péče – chybí nemocnice; užší spektrum nabízených služeb) 3) špatná dopravní dostupnost mezi jednotlivými obcemi regionu a omezování spojů autobusové dopravy mezi menšími obcemi 4) špatná kvalita silnic II. a III. tříd 5) málo diverzifikovaná struktura průmyslu (potravinářský, zpracovatelský a lehký průmysl)
<p>O – příležitosti</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) členství ČR v EU (možnost čerpání financí z dotačních programů) 2) existence průmyslové zóny v Litovli 3) spolupráce mezi obcemi (zapojení v mikroregionu Litovelsko) 4) podpora malého a středního podnikání 5) velmi vhodné podmínky pro zemědělství (vysoký podíl pastvin) 6) velmi vhodné podmínky pro rozvoj rekreace 	<p>S-O strategie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) vstup zahraničních investic 2) rozvoj ekologických technologií (spalovny biomasy atd.) 3) rozvoj výroby krajových specialit – pivo, sýry 4) rozšíření ekologického zemědělství a agroturistiky 5) podpora pěstování krajově typických plodin – ječmen, cukrovka 6) zintenzívnění využívání historického a přírodního potenciálu (budování naučných stezek a cyklostezek) – podpora rozvoje cestovního ruchu a rekreace 7) vhodné podmínky pro rozšiřování průmyslové zóny v Litovli 	<p>W-O strategie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) využívání finančních prostředků z fondů EU ke zlepšení stavu silnic II. a III. tříd 2) posílení spojů autobusové dopravy mezi jednotlivými obcemi 3) podpora přistěhovalectví do regionu 4) zlepšení dostupnosti zdravotní péče 5) podpora rekvalifikačních a kvalifikačních kurzů, růst vzdělanostní úrovně a investic do vzdělání 6) další rozvoj průmyslu a vstup nových odvětví
<p>T – hrozby</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) velké riziko povodní 2) dlouhodobý pokles HMP a stagnace HMÚ 3) proces stárnutí obyvatelstva 4) emigrace mladých lidí (nekvalitní podmínky pro život v malých obcích) 5) znečišťování životního prostředí (blízkost rychlostní komunikace R35, průmysl v Litovli) 	<p>S-T strategie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kvalitní životní prostředí a blízkost Olomouce jako silné argumenty pro bydlení v regionu 2) citlivé využití atraktivity regionu jako nástroje populační politiky 	<p>W-T strategie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) využívání dotačních prostředků EU a státu k budování protipovodňových opatření 2) omezení emigrace mladých lidí z regionu (využívání dotačních prostředků EU a státu ke zkvalitnění podmínek pro život i v malých obcích) 3) spolupráce s okolními regiony na řešení společných problémů a koordinace žádostí o dotace

11. SUMMARY

Bachelor work: Complex Socioeconomic Characteristic of Litovel District

The purpose of this bachelor work is to carry out complex socioeconomic study of the administration district of the municipality with extended competence Litovel. Litovel administration district was established on 1 January 2003 and it is situated in the western part of Olomouc district in Olomouc region. It covers 248 square kilometers and includes 20 municipal authorities.

The historical development of the district is made at first and is followed by physical-geographic characteristic, number of inhabitants progress and inhabitants migration. Then is made the structure of inhabitants based on different factors (age, sex, religion, nationality, education and economic activity). Next chapter is the commuting to work followed by economy and the labour market characteristic. At the end of this work is carried out SWOT analysis based on Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats of Litovel region.

Key words: commuting to work, economy, inhabitants, labour market, migration, municipality with extended competence Litovel, socioeconomic analysis, etc.

12. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

12.1 Seznam literatury a mapových děl

- Bartoš, J. a kol.: Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848 – 1918. Svazek III: okresy: Olomouc město a venkov, Litovel, Šternberk, Mor. Beroun. První vydání. Ostrava 1972.
- Culek, M. a kol.: Biogeografické členění České republiky. První vydání. Praha 1996.
- Čermák, M. – Spišák, J.: Historie a současnost podnikání na Olomoucku. První vydání. Žehušice 2004.
- Demek, J. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. První vydání. Praha 1987.
- Interní databáze Centra pro regionální rozvoj Masarykovy univerzity v Brně.
- Kolektiv autorů: Bibliografie okresu Olomouc 2, ostatní města a obce olomouckého okresu. První vydání. Brno 1996.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl. První vydání. Praha 2006.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Olomouc. První vydání. Praha 2003.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo, byty a domácnosti Olomoucký kraj. První vydání. Praha 2003.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo Česká republika. První vydání. Praha 2003.
- Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc. První vydání. Praha 2003.
- Kolektiv autorů federálního statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Tabulky za obce, města a městské části – okres Olomouc, formuláře OB 2. První vydání. Praha 1992.
- Kolektiv autorů Federálního statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991 za okres Olomouc. Tabulkové přílohy. Národnost a náboženské vyznání obyvatelstva – 1991. První vydání. Olomouc 1992.
- Kollmann, V.: 100 let trati Červenka – Litovel 1886 - 1986. První vydání. Olomouc 1986.
- Kuča, K.: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. 3. díl. První vydání. Praha 1998.
- Pinkava, V.: Vlastivěda moravská. II. Místopis Moravy. První vydání. Brno 1903.

- Quitt, E.: Klimatické oblasti ČSR 1:500 000. Brno 1975.
- Tomášek, M.: Půdy České republiky. První vydání. Praha 2000.
- Viktořík, M.: Litovelský cukrovar – dějiny podniku od jeho založení až do současnosti. První vydání. Litovel 2005.
- Vlček, V. a kol.: Zeměpisný lexikon ČSR. Vodní toky a nádrže. První vydání. Praha 1984.

12.2 Seznam internetových zdrojů

Adriana, s.r.o.: Profil firmy [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.adriana.cz/cz/profil/profil.php>

Alibona a.s.: O firmě – současnost [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW: http://www.alibona.cz/index.php/o_firme

České dálnice: Rychlostní silnice R35 [online]. © 2007 [citováno 21. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.ceskedalnice.cz/r35.htm>

Český statistický úřad: Klasifikace CZ-NUTS [online]. © 2007 [citováno 25. 12. 2007]. Dostupné z WWW: http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_cz_nuts_nuts_208

Český statistický úřad: Obce Olomouckého kraje – územní a správní struktura k 1. 1. 2006 [online]. © 2006 [citováno 1. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/p/13-7112-06>

Český statistický úřad: SLDB 2001: Obyvatelstvo ČR podle ekonomické aktivity [online]. © 2005 [citováno 13. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/tabx/CZ0000>

Český statistický úřad: SLDB 2001: Obyvatelstvo ČR podle stupně vzdělání [online]. © 2005 [citováno 7. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/tabx/CZ0000>

Český statistický úřad: Vybrané údaje o správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2006 [online]. © 2007 [citováno 18. 11. 2007]. Dostupné z WWW: http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/vybrane_udaje_o_spravnich_obvodech_obci_s_rozsirenou_pusobnosti_v_roce_2006

Český statistický úřad Olomouc: Časové řady kraje [online]. © 2007 [citováno 28. 11. 2007]. Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/t/3E004A02B9/\\$File/7101060101.xls](http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/t/3E004A02B9/$File/7101060101.xls)

Český statistický úřad Olomouc: Česká republika: věkové složení obyvatel podle krajů a věkových skupin k 1. 7. 2005, obě pohlaví [online]. © 2006 [citováno 2. 12. 2007]. Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/9B0030BF7F/\\$File/400306002.xls](http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/t/9B0030BF7F/$File/400306002.xls)

Český statistický úřad Olomouc: *Data za jednotlivé správní obvody obcí s rozšířenou působností: SO ORP Litovel* [online]. © 2007 [citováno 28. 11. 2007]. Dostupné z WWW: http://notes.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/so_orp_litovel>

Český statistický úřad Olomouc: *Mapy a grafy kraje: Správní rozdělení kraje* [online]. © 2007 [citováno 25. 12. 2007]. Dostupné z WWW: http://www2.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/spravni_rozdeleni_kraje>

Český statistický úřad Olomouc: *Obce Olomouckého kraje – územní a správní struktura k 1. 1. 2006*: [online]. © 2006 [citováno 1. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/p/13-7112-06>>

Český statistický úřad Olomouc: *Okres Olomouc: Mapa administrativního rozdělení* [online]. © 2007 [citováno 25. 12. 2007]. Dostupné z WWW: http://www2.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/mapa_administrativniho_rozdeleni_okresu_olomouc>

Český statistický úřad Olomouc: *SLDB 2001: Ekonomicky aktivní podle pohlaví a odvětví ekonomické činnosti – Olomoucký kraj* [online]. © 2007 [citováno 13. 12. 2007]. Dostupné z WWW: http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/ekonomicky_aktivni_podle_pohlavi_a_odvetvi_ekonomicke_cinnosti>

Český statistický úřad Olomouc: *SLDB 2001: Ekonomicky aktivní podle pohlaví, věkových skupin a odvětví ekonomické činnosti - okres Olomouc* [online]. © 2007 [citováno 13. 12. 2007]. Dostupné z WWW: http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/ekonomicky_aktivni_podle_pohlavi_vekovych_skupin_a_odvetvi_ekonomicke_cinnosti_okres_olomouc>

Český statistický úřad Olomouc: *SLDB 2001 – Olomoucký kraj. Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání* [online]. © 2007 [citováno 7. 12. 2007]. Dostupné z WWW: http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_ve_venu_15_a_vice LET_podle_pohlavi_a_nejvyssiho_ukonceneho_vzdelani>

Český statistický úřad Olomouc: *Vybrané ukazatele podle okresů Olomouckého kraje v roce 2005* [online]. © 2006 [citováno 2. 12. 2007]. Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/0c6887de3c21a5fbc1256e2f00325860/a6dabb72c8b5ecf1256f1e003d5a10/\\$FILE/7101061301.pdf](http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/0c6887de3c21a5fbc1256e2f00325860/a6dabb72c8b5ecf1256f1e003d5a10/$FILE/7101061301.pdf)>

Český statistický úřad Olomouc: *Základní údaje o České republice – Tab. 1 Obyvatelstvo* [online] © 2007 [citováno 28. 11. 2007]. Dostupné z WWW: [http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/tab_1_obyvatelstvo_zu/\\$File/1zu_oby.xls](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/tab_1_obyvatelstvo_zu/$File/1zu_oby.xls)>

Firmy.cz: Katalog firem a institucí: HTM Sport s.r.o. [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.firmy.cz/detail/681733-htm-sport-litovel.html>>

HBI Česká republika: ON-LINE databáze firem [online]. © 2007 [citováno 22. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.hbi.cz/search.php>>

HBI Česká republika. ON-LINE databáze firem: HOPAX, s.r.o. [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<<http://hbi.cz/company.php?Dw=C15935&P=0&page=0&Lang=cs&sCoNam=hopax%20s.r.o.&sReg=%22CZ0712%22&cmd=MSearch&M=1>>

HBI Česká republika: ON-LINE databáze firem: HTM Sport s.r.o. [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<<http://hbi.cz/company.php?Dw=CZ26823888&P=0&page=0&Lang=cs&sCoNam=htm%20sport&sReg=%22CZ0712%22&cmd=MSearch&M=1>>

HBI Česká republika: ON-LINE databáze firem: Morávek a Král, spol. s.r.o. [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<<http://hbi.cz/company.php?Dw=C30493&P=0&page=0&Lang=cs&sCoNam=mor%20elvek%20a%20kr%20el&sReg=%22CZ0712%22&cmd=MSearch&M=1>>

Institut regionálních informací: Územní plán – Olomoucká aglomerace: Silniční doprava [online]. © 2007 [citováno 21. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<http://www.iri.cz/vuc/olomouc/kapitoly/B3_silnice.htm>

Institut regionálních informací: Územní plán – Olomoucká aglomerace: Železniční doprava [online]. © 2007 [citováno 21. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<http://www.iri.cz/vuc/olomouc/kapitoly/B4_zeleznice.htm>

Město Litovel – oficiální stránky města: O městě Litovel [online]. © 2007 [citováno 19. 11. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/o-meste/o-meste-litovel.html#HiStory>>

Mikroregion Litovelsko [online]. © 2006 [citováno 18. 11. 2007]. Dostupné z WWW:

<http://litovelsko.mikroregion.cz/index_cz/hlavni.jsp>

Mineralogicko-petrografický exkurzní průvodce po území Moravy a Slezska: Exkurzní lokalita Nová Ves u Litovle [online]. © 2007 [citováno 23. 10. 2007]. Dostupné z WWW:

<http://pruvodce.geol.morava.sci.muni.cz/NovaVes_Litovel/Ves_text.htm>

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. © 2008 [citováno 6. 2. 2008]. Dostupné z WWW:

<<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>

Ministerstvo vnitra České republiky: Sběrka zákonů č. 314 / 2002 [online]. © 2002 [citováno 18. 11. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/sbirka/2002/sb114-02.pdf>>

Ministerstvo vnitra České republiky: Vyhláška ministerstva zemědělství č. 287/2007 Sb. o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků [online]. © 2007 [citováno 22. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<<http://www.mvcr.cz/sbirka/2007/sb094-07.pdf>>

MJM Litovel, a.s.: Profil firmy [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW:

<<http://www.mjm.cz/index.html>>

MOS – Městská a obecní statistika: Okres Olomouc [online]. © 2007 [citováno 22. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0712>

Panav, a.s.: Profil firmy [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.panav.cz/index2.html>>

Papcel, a.s.: Profil firmy [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.papcel.cz/0101f.htm>>

Pivovary.Info – informace o českém pivu a pivovarech: Historie pivovaru Litovel [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.pivovary.info/prehled/litovel/litovel_h.htm>

SEV Litovel, s.r.o.: Informace o SEV Litovel [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.sev-litovel.cz/www/doc/SEV_LITOVEL.pdf>

Sladovny Soufflet ČR: Sladovna Litovel [online] © 2004 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.slad.cz/sl_litovel.php>

Sýrárna ORRERO, a.s.: O firmě [online]. © 2007 [citováno 23. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.orrero.cz/RenderTable.aspx?TabRef=aboutus>>

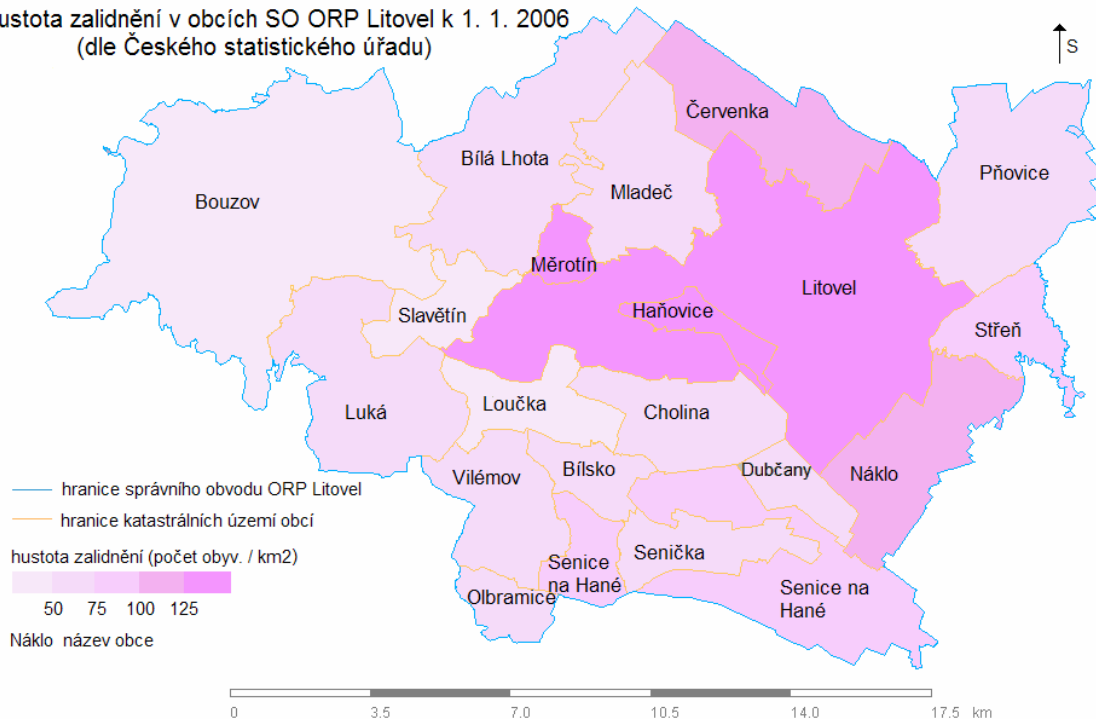
Vápenka Vitoul: výroba – popis [online]. © 2007 [citováno 23. 10. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.vitoul.cz/www/frame.php?timestamp=1195833685&screenw=1280>>

13. SEZNAM PŘÍLOH

1. Mapa č. 1: Hustota zalidnění v obcích SO ORP Litovel k 1. 1. 2006
2. Mapa č. 2: Věková struktura obyvatelstva v obcích SO ORP Litovel k 1. 1. 2006
3. Mapa č. 3: Index feminity v obcích SO ORP Litovel k 1. 1. 2006
4. Mapa č. 4: Podíl věřících v obcích SO ORP Litovel v roce 2001
5. Mapa č. 5: Vzdělanostní struktura v obcích SO ORP Litovel k 1. 3. 2001
6. Mapa č. 6: Nodální regiony (dle dojížděky do zaměstnání) na území SO ORP Litovel dle výsledků SLDB 2001
7. Mapa č. 7: Podíl zemědělské půdy na celkové ploše katastrů obcí SO ORP Litovel k 1. 1. 2006
8. Mapa č. 8: Nezaměstnanost v obcích SO ORP Litovel k 30. 11. 2007
9. Tab. č. 1: Vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Litovel v letech 1869 – 2001
10. Tab. č. 2: Vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Litovel v letech 1869 – 2001 na základě bazických indexů (%)
11. Tab. č. 3: Vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Litovel v letech 1869 – 2001 na základě řetězových indexů (%)
12. Tab. č. 4: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích SO ORP Litovel v roce 1991
13. Tab. č. 5: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích SO ORP Litovel v roce 2001
14. Tab. č. 6: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích SO ORP Litovel v roce 2005
15. Tab. č. 7: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích SO ORP Litovel v roce 1991
16. Tab. č. 8: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích SO ORP Litovel v roce 2001
17. Tab. č. 9: Struktura obyvatelstva podle národnosti v obcích SO ORP Litovel v roce 2001
18. Tab. č. 10: Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání v obcích SO ORP Litovel v roce 1991
19. Tab. č. 11: Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání v obcích SO ORP Litovel v roce 2001
20. Tab. č. 12: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a struktura zaměstnaného obyvatelstva podle sektoru ekonomické činnosti v obcích SO ORP Litovel v roce 1991
21. Tab. č. 13: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a podle sektoru ekonomické činnosti v obcích SO ORP Litovel v roce 2001
22. Tab. č. 14: Dojížděka zaměstnaných obyvatel jednotlivých obcí SO ORP Litovel do zaměstnání v roce 2001
23. Tab. č. 15: Struktura využití plochy v obcích SO ORP Litovel k 31. 12. 2006
24. Tab. č. 16: Průměrné základní ceny zemědělských pozemků podle katastrů jednotlivých obcí SO ORP Litovel k 1. 1. 2006
25. Tab. č. 17: Vybavenost obcí SO ORP Litovel službami (školství a zdravotnictví) k 31. 12. 2005
26. Tab. č. 18: Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání a míra registrované nezaměstnanosti v obcích SO ORP Litovel k 31. 12. 2003, 2004, 2005, 2006 a 2007

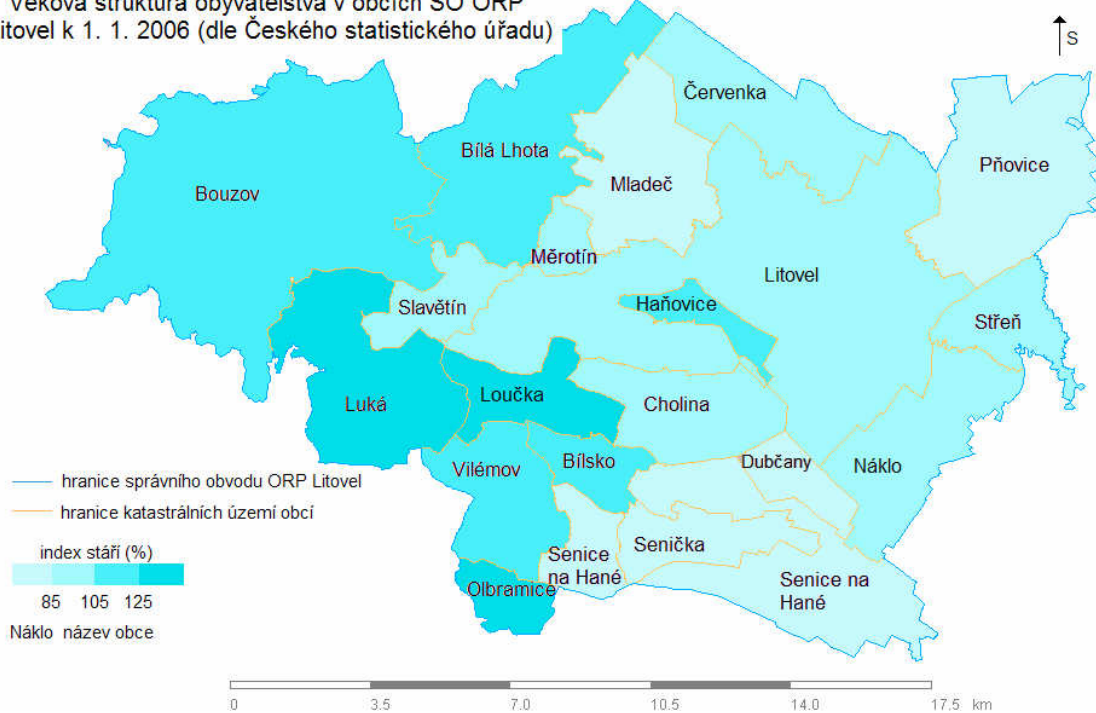
Příloha č. 1

Hustota zalidnění v obcích SO ORP Litovel k 1. 1. 2006
(dle Českého statistického úřadu)

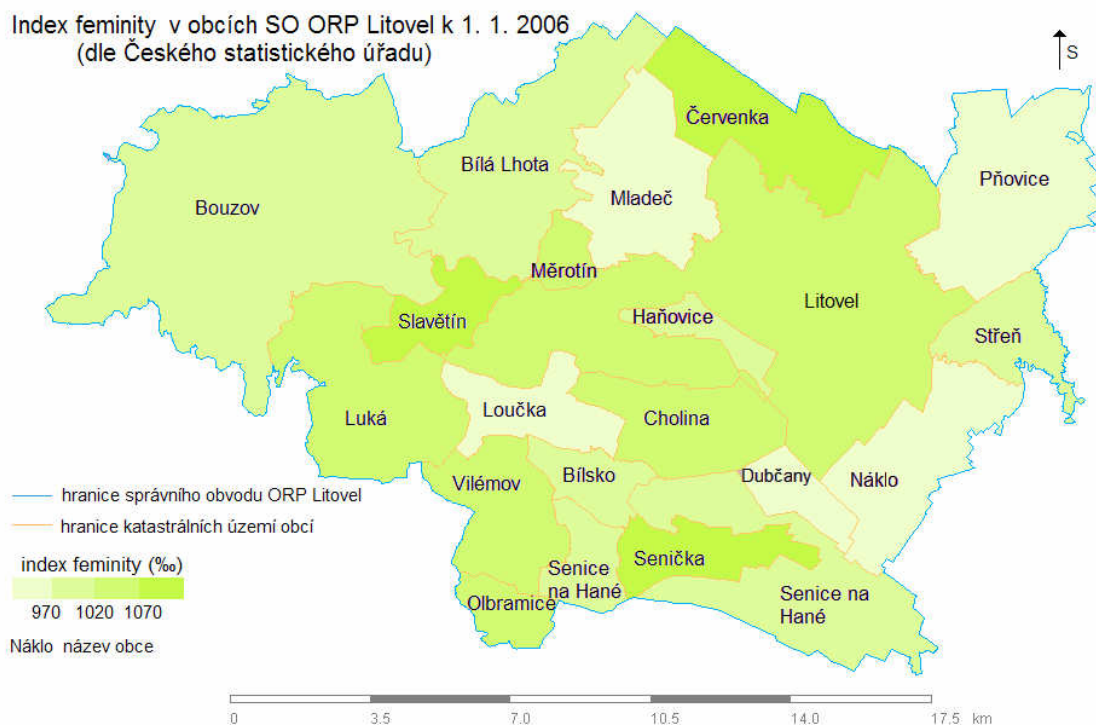

Příloha č. 2

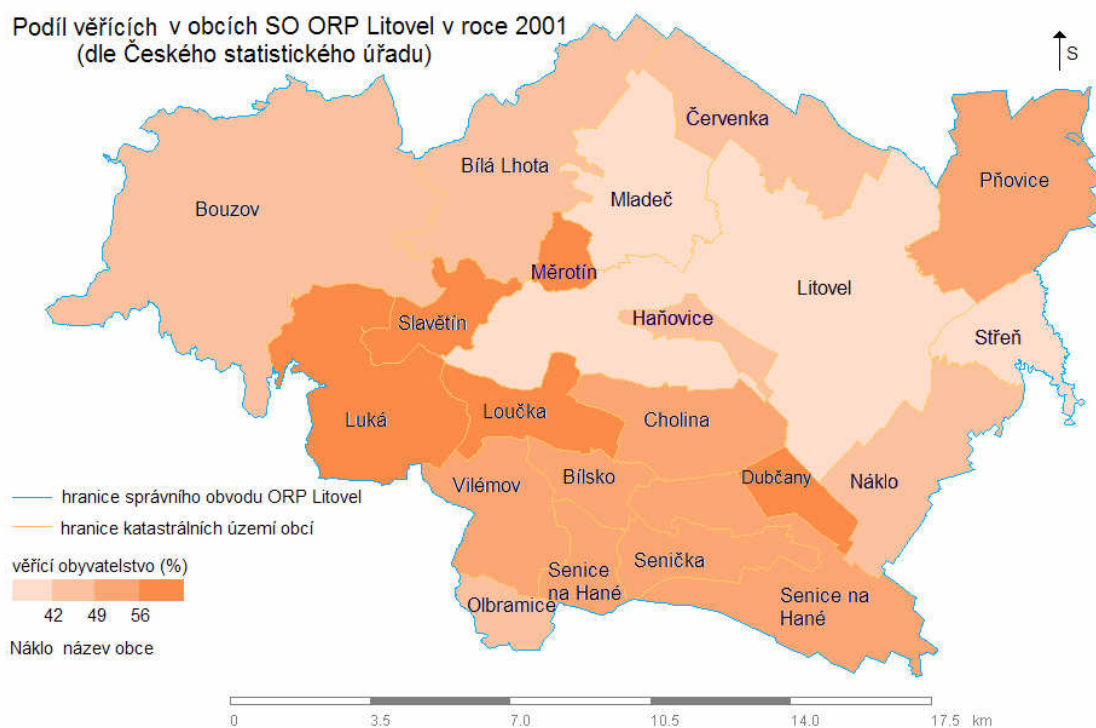
Věková struktura obyvatelstva v obcích SO ORP
Litovel k 1. 1. 2006 (dle Českého statistického úřadu)

Příloha č. 3

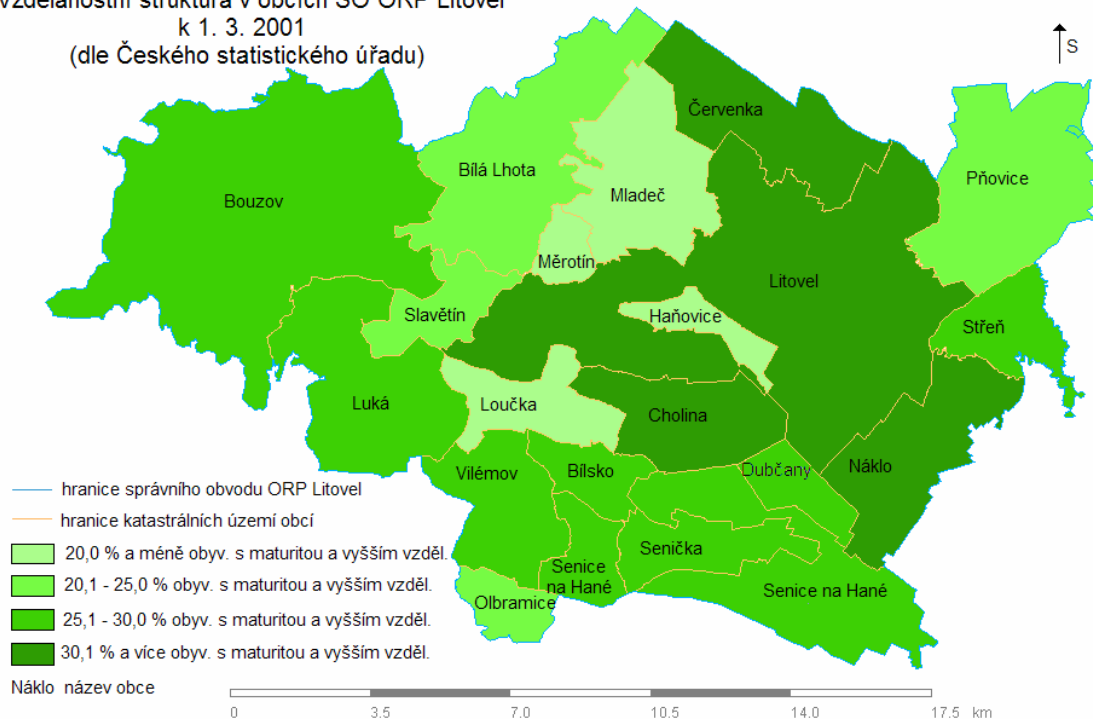

Příloha č. 4

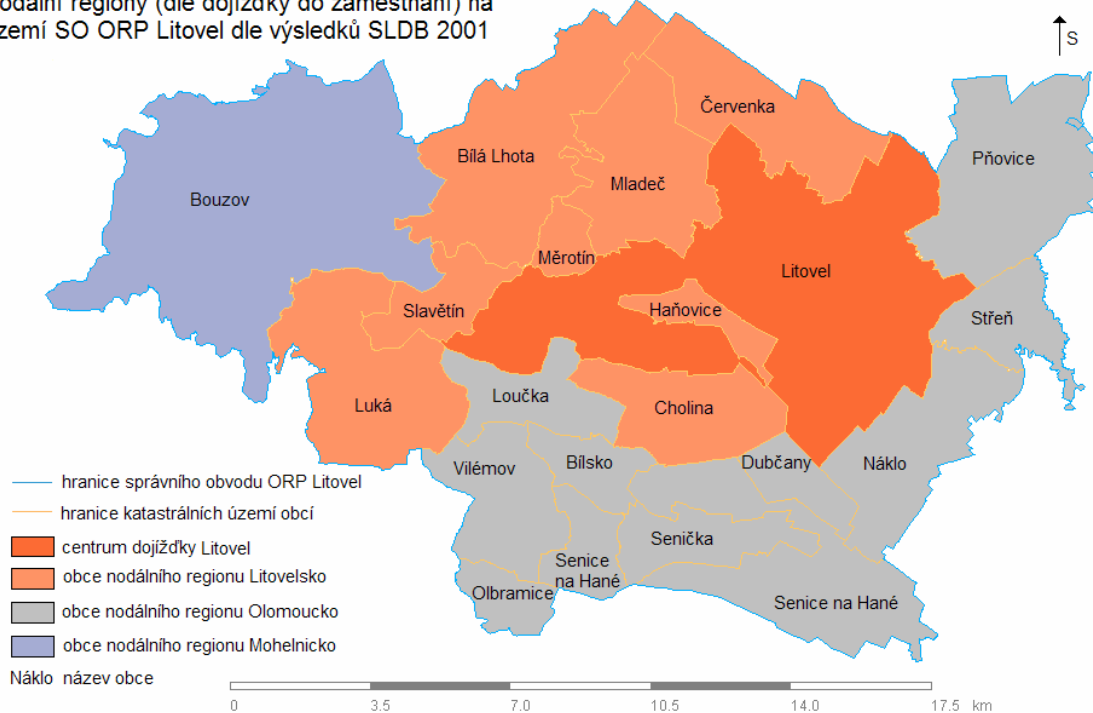
Příloha č. 5

Vzdělanostní struktura v obcích SO ORP Litovel
k 1. 3. 2001
(dle Českého statistického úřadu)

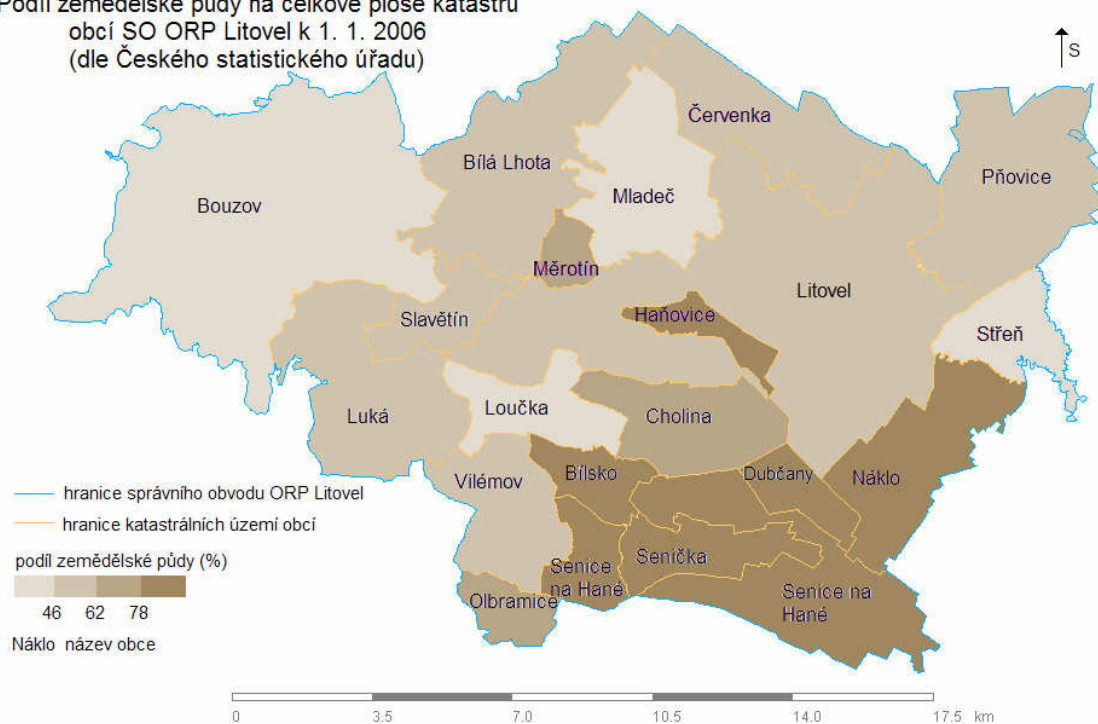
Příloha č. 6

Nodální regiony (dle dojíždky do zaměstnání) na území SO ORP Litovel dle výsledků SLDB 2001

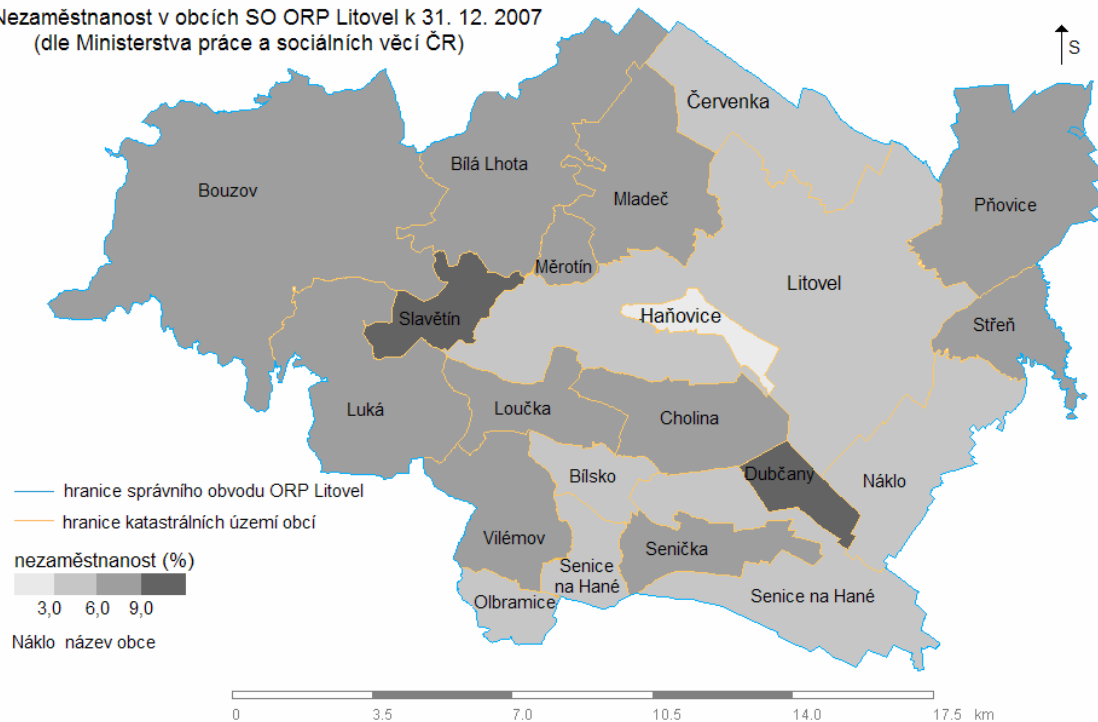
Příloha č. 7

Podíl zemědělské půdy na celkové ploše katastrů
obcí SO ORP Litovel k 1. 1. 2006
(dle Českého statistického úřadu)

Příloha č. 8

Nezaměstnanost v obcích SO ORP Litovel k 31. 12. 2007
(dle Ministerstva práce a sociálních věcí ČR)

Příloha č. 9

Tab. č. 1: Vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Litovel v letech 1869 - 2001

název obce	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Bílá Lhota	1852	1933	2004	2102	2041	2130	2046	1653	1705	1488	1295	1119	1117
Bílsko	251	258	295	299	299	314	286	199	212	193	196	191	204
Bouzov	3255	3129	3054	3070	3030	2847	2700	1953	2030	1810	1621	1474	1476
Červenka	621	693	773	872	988	979	958	859	1144	1152	1270	1257	1314
Dubčany	291	313	332	322	331	351	352	272	262	217	236	233	207
Haňovice	396	482	518	456	431	535	538	419	447	465	431	453	445
Cholina	764	757	834	855	860	903	845	755	750	710	716	660	646
Litovel	6254	7403	7743	8127	8189	8240	8041	7438	8489	9019	10123	10184	10030
Loučka	428	439	435	466	496	488	464	364	350	331	271	227	219
Luká	1476	1394	1471	1502	1358	1389	1330	944	1015	985	932	809	764
Měrotín	361	355	374	397	434	420	397	344	370	374	322	293	291
Mladeč	823	878	936	875	898	960	865	822	841	1040	998	859	784
Náklo	1486	1656	1773	1805	1843	1920	1907	1503	1551	1422	1425	1325	1422
Olbramice	233	254	306	309	325	333	297	255	257	226	250	241	221
Pňovice	811	810	834	822	825	883	872	779	837	867	809	875	827
Senice na Hané	1649	1761	1912	2105	2146	2209	2236	1981	2008	1882	1854	1791	1814
Senička	485	496	485	511	533	599	547	424	437	414	360	316	340
Slavětín	327	328	352	368	387	358	344	276	263	255	236	196	194
Střeň	337	354	359	416	422	466	478	506	592	598	579	543	543
Vilémov	750	751	735	750	750	756	706	546	542	499	492	494	483

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 654 - 661.; vlastní zpracování

Příloha č. 10

Tab. č. 2: Vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Litovel v letech 1869 – 2001 na základě bazických indexů (%)

název obce	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Bílá Lhota	100,0	104,4	108,2	113,5	110,2	115,0	110,5	89,3	92,1	80,4	70,0	60,4	60,3
Bílsko	100,0	102,8	117,5	119,1	119,1	125,1	113,9	79,3	84,5	76,9	78,1	76,1	81,3
Bouzov	100,0	96,1	93,8	94,3	93,1	87,5	83,0	60,0	62,4	55,6	49,8	45,3	45,4
Červenka	100,0	111,6	124,5	140,4	159,1	157,6	154,3	138,3	184,2	185,5	204,5	202,4	211,6
Dubčany	100,0	107,6	114,1	110,7	113,7	120,6	121,0	93,5	90,0	74,6	81,1	80,1	71,1
Haňovice	100,0	121,7	130,8	115,2	108,8	135,1	135,9	105,8	113,0	117,4	108,8	114,4	112,4
Cholina	100,0	99,1	109,2	111,9	112,6	118,2	110,6	98,8	98,2	92,9	93,7	86,4	84,6
Litovel	100,0	118,4	123,8	129,9	130,9	131,8	128,6	119,0	135,7	144,2	161,9	162,8	160,4
Loučka	100,0	102,6	101,6	108,9	115,9	114,0	108,4	85,1	81,8	77,3	63,3	53,1	51,2
Luká	100,0	94,4	99,7	101,8	92,0	94,1	90,1	64,0	68,8	66,7	63,1	54,8	51,8
Měrotín	100,0	98,3	103,6	110,0	120,2	116,3	110,0	95,3	102,5	103,6	89,2	81,2	80,6
Mladeč	100,0	106,7	113,7	106,3	109,1	116,6	105,1	99,9	102,2	126,4	121,3	104,4	95,3
Náklo	100,0	111,4	119,3	121,5	124,0	129,2	128,3	101,1	104,4	95,7	95,9	89,2	95,7
Olbramice	100,0	109,0	131,3	132,6	139,5	142,9	127,5	109,4	110,3	97,0	107,3	103,4	94,9
Pňovice	100,0	99,9	102,8	101,4	101,7	108,9	107,5	96,1	103,2	107,0	99,8	107,9	102,0
Senice na Hané	100,0	106,8	115,9	127,7	130,1	134,0	135,6	120,1	121,8	114,1	112,4	108,6	110,0
Senička	100,0	102,3	100,0	105,4	109,9	123,5	112,8	87,4	90,1	85,4	74,2	65,2	70,1
Slavětín	100,0	100,3	107,6	112,5	118,3	109,5	105,2	84,4	80,4	78,0	72,2	59,9	59,3
Střeň	100,0	105,0	106,5	123,4	125,2	138,3	141,8	150,1	175,7	177,4	171,8	161,1	161,1
Vilémov	100,0	100,1	98,0	100,0	100,0	100,8	94,1	72,8	72,3	66,5	65,6	65,9	64,4

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 654 - 661.; vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 11

Tab. č. 3: Vývoj počtu obyvatel v obcích SO ORP Litovel v letech 1869 – 2001 na základě řetězových indexů (%)

název obce	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Bílá Lhota	100,0	104,4	103,7	104,9	97,1	104,4	96,1	80,8	103,1	87,3	87,0	86,4	99,8
Bílsko	100,0	102,8	114,3	101,4	100,0	105,0	91,1	69,6	106,5	91,0	101,6	97,4	106,8
Bouzov	100,0	96,1	97,6	100,5	98,7	94,0	94,8	72,3	103,9	89,2	89,6	90,9	100,1
Červenka	100,0	111,6	111,5	112,8	113,3	99,1	97,9	89,7	133,2	100,7	110,2	99,0	104,5
Dubčany	100,0	107,6	106,1	97,0	102,8	106,0	100,3	77,3	96,3	82,8	108,8	98,7	88,8
Haňovice	100,0	121,7	107,5	88,0	94,5	124,1	100,6	77,9	106,7	104,0	92,7	105,1	98,2
Cholina	100,0	99,1	110,2	102,5	100,6	105,0	93,6	89,3	99,3	94,7	100,8	92,2	97,9
Litovel	100,0	118,4	104,6	105,0	100,8	100,6	97,6	92,5	114,1	106,2	112,2	100,6	98,5
Loučka	100,0	102,6	99,1	107,1	106,4	98,4	95,1	78,4	96,2	94,6	81,9	83,8	96,5
Luká	100,0	94,4	105,5	102,1	90,4	102,3	95,8	71,0	107,5	97,0	94,6	86,8	94,4
Měrotín	100,0	98,3	105,4	106,1	109,3	96,8	94,5	86,6	107,6	101,1	86,1	91,0	99,3
Mladeč	100,0	106,7	106,6	93,5	102,6	106,9	90,1	95,0	102,3	123,7	96,0	86,1	91,3
Náklo	100,0	111,4	107,1	101,8	102,1	104,2	99,3	78,8	103,2	91,7	100,2	93,0	107,3
Olbramice	100,0	109,0	120,5	101,0	105,2	102,5	89,2	85,9	100,8	87,9	110,6	96,4	91,7
Pňovice	100,0	99,9	103,0	98,6	100,4	107,0	98,8	89,3	107,4	103,6	93,3	108,2	94,5
Senice na Hané	100,0	106,8	108,6	110,1	101,9	102,9	101,2	88,6	101,4	93,7	98,5	96,6	101,3
Senička	100,0	102,3	97,8	105,4	104,3	112,4	91,3	77,5	103,1	94,7	87,0	87,8	107,6
Slavětín	100,0	100,3	107,3	104,5	105,2	92,5	96,1	80,2	95,3	97,0	92,5	83,1	99,0
Střeň	100,0	105,0	101,4	115,9	101,4	110,4	102,6	105,9	117,0	101,0	96,8	93,8	100,0
Vilémov	100,0	100,1	97,9	102,0	100,0	100,8	93,4	77,3	99,3	92,1	98,6	100,4	97,8

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869 – 2005. I. díl, s. 654 - 661.; vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 12

Tab. č. 4: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích SO ORP Litovel v roce 1991

název obce	obyvatel celkem	z toho ve věku						z toho ženy	index stáří (%)	index ekonom. závisl. (%)	index feminity (‰)
		0-14		15-64		65+					
		abs.	%	abs.	%	abs.	%				
Bílá Lhota	1119	218	19,5	702	62,7	199	17,8	587	91,3	59,4	1103,4
Bílsko	191	45	23,6	108	56,5	38	19,9	98	84,4	76,9	1053,8
Bouzov	1474	327	22,2	913	61,9	234	15,9	743	71,6	61,4	1016,4
Červenka	1257	276	22,0	765	60,9	216	17,2	650	78,3	64,3	1070,8
Dubčany	233	62	26,6	139	59,7	32	13,7	130	51,6	67,6	1262,1
Haňovice	453	108	23,8	297	65,6	48	10,6	230	44,4	52,5	1031,4
Cholina	660	124	18,8	427	64,7	109	16,5	341	87,9	54,6	1069,0
Litovel	10184	2228	21,9	6738	66,2	1218	12,0	5106	54,7	51,1	1005,5
Loučka	227	33	14,5	152	67,0	42	18,5	114	127,3	49,3	1008,8
Luká	809	153	18,9	524	64,8	132	16,3	411	86,3	54,4	1032,7
Měrotín	293	53	18,1	191	65,2	49	16,7	146	92,5	53,4	993,2
Mladeč	859	119	13,9	618	71,9	122	14,2	338	102,5	39,0	648,8
Náklo	1325	279	21,1	855	64,5	191	14,4	688	68,5	55,0	1080,1
Olbramice	241	54	22,4	148	61,4	39	16,2	124	72,2	62,8	1059,8
Pňovice	875	213	24,3	553	63,2	109	12,5	428	51,2	58,2	957,5
Senice na Hané	1791	364	20,3	1185	66,2	242	13,5	910	66,5	51,1	1032,9
Senička	316	70	22,2	201	63,6	45	14,2	171	64,3	57,2	1179,3
Slavětín	196	32	16,3	129	65,8	35	17,9	88	109,4	51,9	814,8
Střeň	543	108	19,9	352	64,8	83	15,3	286	76,9	54,3	1112,8
Vilémov	494	121	24,5	299	60,5	74	15,0	249	61,2	65,2	1016,3

Zdroj: Český statistický úřad: *Obce Olomouckého kraje – územní a správní struktura k 1. 1. 2006* [online]. © 2006 [citováno 1. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/p/13-7112-06>>; vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 13

Tab. č. 5: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích SO ORP Litovel v roce 2001

název obce	obyvatel celkem	z toho ve věku						z toho ženy	index stáří (%)	index ekonom. závisl. (%)	index feminity (‰)
		0-14		15-64		65+					
		abs.	%	abs.	%	abs.	%				
Bílá Lhota	1117	181	16,2	745	66,7	191	17,1	568	105,5	49,9	1034,6
Bílsko	204	27	13,2	141	69,1	36	17,6	103	133,3	44,7	1019,8
Bouzov	1476	234	15,9	1014	68,7	228	15,4	744	97,4	45,6	1016,4
Červenka	1314	226	17,2	872	66,4	216	16,4	686	95,6	50,7	1092,4
Dubčany	207	27	13,0	154	74,4	26	12,6	107	96,3	34,4	1070,0
Haňovice	445	72	16,2	314	70,6	59	13,3	221	81,9	41,7	986,6
Cholina	646	100	15,5	456	70,6	90	13,9	335	90,0	41,7	1077,2
Litovel	10030	1701	17,0	7034	70,1	1295	12,9	5059	76,1	42,6	1017,7
Loučka	219	34	15,5	143	65,3	42	19,2	110	123,5	53,1	1009,2
Luká	764	108	14,1	521	68,2	135	17,7	379	125,0	46,6	984,4
Měrotín	291	39	13,4	201	69,1	51	17,5	142	130,8	44,8	953,0
Mladeč	784	119	15,2	569	72,6	96	12,2	338	80,7	37,8	757,8
Náklo	1422	248	17,4	974	68,5	200	14,1	711	80,6	46,0	1000,0
Olbramice	221	39	17,6	150	67,9	32	14,5	109	82,1	47,3	973,2
Přovice	827	141	17,0	584	70,6	102	12,3	417	72,3	41,6	1017,1
Senice na Hané	1814	327	18,0	1266	69,8	221	12,2	910	67,6	43,3	1006,6
Senička	340	60	17,6	238	70,0	42	12,4	179	70,0	42,9	1111,8
Slavětín	194	26	13,4	133	68,6	35	18,0	95	134,6	45,9	959,6
Střeň	543	82	15,1	372	68,5	89	16,4	275	108,5	46,0	1026,1
Vilémov	483	83	17,2	329	68,1	71	14,7	249	85,5	46,8	1064,1

Zdroj: Český statistický úřad: *Obce Olomouckého kraje – územní a správní struktura k 1. 1. 2006* [online]. © 2006 [citováno 1. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/p/13-7112-06>>; vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 14

Tab. č. 6: Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích SO ORP Litovel v roce 2005

název obce	obyvatel celkem	z toho ve věku						z toho ženy	index stáří (%)	index ekonom. závisl. (%)	index feminity (‰)
		0-14		15-64		65+					
		abs.	%	abs.	%	abs.	%				
Bílá Lhota	1088	164	15,1	747	68,7	177	16,3	548	107,9	45,6	1014,8
Bílsko	213	26	12,2	158	74,2	29	13,6	106	111,5	34,8	990,7
Bouzov	1463	196	13,4	1030	70,4	237	16,2	733	120,9	42,0	1004,1
Červenka	1354	203	15,0	950	70,2	201	14,8	716	99,0	42,5	1122,3
Dubčany	205	30	14,6	151	73,7	24	11,7	100	80,0	35,8	952,4
Haňovice	450	65	14,4	315	70,0	70	15,6	226	107,7	42,9	1008,9
Cholina	670	112	16,7	462	69,0	96	14,3	340	85,7	45,0	1030,3
Litovel	10073	1483	14,7	7159	71,1	1431	14,2	5110	96,5	40,7	1029,6
Loučka	217	28	12,9	143	65,9	46	21,2	102	164,3	51,7	887,0
Luká	792	105	13,3	536	67,7	151	19,1	402	143,8	47,8	1030,8
Měrotín	289	46	15,9	199	68,9	44	15,2	147	95,7	45,2	1035,2
Mladeč	765	113	14,8	560	73,2	92	12,0	333	81,4	36,6	770,8
Náklo	1424	229	16,1	983	69,0	212	14,9	699	92,6	44,9	964,1
Olbramice	208	28	13,5	144	69,2	36	17,3	107	128,6	44,4	1059,4
Přovice	841	125	14,9	624	74,2	92	10,9	413	73,6	34,8	965,0
Senice na Hané	1828	300	16,4	1285	70,3	243	13,3	918	81,0	42,3	1008,8
Senička	323	57	17,6	228	70,6	38	11,8	168	66,7	41,7	1083,9
Slavětín	206	39	18,9	128	62,1	39	18,9	110	100,0	60,9	1145,8
Střeň	534	82	15,4	371	69,5	81	15,2	263	98,8	43,9	970,5
Vilémov	471	69	14,6	320	67,9	82	17,4	240	118,8	47,2	1039,0

Zdroj: Český statistický úřad: *Obce Olomouckého kraje – územní a správní struktura k 1. 1. 2006* [online]. © 2006 [citováno 1. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/xm/edicniplan.nsf/p/13-7112-06>>; vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 15

Tab. č. 7: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích SO ORP Litovel v roce 1991

název obce	věřící (%)	z toho			bez vyznání (%)	nezjištěno (%)
		Církev římskokatolická (%)	Církev československá husitská (%)	evangelické církve (%)		
Bílá Lhota	62,2	85,6	12,8	1,6	19,6	18,1
Bílsko	82,7	95,4	4,6	0,0	10,3	7,0
Bouzov	63,1	96,6	2,6	0,8	21,1	15,8
Červenka	58,4	90,9	7,0	2,1	25,6	16,0
Dubčany	81,1	98,4	0,5	1,1	9,0	9,9
Haňovice	50,0	74,4	23,2	2,4	20,9	29,1
Cholina	67,1	89,9	7,6	2,5	17,4	15,5
Litovel	47,6	86,5	11,3	2,2	33,6	18,8
Loučka	82,0	97,3	2,7	0,0	5,9	12,2
Luká	68,4	98,7	1,1	0,2	13,7	17,9
Měrotín	73,0	97,1	1,9	1,0	8,9	18,1
Mladeč	48,1	93,5	5,0	1,5	40,3	11,6
Náklo	60,9	93,2	4,1	2,7	18,6	20,4
Olbramice	67,5	99,4	0,6	0,0	20,1	12,4
Pňovice	66,8	98,1	0,3	1,5	16,0	17,2
Senice na Hané	68,2	95,8	2,8	1,3	17,4	14,4
Senička	70,8	97,8	1,8	0,4	16,2	13,0
Slavětín	82,1	100,0	0,0	0,0	8,7	9,2
Střeň	51,8	92,4	6,5	1,1	26,9	21,3
Vilémov	65,8	100,0	0,0	0,0	17,4	16,8

Zdroj: Kolektiv autorů Federálního statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991 za okres Olomouc. Tabulkové přílohy – tab. 202. Národnost a náboženské vyznání obyvatelstva – 1991, s. 37 – 39. První vydání. Olomouc 1992.; vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 16

Tab. č. 8: Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích SO ORP Litovel v roce 2001

název obce	věřící (%)	z toho				bez vyznání (%)	nezjištěno (%)
		Církev římskokatolická (%)	Církev československá husitská (%)	Českobratrská církev evangelická (%)	ostatní církve (%)		
Bílá Lhota	43,1	81,3	10,0	0,8	7,9	50,4	6,5
Bílsko	55,9	93,0	2,6	0,9	3,5	38,2	5,9
Bouzov	45,2	92,5	3,1	0,3	4,0	43,4	11,4
Červenka	46,4	85,9	6,9	1,1	6,1	44,7	8,9
Dubčany	70,5	90,4	0,7	0,0	8,9	24,6	4,8
Haňovice	45,2	74,6	14,9	0,0	10,4	45,6	9,2
Cholina	52,8	90,9	6,2	1,2	1,8	45,8	1,4
Litovel	35,2	79,3	12,4	1,3	7,0	57,8	7,0
Loučka	59,4	93,1	0,8	0,0	6,2	31,5	9,1
Luká	56,8	96,8	0,5	0,0	2,8	33,1	10,1
Měrotín	61,2	92,1	2,2	0,6	5,1	33,3	5,5
Mladeč	38,9	85,6	4,6	0,7	9,2	55,6	5,5
Náklo	43,8	86,0	4,2	0,5	9,3	47,0	9,1
Olbramice	46,2	90,2	0,0	0,0	9,8	42,1	11,8
Pňovice	51,3	95,5	0,7	0,9	2,8	40,4	8,3
Senice na Hané	52,6	91,5	3,2	0,5	4,7	35,6	11,8
Senička	52,4	97,8	0,6	0,0	1,7	37,9	9,7
Slavětín	59,3	98,3	0,9	0,0	0,9	34,5	6,2
Střeň	39,4	83,6	10,3	0,5	5,6	59,9	0,7
Vilémov	54,0	86,6	0,0	0,0	13,4	29,4	16,6

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc, s. 30 – 374. První vydání. Praha 2003.; vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 17

Tab. č. 9: Struktura obyvatelstva podle národnosti v obcích SO ORP Litovel v roce 2001

název obce	česká (%)	moravská (%)	slovenská (%)	romská (%)	německá (%)	ostatní (%)	nezjištěno (%)
Bílá Lhota	87,2	10,2	0,4	0,0	0,5	0,4	1,3
Bílsko	88,2	10,3	1,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Bouzov	90,7	7,2	1,2	0,0	0,1	0,5	0,3
Červenka	88,4	9,4	0,9	0,0	0,1	0,8	0,4
Dubčany	74,4	21,7	1,4	0,0	0,0	0,5	1,9
Haňovice	90,6	6,5	0,4	0,0	0,2	0,2	2,0
Cholina	87,6	8,5	0,9	0,0	0,0	0,0	2,9
Litovel	90,4	7,0	1,1	0,1	0,1	0,7	0,7
Loučka	81,3	17,8	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5
Luká	88,4	10,7	0,7	0,0	0,1	0,0	0,1
Měrotín	89,0	9,6	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4
Mladeč	93,2	4,2	1,4	0,0	0,3	0,1	0,8
Náklo	86,1	11,4	0,6	0,5	0,1	0,1	1,2
Olbramice	83,7	14,5	1,4	0,0	0,0	0,0	0,5
Pňovice	87,5	7,6	3,6	0,0	0,0	0,6	0,6
Senice na Hané	90,3	7,3	0,6	0,3	0,0	0,3	1,2
Senička	89,7	10,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Slavětín	86,6	9,8	1,5	0,0	0,0	2,1	0,0
Střeň	89,3	10,1	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Vilémov	78,9	18,2	0,4	0,0	0,0	1,7	0,8

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc, s. 30 – 374.; vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 18

Tab. č. 10: Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání v obcích SO ORP Litovel v roce 1991

název obce	celkem obyvatelstvo patnáctileté a starší	v tom								ukazatel vzděl. úrovně	podíl osob majících alespoň maturitu (%)
		základní, bez vzdělání, nezj.		vyučení a střední bez maturity		střední s maturitou a vyšší odborné		vysokoškolské (vč. vědecké přípravy)			
		abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)		
Bílá Lhota	901	447	50	327	36,3	109	12,1	18	2,0	1,7	14,1
Bílsko	146	64	44	52	35,6	27	18,5	3	2,1	1,8	20,5
Bouzov	1147	487	42	431	37,6	180	15,7	49	4,3	1,8	20,0
Červenka	981	387	39	376	38,3	188	19,2	30	3,1	1,9	22,2
Dubčany	171	80	47	65	38,0	23	13,5	3	1,8	1,7	15,2
Haňovice	345	113	33	172	49,9	58	16,8	2	0,6	1,9	17,4
Cholina	536	227	42	203	37,9	82	15,3	24	4,5	1,8	19,8
Litovel	7841	2506	32	3108	39,6	1808	23,1	419	5,3	2,0	28,4
Loučka	194	94	48	70	36,1	25	12,9	5	2,6	1,7	15,5
Luká	771	367	48	257	33,3	123	16,0	24	3,1	1,7	19,1
Měrotín	240	108	45	98	40,8	30	12,5	4	1,7	1,7	14,2
Mladeč	740	442	60	212	28,6	80	10,8	6	0,8	1,5	11,6
Náklo	1050	412	39	399	38,0	198	18,9	41	3,9	1,9	22,8
Olbramice	187	78	42	79	42,2	24	12,8	6	3,2	1,8	16,0
Pňovice	662	285	43	273	41,2	94	14,2	10	1,5	1,7	15,7
Senice na Hané	1427	544	38	588	41,2	248	17,4	47	3,3	1,9	20,7
Senička	246	90	37	107	43,5	40	16,3	9	3,7	1,9	19,9
Slavětín	164	78	48	62	37,8	20	12,2	4	2,4	1,7	14,6
Střeň	430	169	39	163	37,9	81	18,8	17	4,0	1,9	22,8
Vilémov	373	161	43	150	40,2	44	11,8	18	4,8	1,8	16,6

Zdroj: Kolektiv autorů federálního statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991. Tabulky za obce, města a městské části – okres Olomouc, formuláře OB 2, list 110 – 160.; vlastní výpočty a zpracování

Příloha č. 19

Tab. č. 11: Struktura obyvatelstva patnáctiletého a staršího podle nejvyššího ukončeného vzdělání v obcích SO ORP Litovel v roce 2001

název obce	celkem obyvatelstvo patnáctileté a starší	v tom								ukazatel vzděl. úrovně	podíl osob majících alespoň maturitu (%)
		základní, bez vzdělání, nezj.		vyučení a střední bez maturity		střední s maturitou a vyšší odborné		vysokoškolské (vč. vědecké přípravy)			
		abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)		
Bílá Lhota	936	319	34,1	414	44,2	168	17,9	35	3,7	1,9	21,7
Bílsko	177	75	42,4	56	31,6	40	22,6	6	3,4	1,9	26,0
Bouzov	1242	367	29,5	526	42,4	274	22,1	75	6,0	2,0	28,1
Červenka	1088	298	27,4	440	40,4	287	26,4	63	5,8	2,1	32,2
Dubčany	180	57	31,7	71	39,4	44	24,4	8	4,4	2,0	28,9
Haňovice	373	97	26,0	186	49,9	83	22,3	7	1,9	2,0	24,1
Cholina	546	143	26,2	237	43,4	131	24,0	35	6,4	2,1	30,4
Litovel	8329	1906	22,9	3492	41,9	2372	28,5	559	6,7	2,2	35,2
Loučka	185	64	34,6	85	45,9	29	15,7	7	3,8	1,9	19,5
Luká	656	210	32,0	262	39,9	153	23,3	31	4,7	2,0	28,0
Měrotín	252	85	33,7	121	48,0	41	16,3	5	2,0	1,9	18,3
Mladeč	665	299	45,0	234	35,2	111	16,7	21	3,2	1,8	19,8
Náklo	1174	289	24,6	496	42,2	313	26,7	76	6,5	2,1	33,1
Olbramice	182	58	31,9	79	43,4	37	20,3	8	4,4	2,0	24,7
Pňovice	686	215	31,3	303	44,2	146	21,3	22	3,2	2,0	24,5
Senice na Hané	1487	382	25,7	677	45,5	364	24,5	64	4,3	2,1	28,8
Senička	280	76	27,1	132	47,1	59	21,1	13	4,6	2,0	25,7
Slavětín	168	57	33,9	74	44,0	34	20,2	3	1,8	1,9	22,0
Střeň	461	126	27,3	215	46,6	111	24,1	9	2,0	2,0	26,0
Vilémov	400	116	29,0	173	43,3	93	23,3	18	4,5	2,0	27,8

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc, s. 30 – 374.; vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 12: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a struktura zaměstnaného obyvatelstva podle sektoru ekonomické činnosti v obcích SO ORP Litovel v roce 1991

název obce	EAO ⁷⁸		zaměstnané obyvatelstvo		z toho					
	celkem	(% na celkovém počtu obyvatel)	abs.	(% na EAO)	primér		sekundér ⁷⁹		terciér	
					abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)
Bílá Lhota	525	46,9	486	92,6	132	27,2	235	48,4	119	24,5
Bílsko	84	44,0	79	94,0	49	62,0	14	17,7	16	20,3
Bouzov	713	48,4	705	98,9	270	38,3	277	39,3	158	22,4
Červenka	588	46,8	576	98,0	223	38,7	165	28,6	188	32,6
Dubčany	101	43,3	97	96,0	41	42,3	32	33,0	24	24,7
Haňovice	249	55,0	240	96,4	65	27,1	124	51,7	51	21,3
Cholina	332	50,3	319	96,1	58	18,2	172	53,9	89	27,9
Litovel	5395	53,0	5183	96,1	698	13,5	2684	51,8	1801	34,7
Loučka	118	52,0	112	94,9	38	33,9	56	50,0	18	16,1
Luká	381	47,1	381	100,0	144	37,8	156	40,9	81	21,3
Měrotín	154	52,6	151	98,1	27	17,9	89	58,9	35	23,2
Mladeč	332	38,6	327	98,5	79	24,2	165	50,5	83	25,4
Náklo	652	49,2	652	100,0	147	22,5	295	45,2	210	32,2
Olbramice	127	52,7	120	94,5	50	41,7	49	40,8	21	17,5
Přovice	450	51,4	427	94,9	174	40,7	143	33,5	110	25,8
Senice na Hané	973	54,3	963	99,0	277	28,8	480	49,8	206	21,4
Senička	160	50,6	149	93,1	45	30,2	76	51,0	28	18,8
Slavětín	95	48,5	95	100,0	24	25,3	48	50,5	23	24,2
Střeň	273	50,3	273	100,0	49	17,9	119	43,6	105	38,5
Vilémov	237	48,0	231	97,5	96	41,6	89	38,5	46	19,9

Zdroj: Kolektiv autorů Federálního statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 3. 3. 1991 za okres Olomouc. Tabulkové přílohy – tab. 203. Ekonomická aktivita obyvatelstva – 1991, s. 40 – 42.; vlastní výpočty a zpracování

⁷⁸ Pozn.: EAO – ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

⁷⁹ Pozn.: Sekundér zahrnuje pracovníky v průmyslu a stavebnictví.

Tab. č. 13: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity a podle sektoru ekonomické činnosti v obcích SO ORP Litovel v roce 2001⁸⁰

název obce	EAO		zaměstnané obyvatelstvo		z EAO					
	celkem	(% na celkovém počtu obyvatel)	abs.	(% na EAO)	primér		sekundér ⁸¹		terciér	
					abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)
Bílá Lhota	522	46,7	462	88,5	46	8,8	284	54,4	192	36,8
Bílsko	204	100,0	35	17,2	24	11,8	30	14,7	36	17,6
Bouzov	740	50,1	665	89,9	117	15,8	354	47,8	269	36,4
Červenka	648	49,3	581	89,7	69	10,6	276	42,6	303	46,8
Dubčany	113	54,6	84	74,3	18	15,9	42	37,2	53	46,9
Haňovice	211	47,4	180	85,3	19	9,0	115	54,5	77	36,5
Cholina	330	51,1	285	86,4	25	7,6	158	47,9	147	44,5
Litovel	5186	51,7	4507	86,9	325	6,3	2118	40,8	2743	52,9
Loučka	96	43,8	75	78,1	10	10,4	39	40,6	47	49,0
Luká	363	47,5	297	81,8	52	14,3	165	45,5	146	40,2
Měrotín	147	50,5	123	83,7	14	9,5	75	51,0	58	39,5
Mladeč	317	40,4	262	82,6	35	11,0	160	50,5	122	38,5
Náklo	736	51,8	637	86,5	75	10,2	309	42,0	352	47,8
Olbramice	108	48,9	90	83,3	24	22,2	30	27,8	54	50,0
Pňovice	435	52,6	374	86,0	73	16,8	196	45,1	166	38,2
Senice na Hané	907	50,0	802	88,4	102	11,2	418	46,1	387	42,7
Senička	169	49,7	151	89,3	21	12,4	85	50,3	63	37,3
Slavětín	81	41,8	62	76,5	6	7,4	49	60,5	26	32,1
Střeň	275	50,6	244	88,7	27	9,8	124	45,1	124	45,1
Vilémov	249	51,6	217	87,1	47	18,9	85	34,1	117	47,0

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc, s. 30 – 374.; vlastní výpočty a zpracování

⁸⁰ Z publikace Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Základní informace o obcích – okres Olomouc, ani z jiných zdrojů, není možné zjistit podíl konkrétních sektorů (primér, sekundér, terciér) na počtu zaměstnaného obyvatelstva, tak jak to bylo možné za údaje z roku 1991 v předchozí tabulce. Údaje ze SLDB 2001 udávají podíl sektorů na počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva celkem, ne na počtu zaměstnaného obyvatelstva. Údaje za rok 1991 a 2001 tedy nejsou stoprocentně srovnatelné.

⁸¹ Pozn.: Sekundér zahrnuje pracovníky v průmyslu a stavebnictví.

Příloha č. 22

Tab. č. 14: Dojíždka zaměstnaných obyvatel jednotlivých obcí SO ORP Litovel do zaměstnání v roce 2001

název obce	zaměst. EAO celkem	dojíždějící do obce	vyjíždějící z obce	OPM v obci	hlavní směr dojížděky (počet dojížděj. do hl. obce dojížděky)	index pracov. funkce	funkce obce
Bílá Lhota	522	59	361	220	Litovel (94)	0,42	obytná
Bílsko	90	28	59	59	Olomouc (13)	0,66	obytná
Bouzov	740	122	328	534	Mohelnice (85)	0,72	obytná
Červenka	648	391	352	687	Litovel (159)	1,06	obytná i pracovní
Dubčany	113	6	71	48	Olomouc (26)	0,42	obytná
Haňovice	211	99	150	160	Litovel (93)	0,76	obytná i pracovní
Cholína	330	115	195	250	Litovel (57)	0,76	obytná i pracovní
Litovel	5186	1748	1776	5158	Olomouc (796)	0,99	obytná i pracovní
Loučka	96	7	55	48	Olomouc (19)	0,50	obytná
Luká	363	37	206	194	Litovel (55)	0,53	obytná
Měrotín	147	21	97	71	Litovel (40)	0,48	obytná
Mladeč	317	198	170	345	Litovel (85)	1,09	obytná i pracovní
Náklo	736	100	472	364	Olomouc (288)	0,49	obytná
Olbramice	108	11	52	67	Olomouc (27)	0,62	obytná
Přovice	435	58	230	263	Olomouc (88)	0,60	obytná
Senice na Hané	907	375	502	780	Olomouc (288)	0,86	obytná i pracovní
Senička	169	35	118	86	Olomouc (56)	0,51	obytná
Slavětín	81	53	47	87	Litovel (25)	1,07	obytná i pracovní
Střeň	275	13	215	73	Olomouc (137)	0,27	obytná
Vilémov	249	30	143	136	Olomouc (51)	0,55	obytná

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001. Dojíždka do zaměstnání a škol – okres Olomouc, s. 18 – 82.; vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 15: Struktura využití plochy v obcích SO ORP Litovel k 31. 12. 2006

název obce	celk. plocha (ha)	zemědělská půda		lesní půda		vodní plochy		zastavěné plochy		ostatní plochy	
		abs. (ha)	(%) na celk. ploše	abs. (ha)	(%) na celk. ploše	abs. (ha)	(%) na celk. ploše	abs. (ha)	(%) na celk. ploše	abs. (ha)	(%) na celk. ploše
Bílá Lhota	1819	1077	59,2	597	32,8	22	1,2	26	1,4	97	5,3
Bílsko	3735	3013	80,7	483	12,9	13	0,3	53	1,4	173	4,6
Bouzov	4233	1605	37,9	2405	56,8	28	0,7	35	0,8	160	3,8
Červenka	1129	650	57,6	360	31,9	7	0,6	23	2,0	89	7,9
Dubčany	3442	3243	94,2	0	0,0	23	0,7	43	1,2	133	3,9
Haňovice	279	240	86,0	1	0,4	2	0,7	9	3,2	27	9,7
Cholina	898	639	71,2	201	22,4	3	0,3	16	1,8	39	4,3
Litovel	4639	2836	61,1	1153	24,9	96	2,1	122	2,6	432	9,3
Loučka	620	261	42,1	340	54,8	1	0,2	5	0,8	13	2,1
Luká	1484	899	60,6	492	33,2	5	0,3	17	1,1	71	4,8
Měrotín	214	163	76,2	25	11,7	1	0,5	5	2,3	20	9,3
Mladeč	1208	478	39,6	585	48,4	37	3,1	14	1,2	94	7,8
Náklo	1147	953	83,1	11	1,0	20	1,7	25	2,2	138	12,0
Olbramice	304	202	66,4	78	25,7	0	0,0	5	1,6	19	6,3
Pňovice	1639	967	59,0	545	33,3	30	1,8	18	1,1	79	4,8
Senice na Hané	1925	1607	83,5	174	9,0	6	0,3	35	1,8	103	5,4
Senička	569	450	79,1	81	14,2	4	0,7	8	1,4	26	4,6
Slavětín	491	234	47,7	233	47,5	1	0,2	5	1,0	18	3,7
Střeň	579	175	30,2	340	58,7	25	4,3	9	1,6	30	5,2
Vilémov	856	407	47,5	404	47,2	1	0,1	9	1,1	35	4,1

Zdroj: MOS – Městská a obecní statistika: Okres Olomouc [online]. © 2007 [citováno 22. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0712>; vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 16: Průměrné základní ceny zemědělských pozemků podle katastrů jednotlivých obcí SO ORP Litovel k 1. 1. 2008

OBEC / Katastr obce	Průměrná základní cena zemědělského pozemku [Kč/m ²]	OBEC / Katastr obce	Průměrná základní cena zemědělského pozemku [Kč/m ²]
BÍLÁ LHOTA ⁸²	9,35	Nová Ves	7,08
Červená Lhota	10,42	Rozvadovice	12,88
Hrabí	7,53	Savín	5,11
Hradečná	6,29	Tři Dvory	9,32
Měník	9,20	Unčovice	11,49
Pateřín	8,22	Víska	9,95
Řimice	8,76	LOUČKA	7,33
BÍLSKO	11,37	LUKÁ	3,03
BOUZOV	5,51	Březina	3,40
Bezděkov	3,02	Javoříčko	3,93
Blažov	2,93	Ješov	3,41
Doly u Bouzova	4,35	Střemeníčko	2,29
Hvozdečko	4,40	Veselíčko	3,02
Jeřmaň	6,87	MĚROTÍN	5,51
Kadeřín	2,36	MLADEČ	9,29
Kovářov	3,81	Sobáčov	9,59
Kozov	5,27	NÁKLO	11,76
Obectov	6,59	Lhota nad Moravou	8,84
Olešnice	8,63	Mezice	13,13
Podolí	7,09	OLBRAMICE	8,59
Svojanov	2,75	PŇOVICE	8,81
ČERVENKA	8,86	SENICE NA HANÉ	13,61
DUBČANY	14,26	Cakov	9,36
HAŇOVICE	13,52	Odrlice	12,28
CHOLINA	12,85	SENIČKA	12,54
LITOVEL	10,91	SLAVĚTÍN	3,86
Chudobín	12,07	STŘEŇ	6,65
Myslechovice	11,96	VILÉMOV	6,64
Nasobůrky	12,32		

Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky: Vyhláška ministerstva zemědělství České republiky č. 287/2007 Sb. o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků [online]. © 2007 [citováno 22. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/sbirka/2007/sb094-07.pdf>>; vlastní zpracování

⁸² Tučně a verzálkami jsou uvedeny obce SO ORP Litovel, normálním písmem pak jejich katastrální území, (pokud má příslušná obec více než jedno katastrální území).

Příloha č. 25

Tab. č. 17: Vybavenost obcí SO ORP Litovel službami (školství a zdravotnictví) k 31. 12. 2005

název obce	vybavenost obcí – školství (počet zařízení v obci)			vybavenost obcí – zdravotnictví (počet zařízení v obci)		
	MŠ	ZŠ	SŠ	ordinace praktického lékaře	ordinace stomatologa	ostatní zdravotnická zařízení
Bílá Lhota	1	1	0	2	2	0
Bílsko	0	0	0	0	0	0
Bouzov	1	1	0	2	1	1
Červenka	1	1	0	1	0	0
Dubčany	0	0	0	0	0	0
Haňovice	1	1	0	0	0	0
Cholina	1	1	0	2	1	0
Litovel	3	3	4	10	5	34
Loučka	0	0	0	0	0	0
Luká	1	1	0	1	1	0
Měrotín	0	0	0	0	1	0
Mladeč	0	0	0	1	0	1
Náklo	1	1	0	4	0	0
Olbramice	0	0	0	0	0	0
Přovice	0	1	0	0	0	0
Senice na Hané	1	1	0	2	2	4
Senička	0	0	0	0	0	0
Slavětín	1	0	0	0	0	0
Střeň	1	1	0	0	0	0
Vilémov	1	1	0	2	0	0

Zdroj: MOS – Městská a obecní statistika: Okres Olomouc [online]. © 2007 [citováno 22. 12. 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0712>; vlastní zpracování

Tab. č. 18: Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání a míra registrované nezaměstnanosti v obcích SO ORP Litovel k 31. 12. 2003, 2004, 2005, 2006 a 2007

název obce	EAO v obci celkem	stav k 31.12. 2003		stav k 31.12. 2004		stav k 31.12. 2005		stav k 31.12. 2006		stav k 31.12. 2007	
		uchaz. ⁸³ celk.	nez. ⁸⁴ (%)	uchaz. celk.	nez. (%)	uchaz. celk.	nez. (%)	uchaz. celk.	nez. (%)	uchaz. celk.	nez. (%)
Bílá Lhota	522	72	13,8	58	11,1	49	9,4	37	7,1	39	7,5
Bílsko	90	7	7,8	9	10,0	5	5,6	5	5,6	4	4,4
Bouzov	740	117	15,8	91	12,3	88	11,9	63	8,5	54	7,3
Červenka	648	67	10,3	60	9,3	60	9,3	57	8,8	32	4,9
Dubčany	113	21	18,6	21	18,6	22	19,5	13	11,5	11	9,7
Haňovice	211	32	15,2	15	7,1	13	6,2	12	5,7	4	1,9
Cholina	330	55	16,7	45	13,6	43	13,0	31	9,4	26	7,9
Litovel	5186	651	12,6	552	10,6	474	9,1	371	7,2	252	4,9
Loučka	96	22	22,9	24	25,0	18	18,8	12	12,5	7	7,3
Luká	363	80	22,0	61	16,8	57	15,7	48	13,2	24	6,6
Měrotín	147	28	19,0	22	15,0	23	15,6	21	14,3	13	8,8
Mladeč	317	44	13,9	60	18,9	52	16,4	37	11,7	19	6,0
Náklo	736	89	12,1	85	11,5	82	11,1	58	7,9	36	4,9
Olbramice	108	16	14,8	15	13,9	18	16,7	15	13,9	6	5,6
Přovice	435	66	15,2	72	16,6	54	12,4	38	8,7	30	6,9
Senice na Hané	907	107	11,8	97	10,7	95	10,5	66	7,3	50	5,5
Senička	169	28	16,6	20	11,8	20	11,8	20	11,8	13	7,7
Slavětín	81	23	28,4	24	29,6	26	32,1	17	21,0	13	16,0
Střeň	275	25	9,1	34	12,4	27	9,8	21	7,6	17	6,2
Vilémov	249	35	14,1	27	10,8	26	10,4	24	9,6	16	6,4

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky: Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. © 2008 [citováno 6. 2. 2008]. Dostupné z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>; vlastní zpracování

⁸³ Pozn.: Dosažitelní uchazeči o zaměstnání celkem.

⁸⁴ Pozn.: Míra registrované nezaměstnanosti (%).